

Türkiye Atatürk Dergisi

K. Atatürk
1881-1938

T.C. NİN İLK GENEL KURMAY BAŞKANI
Büyük vatan evladı, Büyük Türk Milliyetçisi,
Mareşal Fevzi ÇAKMAK

TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ

3 Ayda Bir Çıkar

Siyasi - İktisadi Milli Kültür Dergisi

İmtiyaz Sahibi ve Başyazarı:
TAHSİN UFUK

Yazı İşleri Müdürü:
SİNAN ORAK

Genel Yayın ve Müessese Müdürü:
Yük. Müh.
SERVET EKİCİ

Tanıtım ve Pazarlama Müdürü:
ÜNAL İLHAN

Sekreter:
SEVİM SARPER

Ressam: **MURAT ERER**

İdare Edildiği Yer: Yeni Çarşı Cad.
59/2 BEYOĞLU-İSTANBUL

Baskı ve Dizgi: **UFUK MATBAASI**
Cağaloğlu - İst.

Yıl: 5, Sayı: 27, Cilt: 4

Ay: Nisan - Mayıs - Haziran 1986

ABONE TARİFEMİZ:

Neşriyatlı Yıllık	:	50.000 TL.
Yıllık Kitap İlaveli	:	25.000 TL.
Yıllık Abone Bed.	:	10.000 TL.

REKLAM VE İLANLAR PAZARLIĞA TABİDİR

Dergimiz: Basın-İlan Kurumuna dahildir. Bu Dergi Basın Ahlak Yasasına Uymayı Taahhüt Eder.

ÖNEMLİ NOT: Dergimizde yayınlanan yazılar, kaynak gösterilmeden, **İKTİBAS EDİLEMEZ.** Dergimizde yayınlanan yazılardan: **İMZA SAHİPLERİ MESULDÜR.** Dergimiz milli gayelerle yayınlanmakta olup, bütün okullara bedavadır.

FIATI: KDV 2500 TL.

BAŞYAZI

SAYIN OKUYUCULARIMIZ

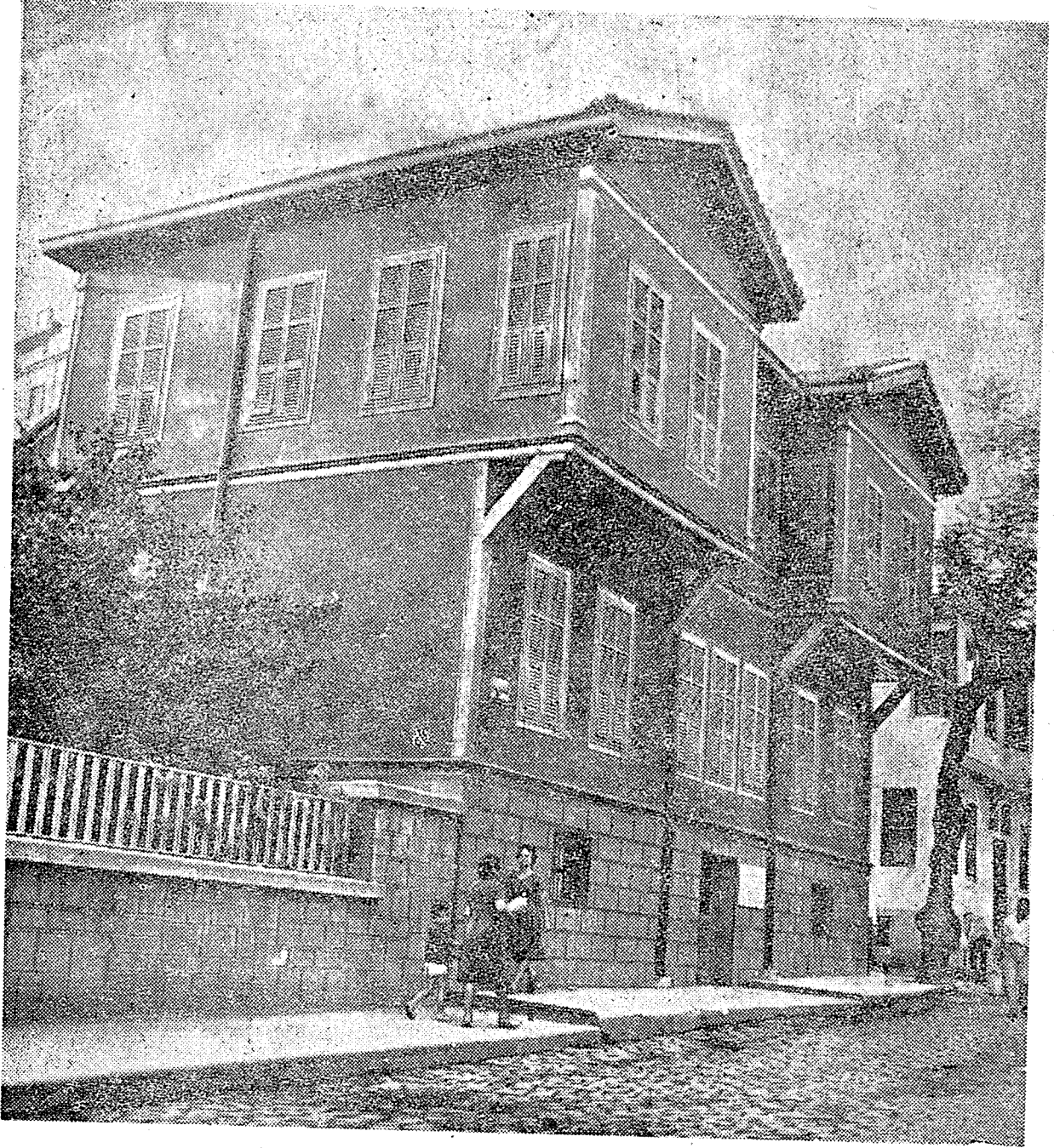
Her sayısı ayrı bir değer, her sayısı daha iyiye, daha güzel ve ileriye yönelik olarak çıkan, ülkemizin en güçlü kalemle-riyle, ilim adamlarımızın katkılarıyla neşredilen, T. A. Dergimiz Türk basınında beş yılını doldurmuş olarak karşınıza çıkmaktadır. 1981-86. Ülkemizin 1980 yılı öncesi içinde bulunduğu son derece kritik dönem, bir iç savaş havasının estiği günlerden sonra, dergimiz tüm vatandaşlarımızı bütün siyasi partilerimizi, «TÜRK GENÇLİĞİMİZİ» cereyanlara, yıkıcı bölücü parçalayıcı hareketlere karşı, uyarabilmek, aydınlatmak, **AZİZ VE YÜCE ATAMIZIN AYDIN YOLUNA DAVET** etmek amacıyla, yayın hayatına başlamıştık! Manzara hazindi... Millet karamsardı... Kan gövdeyi götürüyor, iş adamlarımız rüşvet altında, fabrikalar da-vullu zurnalı grevlerle çalıştırılmıyordu!

TÜRK EKONOMİSİ, milyarlarca zarar ziyan altında, sokak-lar bize yabancı olmuş, sokağa gece çıkmak medenî bir cesaret istemektedir. **MESLEĞİNİN DORUĞUNDA**, ülkemize en yararlı olabileceği bir devre ve dönemde, yüzlerce insan hunharca katle-diliyordu. Büyük Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet rejim olarak tehlikeye düşmüş, Ankara'da **ANIT KABİRİN ÇEVRESİNDE**, Sağ-Sol mihraklı, devrimci kisveli militanlar birbirlerine kurşun sıkıyorlardı. Millet eziliyor, üzüyor, kahroluyordu!! Büyük A-tatürk'ün Cumhuriyeti armağan ettiği, gençlik üniversitede iki-ye parçalanmış birbirlerini öldürüyordu. Silah sesleri susmuyor her sabah gazetelerde baş manşet olarak çıkan haberlerde, anar-şi ve terörün bir çok kişiyi katlettiğine tanık oluyorduk. Ülke ve millet partizanlık ile değişik kamplara bölünmüş, **SİYASİ PARTİLERİN GENÇLİK KOLLARI SİLAHLANDIRILMIŞTI!!!** Hedef neydi?... Genç T.C'nin yıkılarak, yerine marksist, terörist, maoist düşünceli, **KOMÜNİST BİR DEVLET DÜZENİNİN KU-RULMASINI** sağlamaktı...

MUHTEREM OKUYUCULAR: Bütün bunlara neden, Ata-türk'çülüğün, unutturulması, Ata'mızın yolundan çıkılması, Sağa Sola fazla taviz verilmesi, büyük kurtarıcımızın yolundan «Türk Gençliğini» çıkarmak suretiyle, beyinlerini yıkamak ve bir-birlerine düşman etmek, birbirlerini öldürtmek! Cereyanlar, öncelikle üniversitelerimizden başlatılmış, bilahare işçi Sendika-larımızın içine ve oradan da liselerle, ortaokullara sıçratılmış-tı... Bütün bu olup bitenler ve olaylar hepimizin en acı bir şe-kilde hafızalarımızda yaşamaktadır. Bir taraf bir şeriat devleti kurmak emelinde, diğer taraf, Rusya hesabına Komünist bir hü-kümeti iş başına getirmek için çarpışıyorlardı... Amaç gün ışığı gibi aydınlıktı... Atatürk'ün aydın yolundan çıkıldığında başımı-za gelen bela ve felaketleri hep beraber gördük... T. Atatürk Der-gisi, bir daha bu karanlık günlere dönülmemesi için büyük fe-dakârlıklarla sizlere takdim edilmekte, tüm siyasi şahsiyetleri-mizi, iktidarları, gençliği, milleti, işçilerimizi uyarmak için çık-maktadır!.. Dergimizin beşinci yılı dolayısıyla, milli bir hatırlat-mayı uygun gördük. Sizlere şahaserler sunmaya devam edece-ceğiz. Bizden sizlere gönül dolusu sevgilerimizi saygılarımızı su-nar, mutluluklar esenlikler dileriz. (Ne Mutlu Türküm Diyene..)

Saygılarımızla.

TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ

**Türk ve Dünya Tarihlerinin En Büyüğünün
İçinde Dünyaya Geldiği Atamızın Selanikteki Evi**

ATATÜRK'e

Şiirler

DESTANLAR DESTANI

Hürriyet, istiklâl aşkıyla yanan
Türklüğü, mertliği şaha kaldıran
Bir vatan kurtaran, bir devlet kuran
Destanlar destanı milli kahraman.

Müşterek bir tarih, bir dil yaratan
Tarihte sayısız inkılâp yapan
Uygarlık öncüsü Türkü tanıtan
En büyük mürebbi, dahi komutan.

Türklüğe, kültüre taze can veren
Gençliğe, devrime heyecan veren
Dehâyı, bilgiyi rehber edinen
Bir büyük hârika, bir büyük güven.

Varolmak bilinci hayat sevinci
Halkların, hakların sağlam güvenci,
Gönüllü güçlerin yüksek direnci
En büyük diplomat, en büyük münci.

İyilik, güzellik, doğruluk yolu
Meşrûluk, uygarlık ,gerçek halkoyu
Ahlâkın, yasanın bükülmez kolu
Devletin, ordunun yüce başbuğu.

Kaderde, kıvançta, tasada birlik
Ülkede ,cihanda barış, güvenlik
Düşünme düstûru, denge unsuru
Tarihin en mutlu, en kutsal oğlu.

Yüceler yücesi Türklük adımız
Yüzyıllar ötesi şeref andımız
Türklüğü kurtaran Gazi Babamız
Milletin önderi ölmez Ata'mız.

Seninle fazilet, yücelik - gurur
En büyük kalkınma, en büyük sürûr
İzinde Türkiye mutluluk bulur
Seninle bir olduk Atatürk'ümüz.

Dağ inler, gök çöker, titrer denizler
Eğilmez süngüler, Türk Mehmetçikler
Geçilmez Türkiye, yenilmez Türkler
Şehitler, gaziler, Atatürk bizler...

TÜRKİYE'NİN MİLLİ EKONOMİSİ

Tahsin UFUK

Bugünkü, Çağdaş Modern Atatürk Türkiye'sinin, Millî Ekonomisinin durumu, hepimizce maldur! Türkiye Ekonomik bunalımlar yönünden en dar bir boğazdan geçmektedir! Gelmiş-geçmiş hükümetler döneminde, ülke bu kadar zorlanmamıştır!

Bu kadar derin, içinden çıkmaz sıkıntılara maruz bırakılmamıştır. Tespit ve teşhis edebildiğimize göre, en büyük sermaye çevreleri dahi bile, ekonomik bunalım içinde olup (!) iş hayatlarını zoru zoruna devam ettirmekte olduklarını, hem hükümetimiz, hem de akli selim sahibi herkes görmektedir.

HALEN UYGULANMAKTA OLAN YÜKSEK FAİZ POLİTİKASI, birçok iş yerinin kapanmasına neden olmuştur!! Faiz hadlerinin artırılması, işveren çevrelerin çöküntülerine neden olmuştur. Bu bakımdan mevcut bankalar yasaının, faiz politikasının bir daha gözden geçirilmesinde yarar vardır... 1984-1985 yılı sonlarında, mal varlıkları ellerinden alınarak, açık müzayede sistemiyle varlıkları satılarak kapatılan fabrika sayısının, Türk Basınından aldığımız aktüel haberlerde, 85 fabrika olduğu resmen beyan edilmiştir. Piyasalarımız tıkanık, memlekette iş hayatı gün ve gün yıkılmakta, birçok işletme kapanmaktadır.. Para fonumuzun, Amerikan doları karşısındaki devamlı değer kaybetmesi, büyük bir etkindir! Türkiye İktisadi tarihinin kuruluş olarak en karanlık günlerini yaşamaktadır.

Memur-İşçi sınıfları hayat pahalılığı karşısında şaşkıncılar ve ezilmektedirler... Ellerine verilen maaş, kiralarını bile karşılayacak durumda bile değildir. Hayat pahalılığına paralel olarak, kiralar da durmadan artmakta, bir kira kontrol «mekanizması» oluşturulamamakta, **KİRA ANARŞİSİ BAŞINI ALMIŞ GİTMEKTEDİR...** Türkiye bugün için Orta Avrupa Ülkeleri içinde en pahalı ülkeler seviyesine yükseltilmiştir. Hayat pahalılığında onlarla bir hizaya gelmiştir!!! Millet ne yapar? Ne yer ne içer? Aldırış eden bir Allah kulu yoktur.

Bugün için büyük şehirlerimizde, gecekondu semtlerindeki yurttaşlarımızın, ne büyük sıkıntı içinde olduklarını izah etmek için söyleyecek söz bulamıyoruz... Buna paralel de temel tüketim maddeleri, yakacak maddeleri sosyal mesken kiraları, **HABABAM ARTMAKTADIR...** Nedir yani; millet bu kadar ezilecek midir?.. Ülkenin gerçek bir sahibi yok mudur?.. Soruyoruz efendiler... Büyük Atatürk'ün Millî terbiyesiyle sizlere sesleniyoruz. Her şeyin bir haddi bir kapasitesi vardır.. İnsanın bir yükü kaldırma kapasitesi vardır!!

— Kendimize gelelim: Ayıptır, günahdır, en azından vicdansızlıktır!!! Bu şekilde, tutum ve davranışınız! T. Atatürk Dergisi olarak soruyoruz! Memura işçilere ne veriyoruz? Ellerine her sınıfın ne geçiyor?.. Bilmiyoruz mu?.. Bir genel geçim indeksi yapılamaz mı? Hayat makûl bir seviyede dondurulamaz mı? Kiralar, muayyen bir zamana mütavkıf olarak dondurulamazlar mı?

Her şey ülke insanı için değil midir? Genç yaşta şakakları çökmüş, ihtiyarlanmış, saçları ağarmış, geçim sıkıntısı içinde, bin-bir meşakkat çeken insanlar, fakir halk tabakaları bu ülkenin çocukları değil midir?.. **RÜŞVETİ AYIPLIYORUZ**, nedenini hepimiz biliyoruz! Bizim lüks maddelere yapılan zamlara, herhangi bir diyeceğimiz yoktur.. Sigara-Rakı bir milyona satılsa ağzımızı bile açmayacağız... Bizim burada üzerinde durduğumuz, **TEMEL TÜKETİM MADDELERİDİR...**

Anormal artan kiralardır! Ve fahiş fiyata satılan ilaçlarla, **HASTAHANELERİMİZİN ACIKLI DURUMUDUR...** Hastahanelerden, para ödmeden yurttaşlarımız ölüsünü dahi alamamaktadırlar!! Yine hastahanelerde yatan fakir yurttaşlarımız, hastahane parasını ödmeden dışarı çıkarılmaktadır!!! Hastahanelerimizin vizite ücretleri astronomik olarak yükseltilmiştir. **ÜSTELİK İÇİNDEKİ İNSANLARA BAKACAK BÜTÜN GÜN, DR. YOKTUR, ONURLU BİR DAVRANMA YOKTUR...** Hastalara hakaret edilmektedir!!! En ağır yaralılar bile fiş almadan hastahane kapısından sokulmamaktadır.

Türk Halkı: Bir millî savunması için (!) bir de sağlık davamız ile maarif davalarımıza katkıda bulunmak için öncelikle vergi ödemektedir!.. **TEKRAR ARZEDİYORUZ, DEVLET HASTAHANELERİMİZ**, hem sefilleri yaşamakta, hem doktorsuz, bakımsız, üstelikte çok pahalıdır!..

Türkiye'nin, millî ekonomisi içinde, bu konuyu da: (Devlet Babamızın Dikkatine) arzetmeyi, bir vatan borcu tellakki ediyoruz. Burada eski bir beylik tabiri, caizse kullanmak zorundayız!

Efendiler... **TOK AÇIN HALİNDEN ANLAMADIKÇA** biz insanlıktan nasibimizi almadık demektir!! Bir kilo kuru fasulye almak; tencere kaynatmak, beslenmek lüks oldu... Ne demek istediğimizi çok bariz olarak arz ediyoruz! İnsan hayatı için elzem olan gıda maddelerini tümü lüks fiyatlarla, **«ASTRONOMİK» OLARAK SATILMAKTADIR...** Türkiye genelinde, bir piyasa kontrolü, denetimi, çok daha açık olarak, kim kaçırır, kim kaçırır? Kimse ilgilenmez!.. Eziliyoruz! Üzülüyoruz! Çocuklarımıza en hayati gıdaları veremiyoruz. Dolayısıyla sıhhsiz bir nesil yetişmektedir. Okullarda öğrenciler; gıdasızlıktan geri zekalı olarak okuyamayp ,dökülmektedirler... Cumhuriyet Türkiye'mizde, Atatürk Türkiye'sinde, kimsenin kimseyi ezme hakkı yoktur. **Böyle bir yetkisi de yoktur...** Millî bünye kabul eder ise zam çekilir. Aksi halde, her sınıfın eline geçene bakmadan habire zamları devam ettiriniz, bu bizim için emri vakidir beyler! Ümit ve temennimiz inşallah bizi birazcık anlayarak, tavsamış olan hayatımızı, tavsamış olan huzuru, bundan böyle geri getirmenizi talep ediyoruz. Zira, can boğazdan geçer... Büyük dedemiz: Kanunî Sultan Süleyman'ın şu sözleri enteresandır! «Halk içinde muteber bir nesne yok Devlet gibi; olmaya cihanda bir devlet, bir nefes sıhhat gibi» saygılarımızla.

T.A.D.

ATATÜRK DÜŞÜNCESİ

Atatürk'ün iktisadi görüşleri ve uygulamaları

Dr. Asistan Hasan ÖZYURT

(Karadeniz Teknik Üniversitesi Temel
Bilimler Fakültesi İktisat ve Sosyal
Bilimler Bölümü)

GİRİŞ :

1923-1938 döneminin temel iktisat politikasına yön veren lider, hiç şüphesiz Atatürk olmuştur. Henüz hiçbir iktisadi gelişme belirtisinin görülmediği Cumhuriyetin ilk yıllarında her şeye sıfırdan başlanmıştır. Söz konusu dönemde kapitülasyonların zincirleri çözülmüş, ekonominin gelişmesini hedef tutan atılımlar başlamıştır.

Atatürk'ün uygulamalarında hakim olan bağımsız düşünme ve hareket etme özelliğini iktisat politikasında da gözleyebilmekteyiz. İktisat politikasının belirlenip uygulanmasında da pragmatik olan Atatürk, iktisadi konuların ana çizgileri üzerinde durmuş ve ayrıntılara inmemiştir. Doktrinlerin etkisinde kalmamış, onların pratik değerlerini ölçmüş ve katı ilkelere bağlanmamış ve yararına inanmamıştır (1).

Atatürk'ün bu özellikleri bağımsız ve Türkiyenin kendi bünyesine has, Türk milletinin çıkarlarına uygun düşecek bir iktisat politikasının ortaya çıkarılmasına yetmiştir. O, bir ideolog veya doktrin adamı olmaktan kaçınmış ve bunu çeşitli konuşmalarda açıkça denledir ki daima faal rol oynamış, inkılapçı karakterini iktisat alanında da ortaya koymuştur.

Atatürk iktisadi konulara çok önem vermiş ve bunu çevitli konuşmalarda açıkça vurgulamıştır. Bunlardan birisi de 30 Ağustos 1924'de Başkumandanlık Meydan Savaşı'nın ikinci yılı törenlerindeki konuşmasının bir bölümüdür: «Milletimiz burada elde ettiğimiz büyük zaferden daha önemli bir ödev peşindedir. O zaferin kazanılması, milletimizin ikti-

sat alanındaki başarılarıyla mümkün olacaktır. Hiçbir uygar devlet yoktur ki, ordu ve donanmasından önce iktisadını düşünmüş olmasın» (2). Daha önce, 1923 İzmir Kongresini açış konuşmasının bir yerinde «Arkadaşlar kılıç ile fütühat yapanlar sapanla fütühat yapanlara mağlup olmaya, binnetice terk-i mevki itmeğe mecburdurlar» diyerek iktisadın önemini ısrarla belirtmiştir.

Atatürk'ün iktisat politikası 1923, 1932 ve 1932-1938 olmak üzere iki alt bölümde ele alınarak incelenecektir. Birinci döneme «kısmi liberal», ikincisine ise «devletçilik» diyeceğiz.

1. KISMI LİBERAL DÖNEM (1923-1932)

1.1. Genel Ekonomik Durum :

1923'lerde Türkiye'nin iktisadi durumu çok bozuktur. Bunu özet olarak belirtelim (3):

— Nüfusun yaklaşık % 75'i tarım kesimindedir. Verim çok düşük, teknoloji ilkel.

— Dış borç çok ağır, birikmiş sermaye yetersizdir.

— Vasıflı işgücü kıt, vasıfsız olanlar bol ve işsizdir.

— Müteşebbis, özellikle millî müteşebbis kıt.

— Millî gelir ve ücretler düşük olduğu için tasarruf eğilimi, tasarruf ve yatırım hacmi düşüktür.

— İthalat eğilimi yüksek olup ödemeler dengesi açık vermektedir.

— Tarım kesimi henüz piyasa ekonomisine girmemiştir.

— Nakdî tasarrufları yatırıma dönüştürecek kuruluşlar yoktur.

— İktisadî hayata yabancı unsurlar hâkimdir.

Kısacası yapısal olarak güçlü bir millî ekonomi görünümü yoktur. Ayrıntıya inilince durumun daha da kötü olduğu anlaşılmaktadır.

Duyun-u Umumiye ile Cumhuriyet idaresine 86 milyon altın lira dış borç bırakılmıştır.

— Köylü büyük ölçüde «aşar» ile mültezime, köy ve kasaba murabahacısına ve büyük toprak sahibine bağlı bulunmaktadır (4).

1.2. İzmir İktisat Kongresi

Bu büyük problemlerin çözülebilmesi ve Türkiye için temel bir iktisat siyasetinin ortaya konulması amacıyla 17 Şubat 1923'de İzmir İktisat Kongresi toplanmıştır. Toplantı-

ya çiftçi, işçi, sanayici, memur vb. kesimlerden toplam 2.000 kişi davet edilmiş ancak 1135 temsilci katılmıştır (5).

Kongrenin daha başlangıcında yeni bir iktisat düzeni arayışı gündeme gelmiştir. Kongrenin ana amacı, açış konuşmasıyla bizzat Atatürk tarafından ortaya konmuştur. Bu konuşmasında Atatürk asli unsurlarla azınlık yahut yabancı unsurlar konusunu açıkça şöyle belirtmiştir:

«Osmanlı hakanları zaptettikleri memalikte bütün anasırı; lisanları, dinleri, ananeleri, her şeyi başka başka olan ve bir çok milletlerden ibaret bulunan bu anasırı, olduğu gibi muhafazaya kalkıştılar ve onlara bütün bu şeyleri mahfuz bırakabilecek istisnalar, imtiyazlar bahsettiler. Buna mukabil unsur-u asli uzun seferler yapmakla, fütühat meydanlarında ölmekle, zaptolunan memleketlerin kendisini ve halkını beslemekle onlara bekçilik etmekle kendi kendini tahrip ediyordu. Bu itibarla millet, unsur-u asli; kendi evinde, kendi yurdunda ve kendi hakiki esbabı hayatiyesini istihsal için çalışmaktan tamamen mahrum bir halde bulunuyordu.»

Verilen imtiyazlar, kapitülasyonlar vb. yoluyla kaybedilen iktisadî bağımsızlığa da değinen Atatürk aynı konuşmasında, «Ecnebler bir taraftan anasırı dahiliyeyi teşvik ediyorlardı, diğer taraftan da kendileri müdahale ediyorlardı, ve her müdahalede yine devlet ve milletin aleyhine olmak üzere yeni bir takım imtiyazlar, haklar alıyorlardı» demektedir.

«Tam bağımsızlık için şu kural vardır: Millî egemenlik malî egemenlikle desteklenmelidir. Bizleri bu hedefe götürecek tek kuvvet iktisattır.»

Bu sözleriyle Atatürk genel hedefi göstermiştir. Bu Anadolu insanını, Türk insanını müteşebbis olarak iktisadî hayata kazandırmak ve dizginleri «millî müteşebbisler»in eline vermektir. Atatürk bu düşüncesini daha da genelleştirerek «Maateesüf itirafa mecburuz ki, biz şimdiye kadar hakiki, ilmî, müsbet mânası ile millî bir devir yaşamadık. Binaenaleyh millî bir tarihe malik olamadık» ifadesiyle, benimsenecek modelin millî karakterini açıkça ortaya koymuştur.

Nitekim, söz konusu açış konuşmasında : «Halkımızın menfaatleri, çatışan sınıflara bölünmüş değildir. Çiftçiler, zenaatkârlar, tacirler ve işçiler birbirine rakip değil, birbirlerini tamamlayan gruplardır. Fabrikalarımızın çoğalmasını ve buralarda kendi işçilerimizin çalışmalarını temenni ederiz. Herkes «Millî çalışma Misaki niteliğinde bir program etrafında toplanmalıdır» (6) demiştir.

Atatürk, bu ifadelerle ekonomiye millî bir görüş, millî bir bakış açısı getiriyordu (7). Yurttan kovulacak olan yabancı müteşebbislerin yerini Türk iş adamlarının almasını arzuluyor, onları iktisadi kalkınmada etkili rol oynamaya davet ediyordu.

Kongre kararları kısaca şunlar olmuştur (8):

— Millî sanayinin kurulmasında özel tedbirler alınacak,

— Özel sektörün gelişmesini sağlamak için sanayii teşvik kanunu ve gümrük kanunları yeniden düzenlenecek,

— Yerli malların ucuza taşınması için demiryolu, deniz ve kara taşımacılığı geliştirilecek,

— Sanayicilere devletçe, uygun şartlarda kredi sağlanacak ve devlet özel sektörün yapamayacağı yatırımları yapacak,

— Sanayi eğitiminin sağlanması için sanat okulları ve çırak okullarıyla usta kursları açılacak,

— Sanayi odaları, esnaf dernekleri ve loncalar kurulacak,

— Sanayi bankaları kurulacak.

İzmir İktisat Kongresi istişari bir nitelik taşımasına rağmen, 1923-1929 dönemindeki li-

beral iktisat politikasının çekirdeğini oluşturmuştur. Nitekim kongre kararlarının bir kısmı uygulanmıştır.

Söz konusu kongrenin ana amacı millî iktisat politikasını belirlemek, başka deyimle, iktisat politikamızın devletçi mi yoksa özel kesime mi dayalı olacağını belirlemektir. Karar ikincisi lehine olmuştur.

1923-1929 dönemi özel teşebbüsün hareket serbestisini sınırlayıcı devlet müdahaleciliğinin ve devlet işletmeciliğinin en düşük düzeyde tutulduğu bir devre olmuştur. Bu nedenle, söz konusu dönem «Liberal Dönem» olarak kabul edilmektedir.

Aslında katıksız bir liberal iktisat siyasetinden söz edilemez. Ancak «izlenen gelişme modeli özel girişime dayanan, sanayileşme ve batılılaşmayı amaçlayan bir kalkınma yöneldir» (10).

1929 Dünya İktisat Buhranının çıkması ile 1931 yılı sonuna kadar nisbeten olağanüstü dönem yaşanmıştır.

2. DEVLETÇİLİK (1932-1938)

2.1. Devletçiliğe Geçiş

Liberal dönemin uygulama sonuçları zayıf bir özel sektörün teşvikle kalkınamayacağını ortaya koymuştur.

Nitekim, 1920-1930 arasında kurulan 201 adet Türk anonim şirketinden 66'sı yabancı sermaye kabul etmiştir. Bunların ödenmiş sermayelerinin toplamı 73 milyon lira olup % 43'ünün yabancı sermayeli Türk anonim şirketlerinin iştirakleri olduğu anlaşılmaktadır (11).

KAPUCUOĞLU ticaret

RECEP KAPUCUOĞLU VE ORTAKLARI
KOLLEKTİF ŞİRKETİ

Renkli televizyonlar - Videolar - Göstergiciler
Müzik Setleri Buzdolapları Çamaşır Makinaları - Termosifon Şofben
Fırın - Ocak Elektrik Sübürgeleri - Kömür - Gaz - Ayrı Sobalar
Her Çeşit Ayrı Sanayi Ocak Ve Fırınları - Singer Dikiş Makinaları

PEŞİN VETAKSİTLE

☎ : 144 83 61 - 143 30 32

Boğazkesen Caddesi No : 226 - 230

TOPHANE - İSTANBUL

ÖZNUR TİCARET
Borsa - Alım - Satım Taahhüt

SEVİNÇ ALTUNBAŞ

Gayrettepe, Esentepe Kasap Sokak Özden Konak
Han No, 1 İSTANBUL
Tel.: 166 86 66 - 166 44 99

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, uygulamada İzmir İktisat Kongresinde belirlenen hedeflere ulaşamamıştır. Bir yandan bu başarısızlıklar, diğer yandan büyük depresyonun liberal ülkelerde müdahaleci bir uygulamaya geçişe sebep olması ve nihayet Türk ekonomisinde belirgin bir düzlüğe çıkış izlenemediğinden liberal uygulamadan vazgeçilmiştir. Kısacası değişen şartlar, değişik modeller veya sistemler araştırmayı gerektirmiştir. Ayrıca «Özel kesimin başarıları, hızlı bir kalkınma isteyen devrim liderlerini tatmin etmemiştir» (12).

Bu nedenlerin bir sonucu olarak, Türkiye'deki yönetici kadroların zihninde kalkınmayı devlet sermayesine dayamaya, özel teşebbüsü devlet denetimi altına almaya ve ekonomiyi planlamaya yönelik yeni fikirler gelişmiş ve billurlaşmıştır.

Gelir seviyesinin çok düşük oluşu, müteşebbis yetersizliği, teknik bilgisizlik, yabancı sermayenin olumsuz davranışları ve ona karşı duyulan güvensizlik, 1929'a kadar sanayinin dışa karşı korunamaması, Teşvik-i Sanayi kanununa sağladığı kolaylıklara rağmen, özel sektörün yetersiz yatırım yapmış olması devletçilik politikası uygulamasını zorunlu kılan en önemli nedenlerden biridir (13). Ayrıca Bü-

yük Depresyon da tarıma dayalı milli ekonomiler için daha yıkıcı olmuştur.

2.2. Devletçilik Politikası ve Uygulamaları

«Devletçilik» 1923 - 1938 yılları arasında Türkiye'nin resmi iktisat politikası olarak uygulanmıştır. Bu kendine özgü «özel ekonomik rejim dogmatik yahut doktriner değil, tamamen pragmatik esaslara dayanmaktaydı. Bu rejim yoğun devlet yatırımlarına yer veren karma ekonomi sisteminden başka bir sistem değildir» (14).

Söz konusu devletçilik politikasının belirgin üç özelliği vardır (15).

a) Devletin bir takım sınai teşebbüsleri bizzat kendisinin işletmesi, başka deyimle, sermaye birikimi hususunda doğrudan rol alması, bir amaç değil geçiş dönemine has bir zorunluluk olarak benimsenmiştir. Yani millî ekonominin temel unsuru yine özel teşebbüstür. Devlet, kısa zamanda, ekonomiyi kaldırma hususunda henüz yeterli olmayan özel teşebbüsün, gerekli yeterlilik sağlanıncaya kadar, yerini almış olacaktır.

b) Türkiye'nin devletçiliği kısmidir ve özellikle sanayi kesimini kapsamaktadır. Nitekim devletin bazı tarım alanlarından işletmeler kurması, resmi devletçilik politikasının

 ERİŞENTUR
Touristik AG

Mit besten Empfehlungen
With compliments
Saygılarımızla

Rihtım Cad. Derya İş Merkezi No.28.30 KADIKÖY
Tel: (01)3375194 3384539 Tx. eturt İSTANBUL-TÜRKİE

dan on yıl sonra gerçekleşmiş, amacı ise daha çok «terbiyecisi» olmuştur.

c) Devletin doğrudan yatırımlarda bulunduğu alanlar dahil tüm üretim faaliyetleri —tekelleşmeye alınanlar hariç— özel teşebbüsün çalışmasına açık tutulmuştur. Bir bakıma, Türk devletçiliğinde bu iki sektör birlikte, yanyana yaşama halinde olmuştur.

Devletçilik 5 Şubat 1937'de, 3115 sayılı kanunla bir anayasa ilkesi olmuş ve «Memleketin büyük menfaatlerinin istilzama ettiği teşebbüslerin devlet eline alınabilmesi» şeklinde tanımlanmıştır.

İzlenen devletçilik politikasının dayandığı temel ilkeler «yapma», «yaptırma», «caydırma»dır (16).

Burada «yapma»dan kastedilen, devletin bizzat bir sanayici ve bir işletmeci gibi mal ve hizmet üretmesidir. «Yaptırma» ise, devletin belirli alanlara da mal ve hizmet üretilmesinde özel sektörü (çeşitli teşvik ve yönlendirmelerle) destekleyip onun da büyümesine ve gelişmesine yardımcı olmasıdır. Özellikle 1942'lere kadar yürürlükte kalmış olan Teşvik-i Sanayii Kanunu bunun en canlı örneğidir. «Caydırma» ilkesinden kastedilen ise, devletin ekonomik ve sosyal amaçlara ters düşen özel ve kamu girişimlerinden bazılarını yasaklamak, pahalılaştırmak, özendirmek ve benzer tedbirlerle önleme yoluna gitmesidir.

(*) Boğaziçi Üniversitesinin 9-13 Kasım 1981 tarihinde düzenlediği Uluslararası Atatürk Konferansında sunulan tebliğidir.

(1) ERGİN, Feridun, Atatürk Zamanında Türk Ekonomisi, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları, No. 1, 1977, s. 9.

(2) AKAY, İhsan, Atatürkçülüğün İlkeleri, Varlık Yayınları, Ocak 1977, s. 71.

(3) KILIÇBAY, Ahmet, «Türkiye'de Planlama» Türk Ekonomisinin 50. Yılı Semineri, Bursa İTİA yay. No. 4, İstanbul, 1973, s. 421-423.

(4) DIE, Türkiye'de Toplumsal ve Ekonomik Gelişiminin 50. Yılı, Die yayını No. 683, Ankara, 1973, s.147

(5) ÖKÇÜN, Gündüz, Türkiye İktisat Kongresi, 1923, Ankara, 1968.

(6) ÖKÇÜN, G. a.g.e.

(7) ERGİN, F., a.g.e., s. 14.

(8) Karma Ekonomi, Milliyet Kültür Kulübü yayını, İstanbul, 1966, s. 6 ve ÖKÇÜN, G., a.g.e., s. 14.

(9) BORATAV, Korkut, 100 Soruda Türkiye'de Devletçilik, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1974, s. 17.

(10) BULUTAY, Tuncer, «Türkiyenin 1923-1972 Dönemindeki İktisadi Büyümesi Üzerine Düşünceler», Maliye Enstitüsü Konferansları, 23 Seri, 1974, s. 146.

(11) ÖKÇÜN, Gündüz, «1920-1930 Yılları Arasında Türk Anonim Şirketlerinde Yabancı Sermaye» atfen BORATAV, K., a.g.e., s. 47.

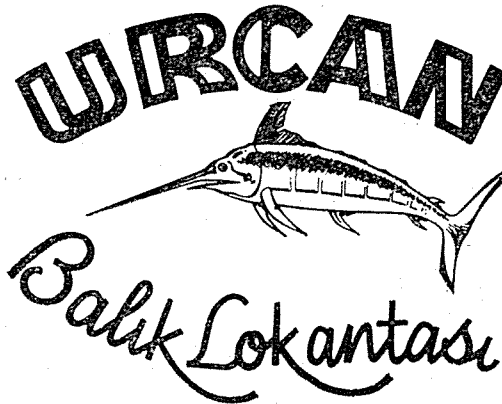
(12) YAŞA, M., a.g.e., s. 20.

(13) YAŞA, M., a.g.e., s. 20.

(14) HİÇ, Mükerrrem, Kapitalizm, Sosyalizm, Karma Ekonomi ve Türkiye, İkinci Baskı, İÜ İktisat Fak. Ya. No. 342, İstanbul, 1974, s. 116.

(15) YAŞA, M., a.g.e., s. 21-25.

(16) KUTAY, Cemal, Celâl Bayar (1932-1939), Cilt 2. Kenan Basımevi, Ankara, 1939, s. 500.

Uğurcan Elmas

☎ : 142 03 67
: 142 16 77

ORTAÇEŞME CAD. 2/1
SARIYER - İSTANBUL

OBJEKTİFİMİZDE TÜRKİYE!..

Bugünkü Türkiye'mize objektif olarak baktığımızda, halkımızın genelde, yoksul olduğu, günlük, haftalık ,aylık geliriyle idameyi hayat etmekte olduğunu görüyoruz! Türkiye bir zamanlar, tamamen tarıma dayalı bir ülke idi. Şimdilerde ise, endüstrileşmekte olduğunu, bu sahalardan da kazanç temin ettiğini görüyoruz! Milli sanayimiz, her ne kadar ileri boyutlara kadar gelmiş ise de, yine de, **AĞIR SANAYİMİZİN - HARP ENDÜSTRİMİZİN**, tam anlamıyla kurulamamış olmasıyla istenilen nitelikte bir endüstri devleti henüz daha değiliz. Türkiye'nin zirai durumu, büyük şehirlere, köylü vatandaşlarımızın küttele halinde göç etmesiyle, ki: **BİZ BUNA İÇ GÖÇ TABİRİ KULLANIYORUZ!...**

Zirai durumumuz, tarımsal gücümüz sarsılmıştır, köylerimizin bir çoğunda halen elektrik yoktur. Sıhhi içme suyu yoktur. Sağlık hizmetleri köye götürülememiştir. Köylerimizin bazılarında ulaşım için yol yoktur. Mağara devri insanları gibi yaşayan yurttaşlarımız vardır! Burada önemli olan konu, köye medeniyetin götürülemediğinin acılarını, kalkınmayı köyden başlatmayışımızın sıkıntısını bu gün için çok pahalıya ödemekteyiz! Bugünkü hükümetimizin ve geçmiş hükümetlerimizin programlarında, yatırımlarında, halen bir, Milli Köycülük Davamız, Politikamız, köye tam yönelik yatırımlarımız ve Milli Ziraatçılık düşüncemizin ürünlerini göremiyoruz. **BÜYÜK ATATÜRK T.C. nin İç Politikasında: KÖYLÜYE; EN HAKİKİ EFENDİ DEMİŞ**, biz bununla yıllarca yetinmiş, köy, dünyamıza ve köylümüze eğilememişizdir! Köy dünyamız ihmal edilmiştir... Nüfus artışı ve nüfus patlamasıyla birlikte paralel olarak, köylü adeta büyük şehirleri istila etmiştir!

Ana konumuz olan objektifimizde Türkiye adlı makalemizde: Esasen büyük şehirlerimizdeki mahdut iş yerlerine köylünün alınması, ucuza çalışması, çalıştırılması dolayısıyla, şehirde doğmuş, şehirde büyümüş insanların ekmeğini elinden, köylü yurttaşlarımızın aldığını müşahade ediyoruz! Bir taraftan milli kalkınma hamlelerini tamamlamaya çalışan ülkemizde, **SANAYİ SEKTÖRÜMÜZÜN KALKINMASINI TEMİN EDERKEN**, yatırımların büyük bir bölümünü bu sahaya teksif ederken, diğer taraftan da, Milli Ziraatçılık, üretim-istihsal gücümüz zayıflamıştır! Beslenebilmek için, Türkiye gibi tarım ülkesinde, dış ülkelerden, buğday başta olmak üzere, diğer gıda maddelerini satın almaya başladık ki, bizim için çok acıdır... Bu meyanda, «**BÜTÜN KÖY MERALARINI**» tarla haline getirilmesi dolayısıyla, hayvan beslenebilecek yerlerin yok olduğunu görüyoruz! Bundan dolayı suni bes ve suni yem temin etmek cihetine gidilmektedir! Burada en önemli konumuz hem köylünün üretici niteliğinden çıkarak, tüketici sınıflar arasına girmesi, hem de istihsal gücümüzü felce uğratmamıza neden olduğunu hepimiz iyi biliyoruz. Türkiye'nin milli işsizlik sıkıntısının içine düşmesine neden olan, köylülerimiz ve köy dünyamızdır.. Bu arada, T. İşçi Bulma Kurumumuz, Çalışma Ba-

kanlığımız, aracıyla ve serbest yollarla beş kıtaya işçi göndermemize rağmen, halen Türkiye'de çok büyük bir vatandaş kitlesi işsiz ve mağdur bir durumdadır. Öncelikle ve kanaatimizce gelmiş geçmiş hükümetlerin dikkatinden kaçan bu ana konu ve davamız, ümit ederiz ki, bugün için ele alınarak, bundan böyle, kendimize gelir, köy kalkınması hedef alırız...

Netice olarak: büyük şehirlerimizin hem büyümesi önlenir, hem de şehirde doğan insanlar aç kalmamaları için çareler bulunur! Çünkü köylü şehirlinin ekmeğini elinden aldığını tam detaylarıyla, nedenlerini yukarıda arzettik... Köy ve köycülük davamızın ihmal edilen bu insanların, yerlerini yurtlarını terk ederek bir dilim ekmeğin için muhtaç olmaları ne acıdır... ne hüsrandır... Biz devlet olarak, ne gibi çareler düşünüyoruz bilemiyoruz ama, esas ülkeyi temelinden sarsan konu budur!.. Ümidimiz odur ki: Bundan böyle çok daha bilinçli olarak **köy dünyamıza tam olarak eğilmek suretiyle**, yatırımların, milli ziraatçılık sahamıza, köylerimize, teksif edilmesi... Köylerimize sağlık istasyonlarının kurulması, sağlık merkezlerinin inşaa edilmesi, bir ebe hemşire, sağlık memuru her köye tayin edilmesini arzuluyoruz! Zaruri görüyoruz...

Netice olarak: Ülke sefillik perişanlık içindedir. Halkımızın bir kısmı dengeli beslenememekten, çeşitli hastalıklara yakalanmaktadır. **VEREM-DİR...** Bu durumun nedenlerini yukarıda izah etmiş olduk. Türkiye öncelikle bir tarım ülkesi ve bir ziraat devletidir. Devletimizin Ziraat Politikası, Ziraat Yatırımları cılızdır. Geçmişin politik hatalarını kapatmak mecburiyetindeyiz. Allahın sonsuz nimetleriyle taltif edilmiş mübarek vatanımız Türkiye, açlık, yokluk, kıtlık, sefalet için ise bütün bunlara sebep olan ana konumuzu T. Atatürk Dergisi olarak, bir nebze cihette olsa, objektifimizde Türkiye adlı makalemizde dile getirmiş olduk... Aklımızı başımıza toplayalım, bugün için Türkiye ve Türk Halkımız, Çağdaş Atatürk Türkiye'si, büyük bir iktisadi sefalet, hayat pahalılığı, ızdıraplar, meşakatlara, varlık içinde, yokluk çeken bir ülkemiz!! Anavatan Partisi Hükümeti: Sayın Başbakanımız Özal, Tarım Politikasına, Tarım Sektörüne, Köylümüzün dünyasına son üç yıllık dönemlerinde, Türkiye'yi huzur ve feraha kavuşturmak istiyor ise; **MİLLİ YATIRIMLARIN KÖYLERİMİZE —KÖY DÜNYAMIZA— MİLLİ ZİRAATÇILIĞIMIZIN**, ihyası cihetine gidilmeli, yukarıda yazdığımız konuyu dikkatle ele alarak, bir köy-köycülük kanunu çıkartarak, köylerimizin «federe edilerek» bir araya mesken kılmak suretiyle toplanılmasını, talep ediyoruz... Fikir bizden, gerçekleştirmekte; hükümettedir... Umumun menfaatlerini düşünerek yazdığımız bu yazımızda, **MİLLİ YATIRIMLARIN, AĞIRLIĞINI** Milli Ziraat alanlarımıza teksifini öneriyoruz: Devlet numune çiftliklerinin bütün Türkiye'de kurulmasını istiyoruz!! Ekonomik tedbirlerle, acil yatırımların, doğu yörelerimiz ile köylere yapılmasını sağlık-esenlik açısından sunuyor öneriyoruz...

Saygılarımızla

T.A.D.

TOPLUM!.. YERİNDE SAY!

Agâh Oktay GÜNER

Toplum olarak, düşünce konularında yerimizde sayıyoruz. Beyinler görünmez bir merkezin emri altında... Merkez emir veriyor: Abdülhamit, Darvinizm, müstehcenlik... Tekrarla, yerinde say; bir, iki, üç!. Abdülhamit, Darvinizm, müstehcenlik...

Evet, gazete koleksiyonlarını karıştırın, göreceğiniz manzara sizi bu tesbite götürecektir.

İster sağda, ister solda olalım, aynı eğitim kurumlarının ürünüyüz. Kullandığımız malzeme değişik olsa da, metod aynı...

Bu metod, eğitim felsefemizi, aydınlarımızı etkilemiş değil, esir almış olan «Pozitivist Felsefe» den geliyor. Eğitim felsefemiz, kafaları donduruyor.

A. Comte, «Bir olayın (özü)nün veya (gerçek sebebi)nin ne olduğunu arayıp sormanın anlamı yoktur. Biz ancak, bu olayın «ard arda geliş» ve benzerlik bakımından öteki olaylarla ilişkilerinin ne olduğunu sorabiliriz» demektedir. İşte bizde de, bu ölçü ile olayların gerçek sebeplerine eğilmeyen nesiller yetişmiştir. Neden?siz, niçin?siz kafalar buhranların kaynağı olmuştur.

Pozitivizmin kurucusu Auguste Comte (1798-1857) ve takipçileri, yalnız Fransa'da değil, bütün Avrupa'da çok tesirli oldular. Jön Türkler, A. Comte ve arkadaşlarının fikir çemberine alındılar.

Şinasi, 1849-55 yılları arasında, Paris'te kalmıştır. Pozitivist Ernest Renan'la tanışmış ve fikirlerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Bursa Maarif Müdürü Ahmet Rıza, 1889'da Paris'e gitmiş, pozitivistlerin derneğine girmiştir. İttihad-ı Osmani'yi kuran gençlerle anlaşarak, bu cemiyetin adını değiştirmiştir. Şöyle ki, pozitivistlerin parolası «Ordre et Progrés» (Nizam ve Terakki)'yi «İttihat ve Terakki» (Union et Progrés) olarak cemiyetin yeni ismi yapmıştır.

Servet-i Fünûn Mecmuası'yla, Hüseyin Cahit, Ahmet Şuayb, Mehmet Rauf gibi değerler fikir hayatımıza kazandırılır. Dergi, Ernest Renan'a yer verir. Pozitivizmin sanat felsefesine dayanır.

Darvinizm, o günlerin canlı alâka konularındandır. Ahmet Mithat Efendi, birkaç makalesinde, «maymundan geldiğimizi değil, bizzat maymun olduğumuzu» yazar, kıyametler kopar.

II. Abdülhamit döneminde, üç ayrı fikir akımı, İslâmcılık, Türkçülük ve Batıcılık siyaset ve düşünce hayatımızı etkiler. Her birinin diğeri ile çatışması ve özellikle Batıcılar'ın kendi içlerindeki tartışmalar, ilgi çekici tezlerin ifade edilmesine imkân sağlamıştır.

Emrullah Efendi ile Satı Beğ'in eğitim üzerindeki münakaşaları, tez olarak hâlâ gündemdedir. «Eğitim sisteminin tesisi işi, üniversiteden mi, yoksa ilkokuldan mı başlamalı?» tartışması, büyük ilgi uyandırmıştır. Pozitif bilimlerin gelişmesine ayak uyduramamaktan doğan sıkıntılar, bu tartışmalarda ciddi bir şekilde ele alınmıştır.

Raif Necdet, moralizm taraftarıdır. Baha Tevfik, pozitivistizmden materyalizme kayar, immoralizmin savunucusudur. 1912 yılında, «Zekâ» dergisine ilk çıplak fotoğrafı koyar. Müstehcenlik tartışmaları alevlenir. Pozitivizmin tesiriyle ortaya çıkan, hattâ zaman zaman sosyalizme kaymaya başlayan materyalist düşünceye, Filibeli Şehbenderzade Ahmet Hilmi karşı çıkar. Tutarlı, tesirli yazılar neşreder.

Bu hızla çizdiğimiz tablo, 75, evet 75 yıl önceki toplumumuzun fikir ve düşünce hayatıdır. Pozitivist Derneği'nde toplanan İttihat ve Terakki'yi kuran gençler, II. Abdülhamit düşmanlığında birleşmişlerdir. Darvinci fikirler, pozitivistlerin öncülüğünde gelmiş, münakaşa konusu olmuştur. «Maymundan gelmedik, bizzat maymunuz» diyenlere, cemiyet pekâlâ, «Tanıştığımıza memnun oldum!» diyecek hoşgörüğü gösterememiştir. Moralizm ve immoralizm tartışmalarının ilk ürünü, çıplak fotoğraf basmak olmuştur.

Şimdi bugüne bakalım, II. Abdülhamit, Darwin, müstehcenlik gündemdedir. Hem de acımasızca... Sultan Abdülhamit hakkında objektif bir değerlendirme yapamazsınız. Aksi halde, gözlük takmış atlar misâli, yalnız ben doğru yoldayım diyen Lût Gölü'nden daha aşağı seviyedeki fıkra yazarının saldırısına uğrarsınız. Darvinizm tıpkı pozitivism gibi Batı düşünce dünyasında müzeye terkedilmiştir. Amma kendisini yenileyemeyen kafalar için, bizde hâlâ sermayedir. Müstehcenlik ise kanun konusudur...

Bu tablo karşısında, toplum yerinde say!... Bir, iki, üç!.. demekten başka çare kalıyor mu?

Osmanlı Ekonomisinde Gelişmeler

Prof. Dr. Zafer TOPRAK

19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı tarımında belirgin bir üretim artışı izlenmiştir. 1879-1904 yılları arasında aşar gelirleri Anadolu'da yüzde 79 belli başlı dört limandan yapılan tarımsal ürün ihracatı aynı dönemde yüzde 45 artmıştır. 1904-1914 yıllarında ise aşar getirisi değer olarak yüzde 25 daha yükselmiştir. Tarım kesiminde izlenen bu gelişme büyük ölçüde yeni ekim alanlarının üretime açılmasından kaynaklanmıştır. Entansif tarımla ilgili gelişmeler ise Osmanlı'da ancak II. Meşrutiyet yıllarında görülmüştür.

I. Dünya Savaşı öncesi çeyrek yüzyılda tarımsal üretim yüzde 40 oranında ya da ortalama yılda yüzde 1.6 oranında artmıştır. Nüfus artışı aynı dönemde yüzde 1'in altında olduğu varsayılırsa, kişi başına üretim Osmanlı'nın son döneminde artış kaydetmiştir.

Ülke içi mal ve hizmet talebinin güdük kaldığı bir ortamda, maliyeti düşürücü geniş ölçekli üretim kapasiteleri oluşturulamamış, zanaat ölçeği çoğu kez talebi karşılamakta yeterli olmuştur.

İşgücü açığı tarımda olduğu gibi sanayide de izlenmiş, kurulan tek tük fabrikalar işçi bulmakta güçlük çekmiştir. Teknik eğitime, hiç olmazsa II. Meşrutiyet'e kadar önem verilmeyişi nedeniyle girişimci Osmanlı, beceri sahibi işgücü bulmakta güçlük çekmiş, bu tür emek talebi çoğu kez yurt dışından sağlanmıştır.

Osmanlı'nın son döneminde sanayileşmeyi özendirici bazı önlemler alınmış, Islah-ı Sanayi Komisyonu, Teşvik-i Sanayi Kanunu tüzüğü girişimlerde bulunulmuş ise de, bunlar çoğu kez bir özlemi dile getirmenin ötesine geçememiştir.

XIV. Louis Fransası'nda Colbert'in devlet girişimciliğini anımsatan, ülkenin geniş ölçekli üretim birimleri İmalat-ı Harbiye fabrikaları ise ordunun ve devlet yönetim kademelerinin gerek duyduğu mal türlerini üreten, piyasadan bağımsız birimler olarak doğmuş, pazarda oluşan fiyatlara son derece duyarsız kalmışlardır.

19. yüzyılın son çeyreğinde, Büyük Buhran'la birlikte, koruyucu dış ticaret politikası tüm Avrupa ülkelerini sarmış, ithal gümrükleri yarışarcasına yükseltilmiştir. Avrupa'da tüm bu gelişmeler izlenirken, Osmanlı Devleti, kapitülasyonlar nedeniyle, tek taraflı olarak dış ticaretini yönlendirememiştir.

İzlenen «malî» gümrük politikası devlet hazinesine önemli bir gelir sağlamış, ancak, mükelleflerin vergi ödeme gücü günden güne sınırlanarak devletin bir kalemle yükselen gelirleri diğer bir kalemde düşmüştür. Bu tür bir gümrük politikası uzun dönemde ülke ekonomisini olumsuz etkilemiştir.

II. Meşrutiyet döneminde, taşrada kurulan «millî» bankalar, Anadolu'da giderek güçlenen Müslüman eşrafın birikim sürecine girdiğini kanıtlamıştır. İttihat ve Terakki bu bankalara önayak olmuş, üyelerini bankacılığa özendirmiş, yerel kredi kurumlarına gerek maddi, gerek manevi her türlü kolaylığı sağlayarak Osmanlı para piyasasını ve kredi işlemlerini yabancı bankaların denetiminden çıkarmayı amaçlamıştır.

Pazar ekonomisine açılmış Batı Anadolu'da etkinleşen yerel kredi kurumları, piyasa için üretimde bulunan Osmanlı üreticisine kredi olanakları sağlamış, üreticiyi yoksullaştıran alivire satışları sınırlamış, çiftçinin malını sendikalaşan alıcı firmalar karşısında yok pahasına elinden çıkarmasını önlemiştir.

I. Dünya Savaşı yıllarında Osmanlı düzeyini çökerten cephedeki gelişmelerden çok, cephe gerisinde savaş ekonomisinin neden olduğu yapı değişikliği olmuştur. 1914-1918 döneminde Osmanlı ekonomisi ilk kez topyekün savaş olgusuyla karşı karşıya gelmiştir. Tüm ülke kaynakları seferber edilmiş, savaş ekonomisi Anadolu'yu kent pazarlarına açmıştır.

Savaşla birlikte dış ekonomik ilişkiler kesilmiş, ülke kendi olanaklarıyla yetinmek zorunda kalmıştır. Savaşa değin dış ülkelerden getirtilen birçok mal Anadolu'dan sağlanmaya başlamıştır.

BÜYÜK TÜRK HÜKÜMDARI FATİH SULTAN MEHMED

FATİH SULTAN MEHMET'İN GAZELİ

Uyhudâ dün gece cânım gibi cânan gördüm
Ten-i efsürdede kalub eser-i can gördüm
Leblerin haste iken ağzuma aldum billâh
Ey tabîb-i dil ü can derdûme derman gördüm
Edrûnê gerçi güzeller yeridir ey hemdem
Bursa'dâ dâhi nicê dilber-i fettan gördüm
Nâgehan ben bu gecê Kadr'e irüb Kapluca'da
Bir gümüşden yapılu serv-i hırâman gördüm
Ey Murâdî şeh-i devrân iken el'an sen
Zülfünê kılmış esir ol şeh-i hûban gördüm

Türk ufkunda bir güneş, bir kuyruklu yıldız gibi doğarak, bin yıllık Bizans İmparatorluğunun tarihine son veren ve bir çağı kapayarak bir çağ açan, Fatih Sultan Mehmet: TÜRK VE DÜNYA TARİHLERİNİN, EN BÜYÜK HÜKÜMDARLARINDAN BİRİSİDİR. T. Atatürk Dergisi olarak, arka kapağımızda tanıtmaya çalıştığımız, ünlü Türk Hakanı, Ebedi ve Manevî şahsiyeti sonsuz ULU BİR KİŞİDİR... Mucizevi dehası, sanat kabiliyeti, ilim ve irfan sahibi, bestekâr, şahsiyetini icraatından ayırmak kabil olmayan, ASIRLARA AŞAMA YAPMASININ YANINDA, milletin kalbinde taht kurmuş bir şahsiyettir... Fatih Türk Milletinin abidevi büyüklerinden biridir... TÜRK VE OSMANLI TARİHLERİNİN içine sığmayacak kadar büyük olan hükümdarımızın, kısa hayat hikayesiyle bir gazelini sütunlarımıza koymaktan kıvanç duyuyoruz. Hz. Peygamberimizde peşin övgüsünü kazanan ve hakkında hadis nazil olan Fatih İstanbul'u Bizanslılardan almak suretiyle tarihte, yeni bir çağ açan büyük Türk hükümdarıdır.

Daha babası sağ iken 14 yaşında tahta çıkmış, ancak Haçlıların hududu aşması üzerine yerini yine babasına bırakmak zorunda kalmıştı. Babasının ölümü üzerine 1451 tarihinde henüz 21 yaşında iken Pağışah ilân edildi.

İlk olarak Karamanoğlu İbrahim beyin isyanını

bastırdı. Sonra İstanbul'u almak için hazırlığa başladı. Rumelihisarı'nı yaptırdı ve Bizans kalelerini yıkabilmek için Edirne'de o tarihe kadar eşi görülmemiş büyük toplar döktürdü.

Sonunda 6 Nisan 1453 sabahı, İğrikapı karşısındaki tepenin ardına karargâh kurdu. 150 bin kadar askerle Bizans'ı kuşattı, karadan gemileri yürüttü Bizans'ı içten aldı.

Böyle bir olay tarihte ilk defa oluyordu. 53 günlük kuşatmadan sonra 29 Mayıs 1453 te İstanbul alındı. Böylece tarihte Orta Çağ sona ermiş ve Yeni Çağ başlamış oluyordu. Fatih Sultan Mehmet bu sırada 23 yaşında idi.

Fatih İstanbul'u aldıktan sonra İstanbul halkına hiçbir zaman yenmiş gibi davranmadı, yüksek kalpliliği ile herkese kendini sevdirmişti. 28 yıl hükümdarlık yapmış, iki imparatorluk, 14 devlet ve iki yüz şehir alarak Fatih ünvanını kazanmıştı. Çok insancıl ve ileri görüşlü idi. İtalya'dan Ressam Bellini'yi getirterek tablolarını çizdirdi ve bilginlere saygı gösterdi.

Fatih yalnız savaş alanlarında değil, edebiyat alanında da başarı göstermişti. Divan'ı Aynı adı ile yazdığı 14 gazeli 1904 te Berlin'de basılmıştır.

Fatih Gebze'de yeni bir savaşa hazırlandığı sırada 51 yaşında iken öldü. Türbesi Fatih Camii avlusundadır.

Türk ve Dünya Tarihlerinin en büyüğü Annesinin Elini Öperken

Memleketimiz hakkında siz ne düşünüyorsunuz?...

Muhterem okurlarımız: Aziz ve büyük Türk Milleti!.. Memleketimizin gidişi gün ışığı gibi ortadadır! Gelecekteki günlere umutla bakmak pek mümkün görünmüyor! Üniversitelerimiz nitelikli, işinin ehli eleman yetiştirememektedirler... Eğitim sisteminin köklü olarak düzenlenmesi yoluna hiç vakit kaybetmeden gidilmelidir. Dünya milletlerinin kültürel seviyesi nedir? «İlmi kariyerleri ve yetenekleri nedir?». Onlar nerededir? Biz, neredeyiz? Batılı uluslar kalkınıp yükseldikleri halde biz çağın gerilerinde kalmış bir toplumuz!! Yarınını güvence altına alamayan milletler topluluğunun maddi, manevi, iktisadi, kültürel çöküntüye uğrayacakları kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu yüzden yarınımızı, bugünden güvence altına almak zorundayız!

Batı medeniyeti önündeki Atatürk Türkiye'si neden geri kalmıştır? Bugünümüz ve yarınımız hakkında neler yapabiliriz? Neler yapmalıyız? Bu konuda hükümetimiz, ve yarınımız hakkında neler yapabiliriz? Neler yapmalıyız? Bu konuda hükümetimiz, siyasi partilerimiz, aydınlarımız, ne düşünüyorlar?...

«2000 yılına ramak kala» Baş döndürücü bir hızla ilerleyen dünya medeniyeti karşısında biz ne yapmalıyız? Bu düşüncemizi size aksettirmeden önce; çok az okuyan, okuma sevgisinden yoksun bir millet oluşumuzu söylemek isteriz! Dünya çapında fizik ve kimya bilginimiz yoktur! Kimyagerlerimiz ve fizikçilerimiz vardır! Sağlık sorunumuz binbeterdir. Doğu yörelerimizin bir çoğunda doktor, sağlık merkezi, hemşire yoktur! Görüşlerimizi, düşüncelerimizi, memleket sevgimizi ortaya koymamızın zamanı gelmiştir; geçmiştir.. Herkes nemelazımcılık kompleksi içindedir! Vatan sever ilim adamları yetiştirememekteyiz!! Üniversitelerimizden mezun ettiğimiz değerlerimizin bir çoğu yabancı ülkelerde çalışmaktadır! Yurdundan uzak başka milletlerin kalkınmasında bulunan bu kişilere bu fakir halk gırtlığın-

dan kestiği parasını tahsis etmektedir!.. Kendilerine haram olsun.

— Toplumumuzun kültür seviyesi malumdur. Biz, bu durumun genel bir değerlendirmesini yapmayı, şu günlerde ülke genelinde yararlı olur düşüncesiyle (T.A.D.) olarak görev sayıyoruz! Esasen: İki medeniyetin tesir ve etkisi altında bulunan ülkemiz yarım asırdır bozalama devri geçirmektedir! Şarkın muasır seviyesinden, Batı'nın uygarlık seviyesine henüz intibak etmiş bir toplum değiliz... Onlarla bir düzeyde değiliz!

— Osmanlı İmparatorluğunun yıkılmasından sonra; Türkiye Cumhuriyeti'nin onun tarihi kalıntıları ve harabesi üzerine kurulduğunu biliyoruz. Osmanlı devleti, 1. Dünya Savaşında Almanlarla kader birliği etti ve yenildi. Bu savaştan yenik ve esaret altında çıktık. Enver Paşa'nın Almanların yanında Osmanlı İmp. nu savaş sokması büyük bir gaflet ve cinnettir. 2. Dünya Savaşında yine Almanya ve ünlü diktatörleri sahnede. Ve o sırada Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin başında İnönü gibi siyasi bir deha. Bu siyasi dehanın üstün gayretleriyle Türkiye 2. Dünya Savaşının dışında kalmayı başarıyordu. Türk halkı tüm dünyayı kapsamına alan bu savaşa dışta kalması dolayısıyla İsmet İnönü'ye çok şey borçlu-

dur... Minnet ve şükran borçludur!

Sayın Okuyucular...

2. Dünya Harbi safları dışında kalmamıza rağmen, bütün dünyayı kana boyayan ve kapsamına alan bu savaşa katılmadığımız halde iktisadi durumumuzun bu denli bozuk oluşu kalkınamayışımızın nedenlerini bilemiyoruz...

Siz ne düşünüyorsunuz?

— Atatürk'ün ölümü, ve onu takip eden İnönü yıllarını kapsamımıza almak suretiyle konumuza devam ediyoruz! Bütün dünya milletleri 2. Dünya Savaşı sonrası bitap ve yorgun olarak savaştan çıktılar! Biz bu arada bir parantez açıyoruz! Bu milletler bir taraftan ülkelerinin imari hareketlerini, yıkılan yerlerini, yeniden inşa ederken; bir taraftan da iktisadi kalkınmalarını tamamlamışlardır... Buradaki düşüncemiz; Onlar insantistli bir çabayla çalışıp; bugünkü seviyeye gelirken bizler seyirci kalmakla yetindik! Hepimiz biliyoruz ki Atatürk uygar ülkeler seviyesine ulaşmamız için Batılılaşma metodu uygulamıştı. Batıya açılan pencereden Atatürk'ün ruh haletine baktığımızda Batı'nın fendeki ileri düzeyine getirmek istemiştir!! Ve sağlığında Ankara'da inşa ettirdiği Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesine «Hayatta en hakiki mürşit (yol gösterici) ilim-

MEHMET KAYILIBAL
TRAVEL AGENCY

With the compliments

Sıraselviler Cad. No 61/2 Taksim
Phone: 1447647 - 1449013
Telex: 24674
İSTANBUL - TURKEY

dir.» ibaresini yazdırmıştır. Aziz A. ta'nın söylediği sözler ilginçtir. Fakültenin açılışında yaptığı bir konuşmada: «Arkadaşlar buradan değerler yetiştireceğiz» demiştir. Yetiştirdiğimiz değerleri başka milletlere kaptıracağız dememiştir. Doktorun, mühendisin, mimarın, sanatçının ve buna benzer değerlerin hakkını vermeyelim de dememiştir. Doktorun, mühendisin eline verdiğimiz paranın onları tatmin etmediğini hepimiz biliyoruz...

Ve Türkiye'de orta direk diye bilinen işçi, memur, emekli gibi geniş bir halk kitlesinde ücret yönünden tatmin olmadığı da bir gerçektir...

Türkiye'de Avrupa seviyesinde hayat şartları yükseltilmemiş; buna paralel olarak kadro ve intibaklar sağlanmamıştır!...

1950 yılında iktidara gelen, D.P. Hükümeti on yıl süreyle iktidarını sürdürmüş ve birtakım eserler vermiştir! Fakat bunlar oy kaygısıyla yapılmış fabrikalardır!! Halktan oy alabilmek için lüzumsuz yere yapılan fabrikaları kastediyoruz! Bu fabrikaların bazıları işletmeye açılmış, bazıları açılammıştır!

1960: İhtilali Türk ekonomisine etken ve darbe olmuştur! Yatırımlar durmuştur... Kanımızca bu ihtilal enflasyonun başladığı dönemin; dönüm noktası» olarak yeni bir hükümete büyük mali külfetler bırakmış; Kalkınmakta olan bir ülkeyi sevap ve günahlarıyla (çeyrek) asır geriye atmıştır! 1960'çılarının haklılığını, haksızlığını tarihin hükmüne bırakıyoruz. Haklıyı, haksızı ilahi adalet halletsin...

— 1960: Sonrası, Türk iktisadi hayatı hafifte olsa (AP) yıllarında bir ferahlama devrine girmiştir! Fakat içten ve dıştan ihanetler, kışkırtılıklar, kaprisler, hissi hareket ve yıpratmalar devam etmiştir! Yeni; politik oyunlar sergilenmektedir!

DP'nin hükümet döneminde enflasyonist sistem takip edilmiştir. (1960-80) ihtilaline kadar Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri döneminde de «KARMA EKONOMİK SİSTEM»'le yönetildiğimizi görüyoruz! Milli gelir hasılası ahenksiz, milli gelir dağılımı adaletsizdir! Ülkede fesat tohumları yeşermiştir! Avru-

pa devletleri milli sanayimizin kalkınmasını kısıtlamakta ve istememektedirler...

— Türkiye'nin açık pazar olarak kalkınmasını istemektedirler!! AP lideri çalışkan bir Başbakanı! Ancak hem Demirel'in hem Menderes'in çevresi art niyetli insanlarla doluydu. Yapılan işler yüzeysel kalıyor milli yatırımlar yetersiz oluyordu!!! İstenilen huzur ve yükseliş dönemine bir türlü geçemiyoruz.

Türkiye'de Rusya'nın da parmağı vardır!! İşçi sendikalarımızın içine her türlü aşırı uçlar sızmıştı!... Fabrikalar çalışmıyor, grevler birbirini izliyordu. Biz burada konumuzu kapatırken hem içten hem dıştan baltalandığımızı, Türk ekonomisinin belirli düzeye gelemeyişini 1950-1986 demokrasi tarihi içindeki durumunu en ince hatlarıyla inceledik! Özet olarak iktidar kavgası, kişisel çıkarların, ulus çıkarlarından üstün tutulması, yanlış eko-

nomik programlar sonucu; bu günlere geldik!

Önümüzdeki sayılarda Türkiye'nin ekonomik dramını işlemeyi sürdüreceğiz!! Millet ve memleketimizin, milli menfaatlerini göz önüne alarak, Türk iktisadiyatına, Türk siyasal hayatına; bir nebze ciktte olsa (!) Işık tutmaya çalışacağız... Memleketimiz hakkında siz ne düşünüyorsunuz adlı makalemiz ile, ülkemizin kötü gidişatının önlenmesi; cılız yatırımların hızlandırılması, ülke kalkınması için; hiçbir varlıktan, yüce Mevlâdan başka kimseden korkmadan: T. Atatürk Dergisi olarak, milli hadisatı izleyeceğiz, milli davalarımızı, dile getireceğiz... Bu yazı dizimiz ile, aydınlar sınıfının neme lazımcılık «kompleksinden» kabuğundan çıkarak ortaya fikirlerini atmalarını; günlük gazetelerle halka ve hükûmete duyurmalarını rica ediyoruz. Saygılarımızla...

T. Atatürk Dergisi

Perihan Hanımlar kendi evlerine taşındı...

Bütün sevdikleri
"güle güle otur..."
demeye gidecek.

Kimbilir,
Perihan Hanım'a
ne hediyeler gelecek!

Siz, İş Bankası'na uğrayın.
Bir "Mavi Armağan" alın...
Sunun Perihan Hanım'a.
Perihan Hanım, neye ihtiyacı
varsa onu alsın
"Mavi Armağan" ıyla...
Yeni evine.

"Mavi Armağan" seçkin, saygın bir para armağanıdır.

İş Bankası'nda hesabı olsun olmasın, herkes "Mavi Armağan" dan yararlanabilir. Armağan edeceği parayı Mavi Armağan olarak sunmak isteyen, bir İş Bankası'na uğrar... Sunacağı kimsenin adını, soyadını özel "ödeme çeki" ne yazdırır... Armağan etmeyi düşündüğü parayı yatırır... Özel zarf içinde Mavi Armağan'ı alır. Sunulan kimse, Mavi Armağan'ın ödeme çeki'ni dilediği İş Bankası'na getirir... Parasını genlünce değerlendirir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI
"Paranızın, istikbalinizin emniyeti!"

20. Asır Çağımızın Analizi

Yazan: Rauf TAMER

Taş Devri, Tunç Devri, Maden Devri diye ne ayırımı bu?

Yirminci asırla niçin övünüyoruz?

Paçalarından ayıp akıyor.

Stokholm'ün göbeğinde sıkılan kurşunlar, ilkel kavimlerdeki zehirli oklardan daha gad-dar değil mi?

Zavallı çağ.

86 yaşındaki bu ihtiyar, felsefe ve man-tıkta olsun, san'atta olsun, siyasette olsun ve insaniyette olsun, dedelerinden çok geride-dir.

Ne bir Kristof Kolomb'u var, ne bir Ma-cellan'ı...

Ne bir Üçüncü Selim'i var, ne bir Bis-mark'ı...

Gerçekten zavallı.

Siyasette hâlâ Makyavel'den ders alıyor.

İdeolojik akımlarda taa 1848 kadar demo-de.

Yapmasına, iki kere dünya savaşı yaptı ama, dünya barışını bir türlü beceremedi.

Hâlâ «düzen» arayıp duruyor.

Bazen komünizme güvenerek, bazen ka-pitalizmi sömürerek... Tabii ikisini de birbiri-ne düşman ederek, can yakarak, kan dökerek, tam bir asalak gibi yaşıyor.

Güya varlık içinde.

Ama cimri mi cimri.

Zavallı çağ.

Sporda belki açığız, modada kurnaz, tu-rizmde belki hilebazdır ama yönetimde ehli-yetsiz, ticaretle bilgisizdir.

Hesap bildiği yok.

Bizden habire para ister durur; topladığı parayı götürüp —sımarık çocuklar gibi— harp oyuncaklarına, tanklara, tüfeklere, uçak-lara yatırır.

Büyük keşifleri varmış, ne yapayım? Nez-lenin çâresini bulamadı... İnsanlığı götürdü petrole teslim etti... Amerikan Doları'nın kar-sısında ise «azad kabul etmez bir köle.»

Ama show meraklısı.

Uzayda numara peşinde.

Zavallı çağ.

86 yaşında, hâlâ ırz düşmanı.

Sevmeyi öğrenmeden seks düşkünü oldu. Hayvan gibi.

Bulûğ çağına girdiğinden beri ona kapı-larımızı sımsıkı kapadık. Namusumuza teca-vüz etmesin diye ödümüz kopar durur. Ama pencereden, bacadan da olsa bize uyuşturucu pompalamakla ve porno filmleri gagalamakla meşgul... Sonra da göstermelik «sigara düşma-nı» güya... Kampanya meraklısı.. Sahtekâr...

Şiirde duygusuz.

Musikide mızmız.

Aşkta ruhsuzdur.

Var mı yok mu, sadece seks.

Öldü ölecek, gözü hâlâ çöplükte.

Doğrusu ya; taa Sokrat devrinden beri «zaman'ın yüzyıllık çocukları içinde» en haşa-rısı, en hayırsızı, en ahlaksızı bu çıktı.

Zavallı çağ.

Bilgisayarla övünüp durur ama, bir Mi-mar Sinan'ı yok.

Ay'a insan yollamıştır ama, hâlâ Mısır'da-ki piramitlerle övünüp durur.

Barış güvercini uçurmaya çok meraklı a-ma dört bir yanı cadıkazanı gibi...

Bundan sonra erkekçe savaş yapamayaca-ğına göre giderayak «sıcak savaş» ve «vur-kaç»ı tercih edecek kadar kaypak ve kalles ol-muştur... Pes.

Nobel Barış Ödül'leriyle sanki çocuk kan-dırıyor... Oysa, Abdi İpekçi'den Enver Sedat'a, Nihat Erim'den, Kennedy'ye ve Olof Palme'ye kadar bütün acılarımız için insanlığın iki eli, hep yakasında olacak.

Zavallı çağ.

Zavallı...

Artık mevsimlerine bile hâkim olamayan, otoritesini kaybetmiş bu 86 yaşındaki şeytan için, yılbaşlarında oturup daha 14 yıl doğum günü pastası kesmeye değer mi?.. Dağılm...

Atatürk'ten bir anı

Tahsin AYGÜN

10 Kasım 1938'de Ankara'da öğrenci idim. Atatürk'le ilgili anıyı hocamız rahmetli Hüseyin Namık Orkun'dan dinleyeceğiz.

Hüseyin Namık Orkun 1929-1930 yıllarında Macaristan'da öğrenimini tamamlamış, Türk tarihi hakkında araştırmalar yaptıktan sonra Türkiye'ye dönmüştü. Gazi Öğretmen Okulu'nda Türk Tarihi öğretmenliği yapıyordu. O yıllara kadar ilk ve orta okullarda tarih derslerinde adını bile duymadığımız, Avarlar, Çavuşlar ve Peçeneklerin uygarlıklarını anlatışı biz öğrencilere çok ilginç geliyordu.

Rahmetli hocamız bir kaç yıl içinde Hun'lar, Attila ve Oğulları, Orkun yazıtları Peçenekler, Türk Dünyası, Oğuzlara dair, Türk sözü vb. adlı yapıtlar yayınlamıştı.

1980 yıllarında Çankaya'da, Türk Dili - Türk Tarihi çalışmaları yoğunluk kazanmıştı. Türk Tarihi'ni Yafes ve Babil efsanesinden kurtarmak Türklerin anayurtlarının Orta Asya olduğu tezinin klâsik tarih görüşüne karşı, bilimin gerçek ışığında bir tepki olarak kabul edilmesi idi.

Atatürk'ün anlatımıyla; «Ulusal tarihimizi yeniden yaratması» çabası olarak yorumlayabileceğimiz bir tarih teziydi. Atatürkçü tarih tezi; bilimin tarafsızlığı ilkesine dayalı, tarihsel olguların sağlam kaynaklara dayanmasını gerektiriyordu.

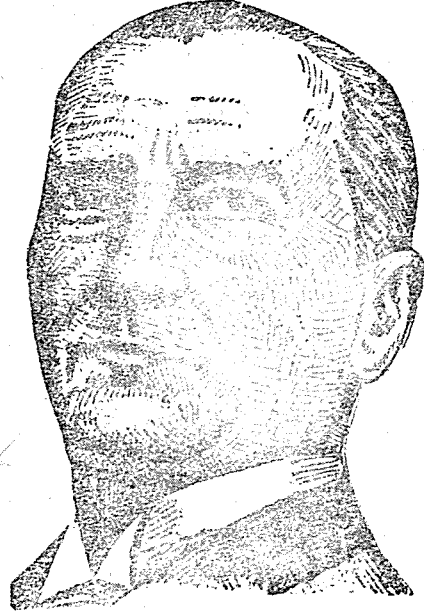
Çankaya'da Atatürk'ün başkanlığında yapılan akademik toplantılara katılan rahmetli hocamızı dinleyelim:

«Atatürk bu toplantıda bulunan tarihçilere ayrı ayrı sorular yöneliyor, bu soruların yanıtlarını bulamadığı zaman değişik yöntemler uyguluyordu. Atatürk'ün yeni tarih tezine, bir yaklaşım arayışı içinde olduğu belli idi. Atatürk'ün yönelttiği sorulardan 19. yüzyıldan beri Avrupa'da Türkoloji alanında yapılan araştırmaları ve gelişmeleri incelediği anlaşılıyordu.» »

Söz sırası bana gelmişti. Atatürk'ün sorularını, Türk Devleti'nin tarihteki rollerini Kültür ve Uygarlık açısından açıklamaya çalıştım. Atatürk gülümsedi. «Genç tarihçi! Bu toplantılara daha hazırlıklı gel, bu çalışmaları derinleştireceğiz...» dedi.

«Yaşlı bir tarihçi Atatürk'ten söz istedi: Tarih konularının çok geniş tutulduğunu, kısa bir süre içinde bu kadar kapsamlı konuların içinden çıkılmasının kolay olmayacağını kapalı biçimde anlatmaya çalıştı.

Atatürk evvelâ kaşlarını çatı, sonra zile bastı, gelen emir subayına çiftlikten hemen bir kasa

bira getirmesini buyurdu. Bu durum karşısında bizler, şaşkınlık içinde acaba ne olacak diye düşünmeğe başladık. Biraz sonra bira bardakları bir bir önümüze kondu. Atatürk çiftlikten getirilen bira şişesini açtı ve kendi bardağını doldurdu. Köpüklü bira taşı, Atatürk bardağı bir daha doldurdu, bira yine taşı. Geriye kalan köpüksüz bira, bardağın yarısına kadar inmişti.

Atatürk; arkadaşlar benim yaptığım ve Türk ulusuna armağan edeceğim işler, gördüğünüz bira köpüğü gibi zamanında taşacak, ben yok olduktan sonra —bardakta kalan bira düzeyini parmağıyla göstererek— bu düzeyde kalırsa benim için yeterlidir. Türk Devrimi başarıya ulaşacak demektir.»

Atatürk'ün bu işareti, kendisinden sonra Türk Devrimlerinin tepki görebileceğini ve çağdaş uygarlaşma doğrultusundan saptırma çabalarının sürdürüleceğinin bir sergisi idi. Atatürk her zaman olduğu gibi geleceğe ne güzel ve isabetli bir tanı koymuş!..

Anayasamızın 42. Maddesinde:

«... Eğitim ve Öğretim Atatürk İlkeleri ve ilköğretileri doğrultusunda, Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında yapılır» hükmü vardır.

Atatürkçülük akılcı, radikal ve dinamik bir atılımla Türk Ulusunun çağdaşlaşmasını amaçlar. Çağdaşlaşma ulusumuz için yaşam ve kalım sorunudur. Gençliği Atatürk ilkesi ve devrimleri doğrultusunda bilinçlendirmek bizim için yegâne çare kar yoldur.

1963 Plâncılığından 24 Ocak Ekonomisine

Prof. Dr. Erdoğan ALKİN

1950'li yıllardan başlayarak ithalat ikâmesi yolunu seçmiş, fakat ihracat aşamasına geçememiş olan Türkiye gibi ülkeler, ekonomik kalkınmalarını sürekli dış ve borçlanma ile finanse edebilmişlerdir. Başka bir deyişle, dış açık ve borçlanma, ithal ikâmesine dayalı kalkınma stratejisinin ve bu stratejinin eksik uygulanmasının doğal sonucu olmuştur. 1963 plâncılığının da temel felsefesi budur.

Planla kalkınma stratejisi, ithal ikamesi seçeneğinin bunalımsız yürümesi için gerekli önlemler önermiş ve kapsamına almıştır, ama bu önlemler tam anlamıyla yürürlüğe konmamıştır. Bu yüzden Birinci Plan döneminde başarıyla yürütülen ithal ikamesi politikası, ikinci plan döneminde tükenmeye başlamış ve daha sonra da tam bir plansızlık dönemine girilmiştir.

1973 yılından başlayarak dünya petrol fiyatlarının önemli ölçülerde yükselmesi, ithalat ikamesi stratejisi yoluyla kalkınan ülkelerin işini güçleştiren bir başka etken olmuştur. Bu ülkeler, bir yandan petrolü daha yüksek fiyattan ithal ederken kayba uğramışlardır. Öte yandan petrol fiyatlarındaki artış ithal ettikleri girdilerin fiyatlarını yükseltmiş ve böylece ithalat faturası daha da büyümüştür. Nihayet bu ülkeler, ithal ikamesi sanayilerinin ürettiği malları ihraç edemedikleri için, bütün maliyetler ülke ekonomisi üzerinde kalmıştır.

Türkiye'nin 1980 öncesinde girdiği bunalımı durdurmak üzere 25 Ocak 1980'de açıklanan tedbirler demeti, bir anlamda, Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ve yıllık programlarda benimsenmiş olan «Fiyatların piyasada serbestçe oluşması» ve «Fiyatları doğrudan doğruya değil, dolaylı etkilene» ilkelerine dönüşü ifade etmekteydi.

Talebi kısarak enflasyonu denetim altına almayı amaçlayan istikrar politikalarının bir-biriyle tutarlı olması gereken bir takım önlemleri hep birlikte almaları gerekir. Ters durumda beklenen olumlu sonuçlar yerine, beklenmeyen sorunlar ortaya çıkar. İstikrar politikaları para arzındaki artışı yavaşlatarak iç

talepteki genişlemeyi ve dolayısıyla enflasyonu denetim altına almayı amaçladığına göre, öncelikle ulusal paranın dış değerini gerçekçi biçimde ayarlayarak daralan iç talep yerine dış talebi yani ihracatı uyarmak zorunludur. Böylece daralan iç talebin yerini alan ihracat bir yandan üretimin olumsuz yönde etkilenmesini önlerken, öte yandan ülkenin döviz darboğazı sorununa çözüm getirir. Ancak bu politikanın etkin biçimde çalışabilmesi için mal ve faktör piyasaların olabildiği kadar serbestleştirilmesi de gerekmektedir. Örneğin hiçbir malın fiyatının idari kararlarla belirlenmemesi, faiz ve döviz fiyatının olabildiği kadar arz ve talebe göre dalgalanmaya bırakılması şarttır. Bu koşullardan herhangi biri ciddi biçimde engellendiğinde istikrar politikasının başarı şansı büyük ölçüde azalır.

Ekonominin genel bir değerlendirilmesi yapıldığında, olumlu ve olumsuz sonuçların hangi nedenlerden kaynaklandığı ortaya çıkacaktır. Resmi istatistiklere göre üretim artışı ve büyüme devam etmektedir. Enflasyon hızı bir miktar yavaşlamaya yüz tutmuştur. Ödemeler dengesi sorunu hafiflemiş ve Türkiye'nin kredi değerliliği artmıştır. Bazı olumsuz sonuçlara yol açan nedenler hakkında belli ipuçları yürütülen politikaya yöneltilecek eleştirilerin de özünü oluşturmaktadır. Bu eleştiriler şöyle özetlenebilir:

Finansman sektörü hâlâ sorunlarından kurtulamamıştır. Dengeyi sağlamak için alınan önlemler, istikrar politikasına ters düşen kararlarla doludur. Örneğin mevduat faizleri düşürülmüş, kredi faizlerine de aynı yöntem uygulanmıştır. Kurtarma işleminde firmaların hangi ölçülerle yararlandırıldığı belli değildir. İşletmelerin sorunlarına esaslı bir çözüm getirme çareleri aranacağına, bu sorunların yansıdığı bankacılık sektörünü kurtarma operasyonuna öncelik verilmiştir. Ancak bu konuda da ne yapılacağı hakkında henüz açık bir belirti mevcut değildir. Bankacılık sektöründeki sorunların çözümü adeta enflasyonun otomatik düzelticiliğine bırakılmış görünümündedir.

ATATÜRK'ÜN SOHBETLERİ

TÜRK SPORCULUĞU ÜZERİNE BİR SOHBET

Çankaya'da bir sofrta sohbeti esnasında Türk sporculuğu hakkında söylediklerini, sofrada bulunan Ferit Celâl'in kaleminden veriyoruz :

— Türk milleti anadan doğma sportmendir. Henüz yürümeğe başlayan köy çocuklarını bile harman yerlerinde güreşirlerken görürsünüz. Ata en çok ve en iyi binen yalnız Türk erkekleri değil; Türk kadını da bu işi bilir. Hangi milletin daha sportmen olduğu ancak harp meydanlarında anlaşılır. Türk'ün muharebe meydanlarındaki şayanı hayret mukavemet ve kahramanlığı; ruhu kadar bünyesinin de salâbetine bir delildir. Yalnız harp; sportmen milletlerin üstünlüğünü tebarüz ettirmek için kullanılması caiz görülmeyen müthiş bir vasıta olduğundan ancak gördüğümüz ,bildiğimiz usuller tatbik olunmaktadır.

Benim en çok sevdiğim spor, serbest güreştir. Hangi Türk neferini, köylüsünü isterseniz soyup meydana çıkarınız. Dik omuzları, iyi, kursuz teşekkül etmiş adaleleri, keskin yüz çizgileri, yanık tatlı renkleri, kafa yapıları, insanın ruhuna itimat ve neşe veren bir eser olarak canlanır. Spor yalnız beden iktidarının bir üstünlüğü sayılamaz. İdrak ve zekâ, ahlâk da bu işe yardım eder. Zekâ ve ihatası kısa olan kuvvetliler, zekâ ve ihatası yerinde olan daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim.

Atatürk boş zamanlarında çok defa Muhafız Alayı'ndaki erlerin güreşlerini seyrederek, onların en küçük teknik hatalarını bulup tasbih ederlermiş.

— Dün yirmi neferin güreşlerini seyrettim. Birbirleriyle kıyasıya dövüştüler, her musaraanın sonunda biri galip çıkar ya! Yok ve ciddi çarpıştılar. O kadar ki gömlekleri parçalandı. Bu derece çetin dövüşmeye ben sebep olmuştum... Gömleklerini ödemem icap ederdi, kendi gömleklerini bunlara dağıttırdım... Giymelerini söyledim... Hiç birisi giymedi. Hayretle sebebini sordum. «Köylerimize, çocuklarımıza ve evlerimize bundan daha büyük ne götürebiliriz» dediler.

KALKINMADA ALTERNATİF!...

Yazan: Ağâh Oktay GÜNER

Ekonomi politikasında alternatif, bir başka ifadeyle değişik uygulama modeli yoktur demek, insan aklını inkâr etmektedir. Yaradan insanoğluna hayal eden, düşünen, yaratıcı bir akıl vermiştir. Akıl olduğu sürece alternatifler olacaktır.

Önce mevcut modelin gerçekçi bir değerlendirmesini yapmak lâzımdır. Başarıları görmek ve göstermek güzeldir. Başarısızlıklar var, diyenler de dinlenilmeli, gerçekler değerlendirilmelidir.

Altı yıl önceki durum ile bugünü karşılaştırdığımız zaman başarılar ortadadır. 1980'de ekonomi tam anlamıyla tıkanmıştı. Dövizimiz yoktu. İhracat 2,5 milyar dolar tutarken yalnızca petrole ödenen para 3,5 milyar dolar civarındaydı. Türkiye devamlı borçlanarak yaşayamazdı. Dış alımlarını karşılamak için ihracatını artırmak zorundaydı. Nitekim artırdı. Dövizimiz var. Nerdeyse tam ithalât serbestisine geçeceğiz.

Altı yıldır devam eden uygulama ihracatı artırmıştır. Ancak bu artışın ekonomiye maliyeti nedir? Bu soruyu tartışmakta büyük faydalar vardır. İhracatta bir dolar, satış fiyatının % 60 fazlasına mal edilmektedir. Bir başka ifade ile ihracatta dış alıcılara kaynak aktarıyoruz. Ayrıca dışarıya sattığımız malların fiyatları yarı yarıya düşürülmüştür. 1973'e göre, bir birim ithalât için, 1984'te bunun iki katı ihracat yapma zaruri olmuştur. Emekçilerin, küçük işletme ve tarım kesiminin alım gücü düşürülmüştür. Bunların enflasyon düşüldükten sonra ellerine geçen para fakirleştiklerinin göstergesi olmaktadır. Yatırımlar da artmamaktadır. Enflasyon maalesef kontrol altına alınamamıştır.

Enflasyonun temel sebebi bütçe açıkları-

dır. 1985 yılında 635 milyar liraya ulaşan bütçe açığının bu yıl 504 milyara çekileceği ifade edilmiştir. Halbuki yeni düzenlemede bütçe dışı bırakılan 1.4 trilyon liralık iç ve dış borçlanmaların ana para ödemelerini de hesaba katarsak açık rakam, 1.9 trilyona ulaşacaktır.

Özel sektör sanayi yatırımlarının artması mevcut şartlarda bazı önemli düğümlerin çözülmesine bağlıdır. Bunların başında hükümetin yeni sanayileşme ve dışa açılma politikasında kesin tavırlı olarak tutumunu devam ettirmesi gelmektedir. Zira sanayiın dışa açılması, gerekli teknolojiye sahip büyük yatırımlarla mümkündür. Projelendirmeden mal üretme safhasına kadar en az üç sene geçmektedir. Üç sene sonra ne olacaktır? Eskiden içe dönük, kapalı bir ekonomide ne üretilse satılıyordu. Şimdi ise rekabet gücü olan, albenisi olan mala ihtiyaç var. Ancak yüksek faizli krediler, halka açık şirketlerin kârlarının yüzde 50'sini dağıtma mecburiyeti, sermaye birikimini çok güçleştirmiştir. Geçen dönemde negatif faiz uygulaması sebebiyle ucuz para vardı. Borçlanma ölçüsünde sanayicinin kârı artıyordu. Enflasyon bütün hatâları kapatıyordu. Şimdi kaynak birikimi çok zorlaşmıştır. Bu sebeplerle mevcut iktisat politikası devam ettiği sürece artık az sayıda, daha büyük boyutlarda ileri teknolojilerle rekabet gücü olan fabrikalar kurulabilecektir.

Bu arada yabancı sermaye konusunu kendi gerçeği içinde iyi değerlendirmek gerekmektedir. Yabancı ortaklar, senede fert başına 1000 dolar geliri olan, 54 milyonluk piyasaya gözlerini dikmişlerdir. Biz dışarıya mal satmaya çalışırken onlar bizim piyasamızı ele geçirmeye çalışmaktadırlar. Bir kısım yabancı sermaye ise kendi giremediği veya boykot

edildiği pazarlara girmemize izin vermektedir. Halbuki Türk sanayii için hedef Batı Avrupa ve Amerika gibi istikrarlı pazarlardır. Yabancı sermaye ile ortak olarak ancak onların ürettiği malların ara malını imal eden fabrikalar önem kazanmaktadır.

Ayrıca son düzenlemelerle birçok büyük şirketin aynı sahada veya başka sahada çalışan küçük ve hasta şirketleri bünyelerine almaları imkânı getirilmiştir. Böylece daha büyük, daha sıhhatli, daha rasyonel, verimli çalışabilecek şirketler meydana getirmek amaç edinilmiştir. Bu gelişmeler yalnız büyükler mi ayakta kalacak sorusunu gündeme getirmiştir. Herhalde doğru cevap büyüyeblenler olacaktır. Ancak küçük veya orta büyüklükteki işletmelerin teknoloji gelişmelerine büyüklerden daha hızlı ayak uydurdukları gerçeği unutulmamalıdır.

Bu tesbitlerin ışığında mevcut Anayasa hükümleri içinde alternatif model «istikrar içinde kalkınma» olabilir. Türkiye 1930'larda

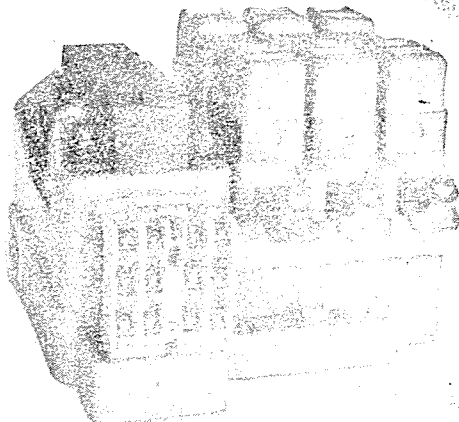
yaşadığı «devletçi» veya 1950'den beri uygulamak istediği «liberal» modelle kalkınmasını gerçekleştirmek isteyebilir. Geçen devirler ülkeye küçümsenmeyecek bir sanayi potansiyeli kazandırmıştır. Nitekim şu anda evvelce yapılmış sanayi tesislerinin ürünleri ihraç edilmektedir.

Türkiye sanayileşirken sanayi kollarına göre ithal ikamesine dayanan, iç piyasaya hitabeden sanayileri; yalnızca ihracata yönelmiş tesislerle bir arada düşünebilir. Otuz sene evvel tekstilde yaşadığımız tecrübe bunun canlı misalidir. Geçen zaman iç piyasaya mal üreten bu sanayi kolunu uluslararası rekabette söz sahibi yapmıştır.

Alternatif model, millî hedefler ve iddialar getirecektir. En başta kesin demokrasi ve tartışmasız hürriyetler rejimi içinde, vatandaş ne için, neden, hangi fedakârlıklara ne süreye katlanacağı anlatılacaktır. Vatandaşın gönül gücünü kalkınmada dış krediden daha değerli görmedikçe engeller aşılamaz.

SIEMENS

3 TA Serisi Kontaktörler

3 TA serisi kontaktörler, motor ve benzeri cihazların uzaktan kumandalarında, aydınlatma, elektrikle ısıtma, kondansatör ve diğer elektrik tesislerinin şalt sistemlerinde kullanılır. Termik röleleri takılı kontaktörler ayrıca her türlü elektrik cihazını aşırı yüklenmeye karşı korur.

Nominal işletme akımını aşan kontaktörlerin ömrü, 2,5 milyon defa açıp - kapamaya olanak sağlar. Ömrünü dolduran kontaktör elemanları, yedekleriyle kolaylıkla değiştirilebilir.

Bu değişiklik normal şartlarla iki defaya kadar yapılabildiğinden kontaktörlerin mekanik ömürleri 7,5 milyon defa açma - kapamaya elverişlidir.

Her türlü elektrik cihazını aşırı yüklenmeye karşı koruyan termik röleler, 0 ve 1 boy kontaktörlerde doğrudan doğruya kontaktör üzerine, diğer boy kontaktörlerde ise ayrı olarak monte edilir.

ETMAŞ ELEKTRİK TESİSAT ve
MÜHENDİSLİK A.Ş.

SIEMENS A.G. Türkiye Umumî Müessili

İSTANBUL

Meclis Mebusan C. 135
P.K. 213 Fındıklı
Telefon: 45 20 90
Teleks: 22 290

ANKARA

Atatürk Bulvarı 109 Kat 6
Kavaklıdere - Ankara
P.K. 48 - Yenisehir
Telefon: 18 22 05
Teleks: 42 352

İZMİR

1378 Sokak No 4 Kat. 1
P.K. 481 İzmir
Telefon: 13 96 19
Teleks: 52 376

ADANA

Atatürk Caddesi
Uğurlu Apt. Kat 1
Telefon: 12 962
Teleks: 62 135

BURSA

Tanpınar Cad. 14 1
Yuva Apt.
Telefon: 14 631

SAMSUN

Kılıç Dede Mah.
İsmet Paşa Cad. 132
Uyku Apt. Kat 5
Telefon: 29 70-

Vatan Sana Minnettardır Büyük ATA!..

Ondokuz Mayıs ve Türk Gençliği

Ahmet DEMİRAY
Amasya Eski Milletvekili

Sevgili Türk Gençleri,

Bugün bütün dünyanın hücumları karşısında yalnız ve şaşkın kalan milletimizin kararlı bahtında Samsun ufuklarından ilâhî bir güneşin doğduğu gündür. Bugün Karadeniz'in köpüklü dalgaları üzerinde vatan topraklarına mutluluk ışıklarının yayıldığı gündür. Bugün mavi alev bakışlı Serdar Mustafa Kemal'in alev bakışlarıyla gönüllerimizin nurlandığı, kalplerimizin kurtuluş aşkıyla yandığı gündür.

Bugün, Samsun'dan Erzurum'a, Sivas'ı, Ankara'yı ve bütün Türk yurdunu kaplayan hürriyet havasıyla bütün gönüllerin (Ya İstiklâl, Ya Ölüm...) parolasında birleştiği gündür. 19 Mayıs 1919 da Ata'sından kudret alan Büyük Milletimiz, tarihin en şanlı zaferlerini kazandı. Lozan'ı imzaladı. Türkiye Cumhuriyetini kurdu. Demokrasi Türkiye'sini, bu uygarlık ülkesini meydana getirdi.

Türk Gençleri,

Spor ve Gençlik olan size emanet edilen,

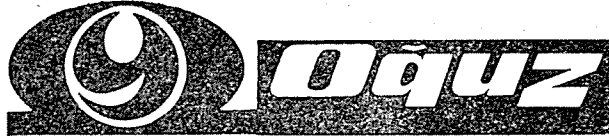
Atatürk'ten sizlere armağan olan size emanet Atatürk'ten sizlere armağan olan bu kutsal günde, granit bir kale heybeti ile yükselen varlıklarınızı gururla seyrediyoruz. Millî iman, millî heyecanla kabaran göğüsleriniz bizlere tarihin şanlı kahramanlarını hatırlatıyor. Gözlerinizde Mustafa Kemal'in sevinci, gönüllerinizde Atatürk ülküsü var. 19 Mayıs Spor ve Gençlik bayramı hepimize kutlu olsun...

Sevgili Gençler,

Bugün, sizlerle beraber geliştirmeye, yükseltmeye çalıştığımız büyük eserlerin, önünde başlarımızı göklere kaldırıyor ve:

(Ey ruhundaki ateşle milleti şahlandıran, Türk ırkına can veren eşsiz kahraman Atatürk... Ey, ışık ışık, dalga dalga göklere yükselen, ey şimdi aziz ruhuyla kavramımızı kutlamaya gelen yüce Kahraman) diyerek Büyük Atatürk'ün ilâhî huzurunda şöyle haykırıyoruz:

«Birinci vazifemiz Türk İstiklâlîni, Türk Cumhuriyetini ilelebet müdafaa ve muhafaza etmektir. Muhtaç olduğumuz kudret damarlarımızdaki asil kanda mevcuttur.»

YEDEK PARÇA
TİCARET ve SANAYİ A.Ş.

F.K. Ford - Taunus - Transit - Granada - Consul - GXL - CAPRI - ESCORT - ANADOL

İTHALAT - TOPTAN - PERAKENDE

F. K. - FORD - TAUNUS - GRANADA

CONSUL - GXL - ANADOL - İNGİLİZ TRANSİT

Y E D E K P A R Ç A L A R I

☎ : 13 42 50 - 13 88 58 - 25 43 35

Tel: 16 03 01 - 16 23 14 - 16 21 17

1369 Sokak No. 45 Basmane - İZMİR

2830. Sok. No: 24/E 1. San. Sitesi-İZMİR

Türk mucizesi

İzzet SONCUL

Türk'ün haysiyet ve izzeti nefsi ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet, esir yaşamaktansa mahvolsun evlâdır. Binaenaleyh ya istiklâl, ya ölüm.

ATATÜRK

Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak bastığı 19 Mayıs 1919'dan Lozan anlaşmasının imza edildiği 27 Temmuz 1923 tarihine kadar geçen devre içindeki olup bitenleri birçok Avrupa muharrir ve müverrikleri «Türk Mucizesi» olarak tarif ediyorlar. Mucize ne demektir? Mucize, nasıl vukua geldiği hakkıyla izah edilemeyen, âmil ve saikleri ve etkenli faktörlerin hiç bir tahlile tabi tutulamayan olağanüstü hadiselerdir. Descartes bile yoktan hiçbir şey var edilemez demiştir. Yoktan bir şey var etmek mucizedir. Tarihî gelişim içinde Türk varlığının Osmanlı İmparatorluğu ile beraber bilinen bir gerçektir. Mondros Mütarekesi ve Sevr Anlaşması Osmanlı İmparatorluğu'nun yeryüzünden kalktığını, Türk'ün dünya haritasından artık tamamen silindiğini belgeleyen iki önemli tarih vesikasıdır. Aziz Türk vatani, hoyrat mirasçılarının elinde tüketilen bir meta gibi yok ediliyordu. İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve de Yunanlılar bu büyük mirastan aslan payını almak istahı içinde saldırıyor, o güne kadar isimleri dahi bilinmeyen birtakım azınlıklar, krallık kurmak hülyasından kendilerini kurtaramıyorlardı. Trablusgarp ve Balkan harplerinden son derece yorgun çıkan Osmanlı İmparatorluğu, üstündeki ağırlığı atmak fırsatını bulamadan girdiği Birinci Cihan Harbi'nden sonra bütün müttefikleri ile beraber mağlup ve muzmahil oldu. Büyük Nutuk'un 428. sahifesinde Mustafa Kemal durumu şöyle anlatıyor:

«Varisi olduğumuz, Osmanlı Devleti'nin dünya nazarında hiçbir kıymeti, fazileti ve haysiyeti kalmamıştı, beynelmilel hukukun dışında bırakılmış, âdeta sahabet ve vesayet altına alınmış bir mahiyette farzolunuyordu. Maziye ait müsamahaların, hataların faili biz

olmadığımız halde, esasen asırların müterakip hesapları bizden sorulmamak lâzım gelirken, bu hususta da dünya ile karşı karşıya gelmek bize düşmüştü.» »

Mustafa Kemal nutkunun diğer yerlerinde Osmanlı İmparatorluğu'nun durumunu siyasi perspektiften daha net olarak açıklıyor:

«Muhasım devletler, Osmanlı devlet ve memleketlerine, maddeten ve manen tecavüz halinde bulunuyorlar, onu imha ve taksim ediyorlar, padişah ve halife sayılan adam, hayat ve rahatını kurtarabilecek çareden başka bir şey düşünmüyor. Ordu dağılmış, kumandan ve zabıtlar umumî harbin mihnet ve meşakkatleriyle yorgun.» Velhasıl Avrupalıların «Hasta Adam» dedikleri koca bir Osmanlı İmparatorluğu, bir kavuşan gün gibi batıyordu. Ama Türk milleti bağrından bir Mustafa Kemal çıkarmıştı. «Hasta Adam»ın ölüm merasimleri hazırlandığı sırada, İngiltere'nin ve Amerika'nın manda ve himayesini isteyenlere karşı M. Kemal bütün imkânı ve Türklükten aldığı sonsuz gücü ile medenî dünyaya karşı şöyle haykırıyordu:

«Bu vaziyet karşısında, bir tek karar vardı, o da millî hakimiyete müstenit bilakaydüşart müstakil yeni bir Türk devleti kurmak. Esas Türk Milleti'nin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Türk'ün haysiyet ve izzeti nefsi ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Binaenaleyh, ya istiklâl ya ölüm.»

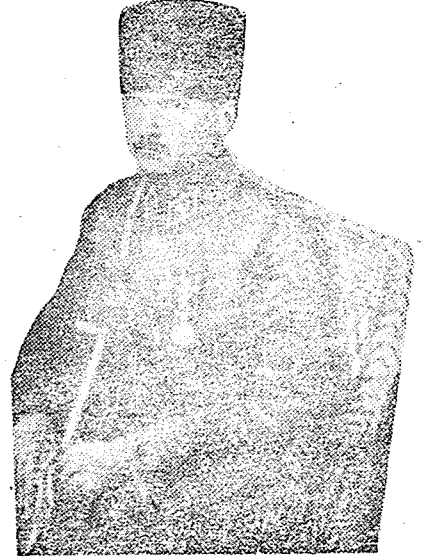
19 Mayıs ve Türk Milliyetçiliği

Bir vatan kurtarmanın, yeni bir vatan kurmanın heyecanı ve azmi, 19 Mayıs 1919 günü başlar. Bu azim ve heyecanın mihrak noktası, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının ülkücü ruhlarını tutuşturan millet ve vatan sevgisidir. Bu sevgide asil milletimizin hür, bağımsız ve mutlu yaşama özlemi vardır.

Amacımızın ve sevgimizin olgunlaştırdığı hürriyet ağacı 1922 yılının 9 Eylülünde Ege kıyılarında meyvesini verdi. Sarışın başın mavi çizgisi, yarının mutlu Türkiye'sine uzanıyor, Akdeniz kollarını açmış, zafer ordularını kucaklıyor, böylece vatan kurtuluyordu.

19 Mayıs 1919 inanarak, güvenerek başlanan her işin zaferle sonuçlanacağını gösterir. Türk gençliğine armağan edilen Gençlik ve Spor bayramı gelecek nesillerin, vücut sağlığı yanında, ahlakın üstün değerlerine de sahip birer vatandaş olmalarını sağlayan irade ve çalışkanlığın dile geldiği gün olarak ta ayrı bir önem taşır. Türk gençliği tarih boyunca övünç kaynağımızdır. Geleceğin ileri ve mutlu Türkiye'si onun omuzlarında yükselecektir.

... Türk Milletinin varlığının devamı ve ülke bütünlüğümüzün temini için kendi tarihimizi bir gurur ve onur vesilesi yapmak zorundayız. Bugün için buna her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Aynı geleneklere bağlı, aynı ülkelere gönül vermiş bir bütünü parçalamak, yok etmek bazı istisnai haller dışında etin tırnaktan ayrılması misali kadar imkânsızdır. Büyük Atatürk Kurtuluş savaşı-mızı başlatırken, Milletimizin kendi tarihine bağlılığının bilinci içinde birlik ve beraberliğimizin gereğine inanıyordu. Bu amaçla milletimizin her ferdinde tek bir duygu, tek bir ülküyü hakim kılmak esasına bağlı kalarak yaratılan ortamda hiç sönmeyecek şekilde alevlendirilmesi gereken yüce duygunun TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ olduğu kanısına varmıştı.

Atatürk'te neden böyle bir kanı uyanmıştı birkaç cümle ile değinirsek, bulunulan ortam itibarıyla, Türk milleti hiçbir zaman köle durumuna düşmemişti, himayesi altına aldığı devletlerde ise mutluluk ve huzurun var olması haysiyet ve şereflerinin zedelenmemesi için çok titiz davranmıştı, fakat aksine bir davranışla uşaklarına uşak yapılma durumuyla karşılaşınca, masum ve zavallının koruyucusu, zalimlerin ise en amansız düşmanı olan Türk'e karşı alınan bu tavıra milletimiz seyirci kalamazdı. 4 Kıt'ada türküsü söylenen Türk'ü böyle namert bir hareketle mağlup etmek hiçbir Türk'ün şerefine yakışmazdı. İşte Atatürk, bu yüzden bir kere daha milletin ruhundaki milliyetçiliği alevlendirmek gereğine inanmıştı. Gün o gün, zaman bu zaman diyelim ve bulunduğumuz ortamda alevlendirilmesi gereken, tutulması lâzım gelen yolun ve duygunun yine TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ olduğuna kesinlik kazandırmak gerekir. Bir takım komünist ve emperyalist düzenciler bugün için Türk gençlerine hakim olma çabasındadırlar.

Eğitim Kurumlarımızda yabancı dil eksikliği

Murat KARAGÖZ

İst. Üni. İkt. Fak. Uluslararası
İlişkiler Bölümü Öğrencisi

Günümüz koşullarında bir insanı çağdaş kılan unsurların en önemlilerinden birisi de hiç kuşkusuz yabancı dil bilmesidir. Bunun önemi diğer uluslarca olduğu kadar tarafımızdan da kavranmış ve bu amaca yönelik eğitim kurumları devreye sokulmuştur. «Anadolu Liseleri» adı altında topladığımız, devlet tarafından yaptırılarak orta öğrenimi yabancı dille yürütme amacını benimsemiş öğrenim kurumlarının yanısıra, özel Türk ve yabancı liseler de bu doğrultuda hizmet vermektedirler.

Kuruluş amaçları gereğince bu eğitim kurumlarının hedefi salt bir yabancı dili öğretmek değil, 1 ya da 2 yıl süreli hazırlık sınıflarında bir yabancı dilin temelleriyle öğretilmesinden sonra 6 yıl boyunca öğretimin o yabancı dille gerçekleştirilmesidir. Bu da beraberinde bu alanda hizmet verebilecek kaliteli eğitimci sorununu getirmektedir. Sözü edilen sorun da gün ışığına çıkınca bazı Anadolu Liselerimizin halen bu yönde hizmet verip vermediği tartışılır duruma gelmiştir. Eğitimde hedef olarak «Her ilde bir Anadolu Lisesi» ilkesi benimsenmiş ve buna bağlı olarak da Anadolu Liselerimizden bazıları eğitim elemanı ve araç-gereç yetersizliğinden dolayı amaçlarından günden güne uzaklaşma durumuna gelmişlerdir. Yetkililerden bir kısmı ise bu olaya bir kılıf uydurma zorunluluğunu hissetmiş olacaktı ki, «Üniversite sınavlarına hazırlanmada öğrencilere daha çok yardımcı olma amacıyla lisede öğretimi yabancı dille değil, klâsik liseler gibi Türkçe yapıyoruz» diyebilmişlerdir. Oysa ki, bu amaca yönelik olan Üniversite Hazırlama Kursları'nın sözü edilen açığı büyük bir ölçüde kapattığı ve Ö.S.Y.S.'da kolej ve Anadolu Liselerinden gelen öğrencilerin daha başarılı oldukları bilinen gerçeklerdir.

Anadolu Liselerinden birkaçı ve yabancı dille eğitim yapan özel ve yabancı okullardan bazılarında ise eğitim elemanı sorunu yurt dışından getirilen, dallarında uzmanlaşmış yabancı öğretmenler ile giderilmeye çalışılmaktadır. Kolej diye de bildiğimiz yabancı dille eğitim yapan özel Türk ve yabancı okulların hepsinde bu sorunu bilmediğinden dolayı İstanbul'daki Anadolu Liseleri çerçevesinde konuya kısaca değinmekle yetineceğim.

İstanbul'da hizmet veren 3 eski Anadolu Lisesi vardır. Galatasaray Lisesi Fransızca, İstanbul Erkek Lisesi Almanca, Kadıköy Anadolu Lisesi ise İngilizce eğitim veren kurumlarımızdandır.

Geçen ay 504. kuruluş yılını kutlayan Türkiye'nin en eski eğitim yuvası Galatasaray Lisesi'nde Fransız öğretmen sıkıntısı çekilmektedir. Hatta bu yüzdendir ki, bu köklü eğitim kurumumuz İngilizce eğitime geçmeyi bile düşünmektedir. Dünyaca tanınmış bu lisemizde yıllardan beri süregelen bir sistemin değişmesi zorluğunun yanısıra böyle bir karar

almayı düşündüren koşullar gözönüne alındığında olay üzüntü vericidir. Buna karşın bu yıl 102. dönem mezunlarını verecek olan yine köklü eğitim kurumlarımızdan İstanbul Lisesi'nde ise Alman öğretmen açığı sorunu ivedilikle gündeme gelmektedir. Çünkü İstanbul Lisesi Alman hükümetinden bu alanda destek görmekte ve herhangi bir koşulda ise gerektiğinde Okul Aile Birliği ve Koruma Derneği bütçelerinden ayrılan ödenek ile dışarıdan öğretmen getirtilebilmektedir. Ancak bu kurumumuzda da yeni gelen Alman öğretmenlerin eskiye oranla kalitesizliği güncelliğini koruyan bir sorundur. Nitekim son Üniversite sınavlarından eskiye oranla düşen başarı grafiği bunu doğrular niteliktedir. Eski adıyla Maarif Koleji, şimdi ise Kadıköy Anadolu Lisesi diye bilinen lisemiz de yıllardır İngiliz ve Amerikalı öğretmenler eğitimi sürdürmekte ve ne yazık ki, günden güne eski önemini ve değerini yitirmektedir. Bunun en büyük kanıtı da verdiği mezunların Boğaziçi Üniversitesi ve O.D.T.Ü. gibi yüksek öğrenim kurumlarını kazananlarından ancak belli bir azınlığın Hazırlık Sınıfı sınavlarını geçebilmesi ve diğer kesimin de yedi yıl boyunca (hazırlık sınıfı okuyarak) İngilizce öğrenim görmesine karşın bu sınavı aşamamaları ve ülke çapında maddi, manevi bazı kayıplara neden oluşturmalarıdır.

Üniversitelerimizde ise durum pek farklı değildir. Hatta Anadolu Liseleri ya da kolejlerden gelip yabancı dille eğitim yapan Üniversitelerden birine giremeyen öğrenciler için durum daha da kötüdür. Çünkü bu öğrenciler 7 yıllık iyi-kötü yabancı bir dille yapılan eğitimden sonra belki bir daha o dile hiç dönmemek üzere bir boşluğa itilmektedirler. Tabi yalnız onlar değil. Diğer liselerde yabancı dil öğrenip de Üniversite'de bunu geliştirip ilerletemeyen binlerce öğrenci vardır. Üniversitelerimizde verilen yabancı dil eğitimi ise kısıtlı olanaklar ölçüsünde ve yetersizdir. Ö.Y.S.'de aldıkları yabancı dil puanlarına göre öğrenciler kategorilere ayrılmakta ve bu puanlar ölçüsünde 4-3-2 ya da yalnızca bir yıl yabancı dil okumaya zorunlu kılınmaktadır. Yabancı dil düzeyi iyi ve çok iyi olanlar için ilk 2 ya da ilk 3 sene o dili unutmaya uygun bir zemin hazırlamakta ve eğer öğrenci kendi olanaklarıyla o dilini koruyamazsa bu süre içinde ortada yabancı dil diye birşey kalmamaktadır.

Kanımcı tüm yüksek öğrenim kurumlarımızda yabancı dile daha ağırlık verilmeli; tekdüze ve lisedeki gibi belli kalıpların ve gramer kurallarının öğretilmesinden öte pratiğe ağırlık veren bir yöntem benimsenmelidir. Öğrenim gören öğrencinin branşına yönelik bir yabancı dil uygulaması tercih edilmelidir.

ATATÜRK'ÜN SOHBETLERİ

AMIRAL BRISTOL'LE BİR SOHBET

Bir akşam Anadolu Kulübü'nde bir sohbet esnasında Birleşik Amerika Büyük Elçisi Amiral Bristol'e söylediklerini, konuşmaları tercüme eden Ruşen Eşref Ünaydın'ın kaleminden veriyoruz :

— Bilir misiniz Monşer Amiral, insanlar, sürfeler gibi sulardan çıktılar en önce... İlk ceddimiz balıktır... İşler daha daha ilerledikçe o insanlar, primat zümresinden türediler. Biz maymunlarız; düşüncelerimiz insandır!

İnsanlar, büyük tabiat olayları önünde, muhaceret, akın yolları ile bu arz dediğimiz yıldızın her kıt'asına dağılmışlardır... Bu kıt'alardan kimine eski, kimine yeni denmiş. Bu deniş, hem bilgiden, hem bilgisizliktendir. Amerika, Kristof Kolomp keşfetti diye yeni dünya sayılmıştır. Fakat jeoloji olayları, Asya'dan, Alaska yolu ile veya daha başka yollarla, karanlık zamanlarda, ismi bilinmiyen kıt'aya geçişler olduğu, Maya medeniyetini ve İnkaları öğrendikçe, stepler ve Alaska geçitleri düşünüldükçe, Eskimo yüzleri ile ve tipleri ile kızılderili Hint insanları yüzleri ve tipleri incelenip araştırıldıkça, bu eski ve yeni dünya kavramları, bittabi yavaş yavaş değişir! Kristof Kolomp'un keşfi, hiç şüphesiz ki çok büyük ve mühim hâdisedir. Fakat daha dünkü iş sayılır. Ondan çok ve çok daha önceleri vardır! Ne ise biz oralara kadar dalmıyalım, bırakalım, bilginler araştırınsınlar, incelesinler ,gerçeği meydana çıkarsınlar. Fakat Monşer Amiral siz, yeni dünyanın eski adamlarısınız; madem ki büyük çoğunluğunuz Amerika'ya Avrupa'dan göç etti. Biz şu bildiğiniz eski dünyanın bugünkü yeni adamlarıyız!.. Siz yeni dünyanın en eski Demokrasisisiniz; biz eski dünyanın en genç demokrasisiyiz... Siz, yeni dünyanın büyük Demokrasisi, bu eski dünyadaki yeni Demokrasi kardeşinize dikkat ediniz; ehemmiyet veriniz. Biz dostuz; çok daha dost olacağız! Şerefimize muhterem Amiral.

Atatürk, Tarih ve Dil Kurumları (Hâtıralar), Ruşen Eşref Ünaydın, T.D.K. Yayını, 1954, s. 53-54.

İçtimai ve ferdi mantık

S. Ahmet Arvasi

«MANTIK», sosyolojik bir vakıa mı, yoksa psikolojik bir hâdise midir? Mantığın kuruluşunda, içtimai ve ruhi âmillerin rolü nedir? İnsan mantığının gelişmesinden ve merhalelerinden söz etmek mümkün müdür?

Bazı ilim ve fikir adamlarına, bilhassa «cemiyetçi sosyologlara» göre, «ferdi mantık», gerçekte «grubun mantığı»nın bir ürünüdür. Bizim, ferde mahsus sandığımız «mantık», bir bakıma, ferdin içinde doğup büyüdüğü cemiyetin «kollektif düşünce alışkanlıklarını» yansıtmaktadır. Yahudi asıllı Fransız sosyologu Levy Bruhl'e göre, bu durumu, «iptidai cemiyetlerde» müşahade etmek daha kolaydır. Nitekim o, bu asrın başlarında, Avustralya ve Orta-Afrika yerlileri üzerinde yaptığı araştırma ve inceleme sonuçlarının, bu hususu doğruladığını ifade etmektedir. Ona göre, «iptidai cemiyetlerde», henüz ferdi şuur ve ferdi mantık doğmamıştır; onlar, «ortaklık kanunu» içinde cemiyetin tasavvurlarını aynen yansıtırlar. Yine onun belirttiğine göre, bu tip cemiyetlerde, henüz ferdi şuur teşekkül etmediğinden «rüya ile gerçek», «canlı ile cansız», «totem ile kendisi» arasında bir fark görülmez. Ferdi şuur, «kollektif tasavvurların» içinde bahsedilmiş gibidir.

Yine başta L. Bruhl ve soydaşı E. Durkheim'e göre, zaman içinde, cemiyetler çözülmüş, «kollektif mantığın» yanında, yavaş yavaş da olsa «ferdi mantıklar» boy vermeye başlamıştır. Böylece «kollektif tasavvurların» ötesinde «ferdi tasavvurlar» da zaman içinde güçlenerek günümüze kadar gelinmiştir. Alman filozofu Nietzsche'ye göre, bu, aynı zamanda, ferdin ve «ferdi hürriyetin» doğuşu demektir. O, bu gelişmeyi delice alkışlar, «kollektif tasavvurların esaretinden kurtulan» ve «sürüye isyan eden» kişileri yüceltir. Bu konuda, o kadar ileri gider ki, «egoizmi» fazilet olarak savunur. Onun «Zerdüş Böyle Buyur-

du» adlı kitabı, baştan başa bu düşüncelerle doludur.

Hemen belirtelim ki, «ferdi mantığı», tamamı ile «kollektif mantığın bir yansıması» biçiminde ele alanlar, keşki, «psikolojik âmilleri» ihmal etmeselerdi. O zaman, hem bu kadar müfrit olmazlar, hem de gerçeğe biraz yaklaşmış olurlardı. Önce, şunu asla unutmamak gerekir ki, «içtimai hayat»ın temelinde «insan ferdi» vardır. İnsan ferdi ise, hayvanlardan farklı olarak yüksek bir idrake ve üstün bir potansiyele sahiptir. «Mantık» cemiyetin değil «insanın» eseridir. İnsan ise «ferdi» ve «içtimai» yönü ile bir bütündür. İçtimai hayatı, bu bütünlükten «tecrid» edemeyiz. Bize göre, bütün beşer tarihi boyunca, «ferdi ve içtimai mantık» bir diğerini etkileyerek gelişmişlerdir. Yani, «içtimai mantık», «ferdi mantığın» gelişmesi için zengin bir zemin teşkil etmekle birlikte, «beşeri mantığın» temelinde, insan ferдинin psikolojik değerleri yatmaktadır.

Gerçi biz de zaman içinde, ferdi mantığın «güçlenmekte» olduğunu, «kollektivist baskıların», yerini, «individüalist» gelişmelere bıraktığını görmekteyiz. Hatta bu gidişi, sempati ile karşılamaktayız. Lâkin, biz, insanlık tarihini «sürü» ile başlatan anlayışları da kabul etmiyoruz. Bize göre, Hazreti Âdem ve ailesi, bugün sahip olduğumuz bütün «beşeri değerleri» birer potansiyel halinde taşıyordu ve yaşıyordu. Bir incir çekirdeğinin, bünyesinde muhteşem bir ağacı gizli tuttuğu gibi, Hz. Âdem ve ailesi de bugünkü kültür ve medeniyetimizi, böylece temsil edici bir yaradılışa sahipti.

Görülüyor ki, biz müslümanlar, «cemiyetçi» olduğumuz kadar «şahsiyetçi»yiz de... Biz, cemiyeti «bir sürü» ve ferdi onun esaretine giren bir varlık olarak görmeyiz.

Ücretlilere vergi iadesi hakkındaki kanun!

1 — Vergi iadesinden yararlanacak mükelleflerin kapsamı genişletildi. Yeni hükümlere göre, bundan sonra, sadece ücretliler değil, çiftçiler, ticari ve mesleki kazanç sahipleri de topladıkları faturaları karşılığında vergi iadesi alabilecekler. Kapsam genişletilince kanunun adı da değişti. «Vergi İadesi Hakkındaki Kanun» oldu.

2 — Prensip olarak, üzerinden vergi iadesi alınan bir aylık harcamalar tutarı, aynı ayda sağlanan net gelirleri geçmemektedir. Ücretliler için net gelir, ilgili ayda alınan, vergisi, sigortası alınan paradır.

Ticari ve mesleki kazanç sahiplerinde aylık net gelir, bir önceki yılda beyan edilen gelirden ödenen vergiler düşüldükten sonra kalan net tutarın, götürü usulde vergi mükelleflerinin ise karnelerinde yazılı matrahlardan ödenen vergiler düşüldükten sonra kalan net tutarın onikide biri olacak.

Satış hasılatı üzerinden vergi tevkifatı yapılan çiftçilerin net gelirleri ise vergi tevkifatına esas olan

satış hasılatından yüzde yetmiş gider payı ile tevkif suretiyle kesilen vergi düşüldükten sonra kalan net tutarlar olacak.

3 — Vergi iadesinin hesabında dikkate alınan harcama dilimleri değiştirildi. Yeni tarifeye göre, vergi iadesi, yapılan harcamalara:

30.000 TL'ye kadar % 20

60.000 TL'nin 30.000 TL'si için yüzde 20, 20'yi aşan kısmına yüzde 15

100.000 TL'nin 60.000 TL'si için, yüzde 17,5, aşan kısmına, yüzde 10

100.000 TL'den fazlasının, 100.000 TL'si için yüzde 14,5, aşan kısmına yüzde 5

Tarife içinde de görüldüğü gibi, 100.000 TL'lik bir harcama için yüzde 14,5, aşan kısmına yüzde 5 nispetleri ile uygulanacak.

100.000'er TL'lik dilimlerde alınabilecek vergi iadeleri eski ve yeni tarifelere göre şöyle hesaplanabilir.

Harcama Tutarı		Alınabilecek Vergi İadeleri	
		Eski	Yeni
10.000 TL için		2000 TL	2000 TL
20.000 » »		4000 »	4000 »
30.000 » »		5750 »	6000 »
40.000 » »		7250 »	7500 »
50.000 » »		8750 »	9000 »
60.000 » »		9750 »	10500 »
70.000 » »		10750 »	11500 »
80.000 » »		11750 »	12500 »
90.000 » »		12750 »	13500 »
100.000 » »		13750 »	14500 »

100.000 TL'den sonra her ilave 100.000 TL için 5'er bin lira fazla vergi iadesi alınabilecek. Yüzbin liranın fazla harcamalar için alınabilecek vergi iadesi miktarları değişmedi.

4. Vergi iadesi kanununda yapılan diğer değişiklik, yeni kapsama alınan çiftçiler, ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin vergi iadelerini nasıl alabilecekleriyle ilgili ücretlilerin vergi iadesi alma işlemleri yine eskisi gibi olacak. Yeni kapsama giren grupların, işlemleri ise şöyle olacak.

Kazançları ve ücretleri götürü usulde tespit edilen mükellefler ödeme dönemini (kazançları götürü usulde vergilendirilen ücretliler için ödeme dönemi her aydır) takip eden ay içinde mal ve hizmet alımlarına ait vesikaları ve bu vesikalara göre düzenleyecekleri beyannameleri, bağlı oldukları vergi dairelerine verecekler. Vergi daireleri bu beyannameye göre iade edilecek vergiyi hesaplayacaklar. Ve takip eden ay içinde ödemeyi yapacaklar.

Ticari veya mesleki kazançları gerçek usulde tespit edilen mükellefler de aynı usulde, vergi iadelerini bağlı oldukları vergi dairelerinden alacaklar. Ancak, bunların vergi iade dönemleri de ücretlilerde olduğu gibi aylık olacak.

Satış hasılatı üzerinden vergi tevkifatı yapılan çiftçilerde iadeler 4 ayda bir yapılacaktır.

Dönemler Ocak-Nisan, Mayıs-Ağustos, Eylül-Aralık'tır.

Çiftçiler bir ödeme döneminin harcamalarına ait vesikaları ve bunların dönem listesini, dönemi takip eden ay içersinde, satış hasılatı üzerinden vergi tevkifatını yapan kişi veya kuruluşlara verecekler. Bu kişi veya kuruluşlar, aldıkları belgeleri, müteakip ayın 20'sine kadar muhtasar beyannamelerini verdikleri vergi dairelerine verecekler ve aynı ayın sonuna kadar vergi iadesi alacaklar. Alınan bu vergi iadesi hak sahibi çiftçilere on gün içersinde ödenecek.

Üstelik böyle işlerle uğraşmak, iktidara değil, muhalefetin işine yarar.

İktidar bunlarla uğraşacağına, muhalefetle bazı konularda oturup konuşmayı, karşılıklı görüşmeyi tercih etmelidir.

Mesela Sayın Özal, Seçim Kanunu'ndaki değişiklikten söz etmeye başladı.

Peki, bu Seçim Kanunu'nu hazırlamadan önce muhalefetle oturup konuşmak yok mu?

Oturursun, konuşursun, belki bazı yerlerde anlarsın, bazı yerlerde anlaşılmazsın, zararları nerede?

Hayır, ben tasarımı hazırlarım, Meclis'e getiririm, çoğunluğum var geçiririm...

Evet, geçirirsin, ama demokrasinin temel ilkesine, yani danışıp görüşmeye boş verirsin...

Çünkü bu kanun herhangi bir kanun değildir, bütün partileri kapsayan hayati bir kanundur.

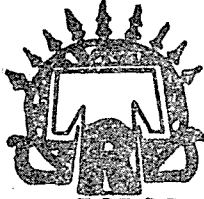
Her işin olduğu gibi, kanunların da bir özellikleri vardır.

DEMOKRASİ, sadece çoğunluğun rejimi değildir ki, azınlık, rejim içinde çoğunluk kadar önemlidir.

Nice çoğunluk iktidarlardı, ben yaptım oldu, diye diye sonunda pat diye azınlığa düşmüşlerdir.

Ne diyor Noksani:

«Hakkın toprağına mülküm var deme,
Dam ile harmanda hakkım var deme,
Güçlü kuvvetliyim arkam var deme,
Sırtüstü insanı yere vuran var.»

RAMTUR

TURİZM SEYAHAT ACENTASI
TOURISM TRAVEL AGENCY

**RODOS, KIBRIS VE TÜRKİYE'DE HER GÜN, HERYERE,
SEYAHATLERİNİZİ BİZİMLE DENEYİN BİR KERE,
DÜZENLİ GÜNLÜK TURLAR**

TUR YERİ	GÜNLERİ	HAREKET	ÜCRET
İzmir Şehir turu	Hergün	10.00	10.00 Dolar veya TL. karşılığı
Efes Meryem Ana	Hergün	9.30	25.00 " " " "
Bergama, Aesklepion	Salı, Perş, Pazar	9.30	25.00 " " " "
Sart ve Manisa	Çarşamba	9.30	25.00 " " " "
Prien, Milet, Didim	Çarşamba	8.00	30.00 " " " "
Pamukkale	Cumartesi	7.30	40.00 " " " "
Kuşadası, Samos	Hergün	8.30	25.00 " " " "
Çeşme, Kion	Hergün	8.30	18.00 " " " "
Ayvalık, Midilli	Hergün	9.00	20.00 " " " "

• Turlar tam gün olup taşıma, rehberlik, giriş ücretleri ve yemek dahildir.

• Didim, Pamukkale en az dört kişiyle yapılır.

Bedava Turizm İnfomasyonu

Adres: Yeni Asır İşhanı, Kat= 3 No: 305 İZMİR

Tel= 14 70 65 - 25 27 10 Gece: 312761

DENİZLERİN KORKUSUZ ÇOCUĞU TURGUT REİS

Hazırlayan :

ERKUL İŞİN

Eğitim Şb. Md.
Koord. Uzm.

Gazaları tarih sayfalarından taşan bu yüce amirlerimiz 1485 yılında Muğla'da Bodrum'un Karabağ Köyünde doğmuştur. Babası Veli adında bir çiftçi idi. Küçük yaşlardan beri denizciliğe meraklı olan Turgut, delikanlılık yaşında bir korsan gemisine levent yazıldı. Akınlarda gösterdiği cesaret, kahramanlık ve zekâsı ile kısa zamanda reis oldu.

Akınlarda elde ettiği ganimeti biriktirerek 1507 yılında bir gemi donattı. Kısa zamanda Hristiyan gemilerinin korkulu rüyası haline geldi. Kendisini çok seven ve sayan Türk leventleri, kendisine «Turgutça» adı geçtikçe korkulu rüyalar gören Avrupalılar ise «Dragut» diyorlardı.

Turgut Reis'in ilk korsanlık yıllarına ait kesin bilgiler olmamakla beraber zaman zaman Barbaros Kardeşlerle birlikte çalıştığı, ancak, genellikle müstakil faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

Barbaros Hayrettin Paşa, Osmanlı hizmetine girince Turgut Reis ondan ayrıldı. Barbaros, 1533 yılında Kaptan-ı Derya olduktan sonra Türkler ile Avrupa Devletleri arasındaki deniz savaşları şiddetlen- di. Bu arada Turgut Reis, kendisinden çok üstün Hristiyan filolarını her hücumunda dağıtmasıyla deh- set uyandırmıştı.

1535 yılında Osmanlı Donanması Balear Adaları- na, daha sonra Venedik'in elinde bulunan adalara ve Grit Adasındaki kalelere hücum etti. Bunun üzerine

İmparator V. Karl (Şariken)'in teşvikiyle büyük bir müttefik donanması teşkil edilerek başına Amerial Andrea Doria getirildi. Bu hazırlığı öğrenen Barba- ros Hayrettin Paşa, gerekli tedbirleri alırken Turgut Reis'e de haber gönderdi. Turgut Reis hemen onun yanında yerini aldı. Her iki donanma 28 Eylül 1538' de Preveze'de karşılaştı. Haçlıların elinde 600 parça, Türklerin elinde ise 122 parça gemi vardı. Osmanlı Donanmasının merkezine Barbaros Hayrettin Paşa, sağ kanadına Salih Reis, sol kanadına da Seyid Ali Reis kumanda ediyordu. Turgut Reis ise gönüllü ge- milerden oluşan yedek donanmaya kumanda ediyor- du.

Savaşın sonunda Haçlı Donanması çok sayıda ge- mi kaybetti. Turgut Reis, gemileri ile düşmanı arka- dan çevirmiş ve zaferin kazanılmasında büyük rol oynamıştı. Aniden çıkan fırtına ve gece karanlığının bastırmasından faydalanan Andrea Doria, o zamanın geleneklerine göre büyük bir şerefsizlik sayılan bir hareket yaptı. Amirallik fenerini söndürerek kaçtı. Türk Donanması hiçbir gemi kaybına uğramamıştı.

Preveze Savaşından sonra Turgut Reis, yine Bar- baros'tan ayrılarak Batı Akdeniz kıyılarını vurmaya başladı. Bu kesimde yaşayan halk «Kaptan Dragut geliyor!» diye feryadı basarak içerilere kaçıyordu. İs- panya, Fransa, İtalya ve Sicilya sahillerinde onun türküsü söyleniyordu:

«Cerbe'den açılmış, Turgut geliyor,
Sahile kaçınız, hey şövalyeler!»

1540 yılında Korsika'da bir limana çekilerek gemilerini kalafat etmekte olan Turgut Reis, beklenmedik bir anda Andrea Doria'nın yeğeni Giannetino Doria'nın kumandasındaki Cenova donanmasının saldırısına uğradı. Tüm leventleri şehit düşene kadar kahramanca çarpışan Turgut Reis, Salih Reis'le birlikte esir düştü. Her iki kahraman üç yıl boyunca düşman gemilerinde forsa olarak çalıştırıldılar. 1543 yılında Barbaros Hayrettin Paşa Cenova'yı bastı. Cenevizliler tüm değerli eşyalarını verme teklifine karşılık o, «Bana Turgut'u verin. Yoksa şehrinizi yakıp yıkarım!» demiştir. Bu durum karşısında Cenevizliler Turgut ve Salih Reisleri Barbaros'a teslim ettiler.

Amiral gemisinde Barbaros'un elini öpen Turgut'u o, kendi leventlerine göstererek: «Bu, benden yararlı sözleriyle onu övdü. Ayrıca korsanlığa devam etmesi için kendisine ait yedek gemisini hediye etti.

Tekrar korsanlığa başlayan Turgut Reis, Tunus'ta Cerbe Adasını kendisine üs yaptı. Buradan düşman gemilerini vurmaya başladı. 1548 yılında Turgut Reis, Napoli körfezinde İspanyol gemilerini batırdı. Pouzzoli ve Castelmare kasabalarına baskın yaparak binlerce esir aldı. Dönüşte de Malta şövalyelerinin Trablusgarp kalesini tahkim etmek üzere gönderdikleri 70.000 Düka altınını taşıyan kadirgayı ele geçirdi. Bunu müteakip Tunus'un doğu sahillerindeki Gabes, Sfaks, Manastır, Sus ve Mehdiye şehirlerini ele geçirdi. Mehdiye kalesi Tunus'un en müstahkem mevki idi ve Türk denizcileri için mükemmel bir üs olacaktı. Ancak, daha sonraları Turgut Reis'in İspanyol kıyılarını vurmaya meşgul olmasından faydalanan Andrea Doria kumandasındaki bir Haçlı Donanması, önce Manastır'ı, sonra da Tunus Sultanından da yardım görerek Mehdiye'yi ele geçirdi.

Aynı yıl Cerbe Adasında dinlenmekte olan Turgut Reis'i yakalamak üzere 150 gemilik bir Haçlı donanması Cerbe limanının çıkışını kapattı. Donanma Komutanı Amiral Cigalo, hücum etmeden önce Türklerin erzak ve cephanesinin bitmesini bekledi. Bu arada Turgut'u yakaladığını Avrupa'ya haber verdi. Avrupa'nın bir çok asilzede gemilere doluşarak onun yakalanışını seyretmek üzere Adaya doğru yola çıktılar.

Limandan Haçlıların üzerine tek tük top atışları yapıyordu. Amiral Cigalo liman ağzında beklerken bir gün açık denizden perişan halde bir geminin geldiğini gördü. Bu geminin kaptanı, Turgut Reis'in kendilerine saldırdığını, bir çok gemiyi içindeki asilzadelerle birlikte esir aldığını, kendisinin zor kurtulduğunu anlatınca Amiral duyduklarına inanmaz gözlerle ona baktı. Haçlı donanması, her an bir saldırı beklentisi içinde limana girdiğinde ne Turgut Reis'i ne de gemilerini bulabildi. Limana hakim bir tepenin üstünde Turgut Reis'in çadırı Haçlılarla adeta alay edercesine duruyordu.

Turgut Reis, forsa yaşadığı günleri hiç unutma-

ıydı. Bir daha asla esir düşmeyeceğine yemin etmişti. Adayı cepecevre kuşatmayı akıl edemeyen Haçlı donanmasının bu gafletinden faydalanarak gemilerini adanın El Kantara yarım adası üzerindeki küçük ırmaktan da yararlanarak kızaklar üstünde karada çekirip ablukanın dışına çıkarmış, yakalanmasını seyretmeye gelen asilzadeleri esir etmişti.

Bu olay Turgut'un müthiş zekâsını ve ince espri kabiliyetini gösteren bir örnek olarak tarihe geçmiştir.

Bu olaydan sonra şöhreti büsbütün artan Turgut Reis'i, Kanuni Sultan Süleyman, devlet hizmetine davet ederek kendisine Karheli Sancağını verdi. Ancak Sadrazam Rüstem Paşa'nın kıskançlıktan kaynaklanan entrikaları sonunda Turgut görevden ayrılarak Septe'den dışarıya yelken açtı. Bir yıl kadar başı boş dolaştı. Şöhreti Atlas Okyanusuna kadar yayıldı.

1551 yılında Kanuni Sultan Süleyman onun gönüllünü almak üzere bir Kuran-ı Kerim ile altın kabızlı bir kılıç göndererek Trablusgarp'ı fethettiği takdirde beylerbeyliğini kendisine vereceğini bildirdi. Turgut Reis, Kaptan-ı Derya Sinan Paşa'nın donanması ile birlikte 15 Ağustos 1551'de Trablusgarp'ı fethetti. Ancak, Sinan Paşa verilen sözde durmayarak kendi adamı Hadım Murat Ağa'yı beylerbeyi tayin etti. Bu davranışa kızan Turgut Reis, ayrıldı. Fakat tüm Osmanlı donanması da peşinden giderek onu İstanbul'a dönmesi için ikna ettiler.

Kanuni, Turgut'u huzuruna kabul ederek ona Trablusgarp beylerbeyliğini verdi. Ancak Turgut'un saraydan ayrılmasından sonra Sadrazam Rüstem Paşa yine entrika çevirerek Kanuni'ye bu iradesini geri aldırttı ve Turgut Reis'e yeniden Karheli Sancağını verirdi.

Ünlü denizci, bu duruma canı sıkılmış olmakla beraber yine Osmanlı donanmasına gemileriyle birlikte katılarak İtalya üzerine yürüdü. Messina Boğazını geçip Napoli'ye, sonra da Sicilya Adasına akınlar yapıldı.

Ertesi yıl Korsika Adasına hücum eden Turgut Reis, adanın kuzey batısındaki Calvi limanı dışında bütün adayı ele geçirdi. Ancak, müttefik Fransızların, anlaşma hilâfına ganimetten pay istemelerine öfkelenen Turgut donanmayı geri çekti ve İstanbul'a döndü. Onun gidişi Fransızlara pahalıya mal oldu. Dört ay sonra Andrea Doria adayı geri aldı.

1554 yılında Piyale Paşa'nın Kaptan-ı Derya oluşu Türk denizcilerini sevindirdi. Yeni Kaptan-ı Derya, Turgut Reis de bu fırsattan faydalandı ve bir gün Padişah, Edirne yolunda iken atının dizginlerine yapışarak, her şeyi göze almış birinin pervasızlığı ile «Padişahım, kavlimiz böyle miydi? Trablus'u bana vaad eylememiş miydin?» dedi. Bu cüreti başkası gösterseydi şüphesiz idam fermanını hazırlamış olurdu. Ama Padişah bu mert kaptandan son derece memnundu. «Turgut doğru söyler, kendisini Paşa ettim. Trablus Beylerbeyi yaptım.»

Atatürk ve Atatürk'çülük gerçek anlamda nedir?...

Yazan: Prof. Dr. Sermet ERGUN

Aziz ve Büyük Türk Milleti: Muhterem okuyucular, Sayın aydınlar: Belki de ilk defa tanımlamasını, açıklamasını yapmaya çalışacağız; Atatürk ve Atatürk'çülük nedir? İlk anlamda Türkiye'de yaşayan ve bütün dünyada yaşayan Türk ırkının Türk milletinin en son Atası (!) Atatürk'tür. Tarihi gerçeği kısaca açıklamış olduk! Fatih Sultan Mehmet ile Atatürk'ü bir terazinin gözüne koyarsak; Atatürk ağır basar! Fatih Sultan Mehmet bir Türk büyüğü olarak, İstanbul'u geniş olanaklar içinde almıştır! Atatürk ise İstanbul'u ve Türk ulusunu çok güç koşullarda ve büyük maddi güçlükler içinde kurtarmıştır! Bu konuda Atatürk, Kuvayı Milliye hareketlerinde kendisine sual tevcih eden Osmanlı aydınlarına: Paşam ordumuz yok. Kurulur. Paramız yok. Bulunur. Silahlarımız yok. Temin edilir, demiştir. Ve bunu gerçekleştirmiştir. Atatürk yeryüzündeki bütün Türklerin Atasıdır! Çünkü son Türk devletinin kurtarıcısıdır! Hepimiz, öncelikle bu ulu insana şükran borçluyuz!... Namus borçluyuz... Hayat borçluyuz!

— Atatürk, Atatürk soyadını, soyadı kanunuyla şahsen tefrik etmemiştir! Şahsen de istememiştir! Şahsen yazılı bir müracaat ta da TBMM'ne istekte bulunmamıştır. Atatürk'e soyadı o günkü: Meclisi Mebusanın ve Türk Milletinin tevccühünün mahsulü olarak bir abide, bir anıt gibi şahsiyetine takdir edilmiştir! Önce askeri rüştiye de okurken matematik hocası tarafından Kemal ismi verilmiş bilahare harp sonrası T.B.M.M. kararnameyle M. K. Atatürk, o günkü asil Türk ruhunun eseri olarak tevccühe mahzar kılınmıştır. Yıl 1933. Cumhuriyet Bayramı'ndan 5-10 gün evvelki celsede karar alınmıştır. Ve Atatürk, Mecliste soyadı kanunuyla «ATATÜRK» olarak al-

kışlar içinde millete ve yüce meclise teşekkür etmiştir. Soyadı verildikten sonra Atam diyenlere sitem etmiştir.

Zira Atatürk isminin Türklükle beraber söylenmesini istemiştir. Bu kısacık izahtan sonra da T.C.'nin siyasi hayatında Atatürk'ün Cumhurbaşkanı olduğu dönemi içine aldığımızda ne görüyoruz? Mustafa Kemal'in askeri bir dehaya sahip olduğunu, onun siyasi hayatı, siyaset sahnesinde devlet adamı olarak neler yaptığını, nelere muktedir olduğunu, hiç savaşımadan Hatay'ın

ilhakının sağlanmasını, Lozan'a giden heyetimize en cazip ve parlak fikirlerini Türkiye lehine silah arkadaşları İnönü aracılığıyla belirtmesi bütün dünya diplomasisinin kendine saygı göstermesi hayatında, sağlığında, Kars'ın, Ardahan'ın, Hakkarî'nin Rusya tarafından istenilmesi, Koskoca bir devlete kafa tutuşu, Dünyanın saygınlığını kazanabildiği «Anayasal» demokratik bağımsız bir devlet düzeni kurması, yabancı kapitülasyonlardan deniz ve demir yollarının alınması ve kapitülasyonların yurttan kovulması, kısa öm-

rüne sonsuz hizmetlerin, sayısız eserlerin sığdırılması, Türkiye'nin imari hareketleri, İzmir İktisat Kongresi, İktisadi hamleler ve prensipler, harpten çıkmış ve harp tazminatı ödemesine paralel TL-sinin günündeki merkez bankasınca basılan banknotların para fonu olarak 1 TL. sınıfının bütün dünyada beynelmilel hüviyeti olması 1 liranın, 1 lira olarak tüm dünya devletlerince kabul edilmesi iktisadi deha olduğunu da, imarcı deha olduğunu da, siyasi bir deha olduğunu da bütün dünyaya kabul ettirmiş bir liderdir!

Açıkcası hiç aksatmadan devlet işlerini yürüten, hükümet başkanı olarak bir dehadır. Akılcıdır... Akılcıdır. Atatürk Batıdan gelmiş bir liderdir.

Batının fendeki terakkiyatını yerinde müşahade etmiş bir liderdir! Batı-batılılaşma metodunu uygularken Türk milletinin geleceğini düşünerek müspet ilim dahilinde onlarla eşit seviyeye gelmemizi istemiştir. Burada onun iki kültürü birden yaşamış bir insan olduğunu hepimiz biliyoruz. Atatürk bunun sentezini iyi yapmıştır. Eline aldığı Osmanlı Türk toplumunu önce birleştirmiş yekpare vücut halinde bütün toplumun kurtuluş savaşına katılmasını temin etmiştir! Bu savaş içinde mağlup bir Osmanlı Devleti vardır. Halen tahtında tacında hanedan sahibi bir padişah vardı! İstanbul'da bir hükümet vardı! O bunları hiç nazara almadan Ankara'da yeni Türk hükümetini kurmuştur! Askeri şahsiyetler kendisini tutar mı? Tutmaz mı? Bilmiyordu! Padişaha karşı tek başına açtığı bayrağı etrafında milleti toplar mı? Toplanmaz mı? Yine bilmiyordu! Bütün vilayetler, Vali ve Emniyet Teşkilatı kendisinin tarafına ilzam edip etmeyeceğini; onu tevkif etmeyeceğini de bilmiyordu! Burada onun Samsun'a çıkışından itibaren, milli istiklâl tarihimize ışık tuttuğunu biliyoruz. Paramparça olmuş bir orduyu nasıl toparladığını biliyoruz. Bu milleti topyekün olarak kendi kumandası altında nasıl bütünleştirerek savaşa katılmalarını temin ettiğini biliyoruz!

Asker ve kumandan M. Kemal Paşa ayrı bir değerdir. Sivil kıyafetini giydikten sonraki T.C.'ni ku-

rup Reisicumhur olduktan sonra Atatürk bambaşka bir değerdir! Atatürk'ü A'dan Z'ye eğer incelemek isterseniz hem milli istiklâl tarihimizi, hem Türkiye'nin siyasi tarihini en önemlisi de büyük nutku mutlaka okumamız gerekmektedir...

«Şimdi tüylerimizin ürperceği aydınlanamayacağımız konulara geçiyoruz.»

Atatürk Türk tarihinin en derinliklerinden gelen Türk büyüklerinin en büyüğüdür!! Hem kurtarıcı olabilmek (!) hem bir devletin kurucusu olmak hiçbir lidere nasip olmamıştır!! O Türklük için doğmuş, bu şuur içinde eğitilmiş, istisnai bir değerdir! Son nefesini verinceye kadar milletinin emrinde ve hizmetindedir!.. Gözlerini kapatıncaya kadar modern Türkiye'nin geleceğine ışık tutmuştur... Millet gülmeye güler, ağlayınca ağlardı! Milletinin ferah ve mutlu olmasını temin için sabahlara kadar uyumadan T.C.'nin Türk milletinin kalkınmasını temin için tarihi kararlar almıştır! Art niyetli insanların düşündükleri gibi sabaha kadar içmek için değil, sabaha kadar zevk-i sefa yapmak için de değil!! Atatürk'ün sofraları millete ait kararlar, devlete ait karar-

lar, devrimlerin gerçekleşmesi, yasal olan ilkelerin konulması, milletin yükselmesi içi fikir teatisi ya-nın yükselmesi için fikir teatisi yapılan oturumlardır. Atatürk 24 saat çalışan kişidir. Atatürk dehadır! Olmayanı oldurtan insandır. Devrimlerin sağladığı sonsuz faydaları nelerdir, hepimiz biliyoruz... Okuma-Yazmanın kolaylaştırılması, latin harflerinin getirilmesi medeni kanun, bütün devrimler onun ince ruhunun, onun dehâi şahsiyetinin esridir!... ve bu arada konumuzu devam ettirirken, Atatürkçülüğü bilinci olarak kavramını yapmak için Kemalizm doktrinini okumalıyız! Kemalizm'in ilmi bir ışık olduğunu insanlara ve insanlığa ışık tutan ana maddelerini ve sulhçu yönünü, barış sever bir deha oluşunu bütün insanlığı düşüştünü, ölen, öldüren insanlara çok acıdığını, harp sahnesinde de sonradan görüyoruz! Onun karakteri tertemizdi!..

— Atatürkçülük milli birliktir!... Ve beraberliktir!..

— Atatürkçülük, kalkınmak, yükselmektir!..

— Atatürkçülük, bütün bir milleti parçalamadan siyasal hayatta idare etmek, yönetmektir!..

— Atatürkçülük bir ulusun hayat kaynağı demektir. İlham kaynağı demektir.

Özetle Türklük Atatürk'le birlikte bütünleşmiş varolmuştur. Onu inkâr etmek nankörlüktür!! Her ne kadar binlerce sayfa yazılsa da bu büyük şahsiyetin büyüklüğünü izahta; başa çıkamayacağımızı, aziz milletimize ve aydınlarımıza, Türk gençliğine izah edebilmiş isek; kendimizi mutlu addediyoruz! Atatürk milliyetçi ve vatan severdir! Yozlaştırıcı bir milliyetçilik değil, bütünleştirici bir milliyetçiliktir!! Kafatasçılık değildir. Atatürk dinine saygılıdır. Dinde reform yapmamıştır! Din ve devlet işlerini birbirinden ayırmıştır. Atatürk ilim adamlarına saygı duymuştur. Sağa sola parçalamız dememiştir. T.A.D. olarak Atatürkçülüğü yozlaştırmadan istismar etmeden eğer bir nebze de olsa izah etmiş isek ne mutlu bizlere!.. «Ve Ne Mutlu Türküm Diyene...» Ve Ne Mutlu ki, ben Atatürk'ü güyüm diyenlere...

ATATÜRKÇÜLÜK İDEOLOJİSİ

Prof. Dr. İsmet GİRİTLİ

SON yıllara kadar yazılan ve söylenenlerin büyük kısmı, geçmiş yıllarda olduğu gibi, «Atatürk Olayı» na daha ziyade mazide yaşanmış parlak bir tarihi olay olarak bak-

maktadır. Oysa önemli olan Atatürk'ün bize bıraktığı «fikri miras» Atatürkçülüğün bugün de yaşayan bir ideoloji olduğunun vurgulanması ve «mucize» olarak adlandırılan

başarının başlıca nedeni; milletçe kesintisiz ve zikzaksız bir şekilde sergilediği planlı ve disiplinli çaba olmuştur. Atatürk'ün millete dayanması, güvenmesi ve bunun için mil-

leti eğitime kararı Japonya ile benzerlikler arz etmektedir. Atatürk'ün «Bütüncü» çağdaşlaşma modeline karşı çıkanlar Japon başarısının nedeni olarak bu ülkenin Batı'nın sadece ilim ve fennini aldığını ileri sürerler. Oysa Japonya Meiji Döneminden de önce, kendisine nazaran «Batı» olan «Çin»den alfabe, edebî, artistik ve mimarî türler, Budist ve Konfüçyüz dini ve birçok politik, hukukî, ekonomik ve sosyal müesseseler şeklinde «kültürel iktibas'ta bulunduğu için Japonya'nın daha sonraki modernleşme hamlesine tepkisi Osmanlı Devletine nazaran daha az olmuştur. Bu suretle Japon modernleşmesinin de «Kemalist İnkılâp» gibi bir bakıma «total» olduğu söylenebilir.

Japonya'nın süratli ve sürekli modernleşmesinin bir diğer başlıca faktörü, bu ülkede dinin sadece «âhiret» işleri seviyesinde kalmasıdır. Prof. Edwin O. Reischauer: Konfüçyüz felsefesinden esinlenen Japonya'daki lâiklik eğiliminin Batı dünyasına nazaran en az üç yüzyıl daha önce başladığını yazmaktadır.

Kısacası Japonya'daki modernleşme akımı; Kemalist modernleşme modeline benzer şekilde lâiklik, gerçekçilik, ampirik rasyonalizm, denemecilik ve ulusçuluk gibi çeşitli temellere ve Batı dünyasını 16. yüzyıldan beri yöneten ilkelere dayanmaktadır.

Atatürkçülük - Kemalizm'in bir ideoloji olarak oluşturulması ve ideolojik arayış içinde bulunan Türk toplumunun ve gençlerin ulusal bir ideoloji etrafında birleştirilerek, Türkiye'ye ve Kemalizm'e düşman çevrelerin ideolojik tuzaklarına düşmekten kurtarılması hususu büyük önem taşımaktadır.

Öteden beri kanımız şudur ki, yapılan çalışmaların gerisinde, ilerisi için bize kalacak en anlamlı ve hatıta tek anlamlı eser. Kemalist ideoloji'nin oluşturularak Türk toplumunun ve genç kuşaklarının yararına sunulması ve Kemalizm'in sadece mazide yaşanmış bir «tarihsel olay» değil, Türk toplumunun tüm sorunlarının çözümünde kullanılacak ve geleceğe dönük sürekli bir dinamizm anlamında bir «ulusal modernleşme» ideolojisi olduğunun anlatılmasıdır.

Öyleyse hareket noktası olacak baş sorun, çağımızda ve çağdaş si-

yaset biliminde «ideoloji» deyiminde ne anlaşılması gerektiğidir. «İdeoloji» deyiminin ilk kez Fransız İnkılâbı sırasında ortaya atıldığını ve 1796'da Destut de Tracy tarafından kullanıldığını görüyoruz. Çağımızın ünlü siyaset bilimcisi Maurice Duverger'nin «Introduction à la Politique - Politikaya Giriş» adlı eserinde vurguladığı gibi, ideolojiler düşünce ve inanç sistemleridir. Nitekim bu anlamda olmak üzere Duverger aynı eserinde «Marksist İdeoloji» yanında ve dışında «liberal ideoloji», «muhafazakâr ideoloji» ve «milliyetçi ideoloji» gibi çeşitli düşünce ve inanç sistemlerini anmakta, kısaca ideoloji deyimini siyasal görüş ve inanç sistemi anlamında kullanmaktadır. Yine Prof. Duverger'nin belirttiği gibi, ideolojinin bir düşünce tarzı olduğu ve siyasal aksiyonun programını oluşturduğu konusunda genel bir uzlaşma vardır.

Böyle olunca da, ulusal modernleşmenin inanç sistemini ve aksiyon programını oluşturan Kemalizm'in, bir «ulusal modernleşme ideolojisi» olarak kabul edilmesi gayet doğaldır. Ne var ki, aralarında siyaset bilimcileri de bulunmak üzere bazı kimseler, bugün «çağdışı» olmuş bir «ideoloji kavramı»ndan hareket ederek ve ideolojilerin sadece Marksizm - Leninizm ya da faşizm gibi kalıplaşmış görüşlere, dogmalara dayandıklarını sanarak, Kemalizm'in bir ideoloji olarak anlaşılması gerektiği görüşüne karşı çıkmaktadırlar.

Aralarında «demokratik sosyalizm» ve «demokratik kapitalizm» de bulunmak üzere, tüm çağdaş özgürlükçü rejimlerin «demokratik» olan ideolojilerin temeli «dogmatizm» değil, «rasyonal ampirisizm» veya «pragmatizm»dir. «Mutlak» ve «değişmez» gerçekleri savunduğuna inanan ve fanatizm'e sürüklenen dogmatizm, «mutlak gerçek» yerine «deney»e yer verir; yani akıl ve bilimin gözlem ve bulgularına dayanan ve dolayısıyla zaman içinde değişen gerçekleri kabul eder.

«Kemalist ideoloji» açısından belirlenmesi gerekli en önemli husus, bu ideolojinin neden «totaliter - dogmatik» değil de «demokratik - pragmatik» olduğudur. Devrin Millî Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip'in,

Mustafa Kemal'e yönelttiği bir soruya, Atatürk'ün verdiği cevap şu olmuştur:

«Ben, manevî miras olarak hiçbir nas-ı katı, hiçbir dogma, hiçbir donmuş, kalıplaşmış düstur bırakmıyorum. Benim manevî mirasım ilim ve aklıdır. Zaman süratle dönüyor.. Böyle bir dünyada asla değişmeyecek hükümler getirildiğini iddia etmek, aklın ve ilmin inkişafını inkâr etmek olur. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel mihr ver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse manevî mirasçılarım olurlar.» Bu sözler Kemalizm'in «pragmatik» niteliğini ortaya koymaya yeterlidir.

Öte yandan, Kemalizm'in, bireysel ...özgürlük anlayışından ve bu anlayışın başlıca belgesi olan 1789 Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Beyannamesi'nden esinlendiğini bu belgede yer alan birçok esasın ve özellikle millî egemenlik ilkesinin Millî Mücadelenin ilk önemli ve sıkası olan «Amasya Genelgesi»nden başlayarak Erzurum ve Sivas Kongresi kararlarında, 1921 ve 1924 Anayasalarında yer aldığını ve ayrıca Atatürk'ün tek partili rejiminin hedefin, plüralist toplum yaratmak olduğunu biliyor ve bunun için de Kemalist ideolojinin «demokratik» nitelik taşıdığını kabul ediyoruz.

«Pragmatik - demokratik» bir ulusal modernleşme ideolojisi olan Kemalizm, hem kalıplaşmış düşünceye karşıdır, hem de tüm yeniliklere ve çeşitliliğe açıktır. İdeolojiyi sadece, «kalıplaşmış düşünce» ve «yeniliklere ve çeşitliliğe açık olmayan siyasi görüş» anlamına almak, 1930'ların ve 1940'ların dünyasında egemen olan Stalinci Marksist - Leninist, Hitlerci nasyonal sosyalist ve Mussolinci faşist ideolojilerden kaynaklanan ve fakat bugün terk edilmiş bulunan ideoloji kavramını hortlatmak demektir.

Bir «ulusal çağdaşlaşma» ideolojisi olan ve akıl - bilime dayanan Kemalist ideolojinin hiç olmazsa ideoloji kavramının belirlenmesinde çağdaş siyaset ve bilimin yeri ve bulgularından yararlanmak, Kemalist yöntemin asgari ve zorunlu gereğidir.

Atatürk Araştırma Merkezi
Dergisinden Alınmıştır.
Cilt 1, Kasım - 1984 Sayı - I

Türk Güneşi ATATÜRK...

Bilim Dünyasında gezinti!

Bilim dünyasındaki hızlı gelişmeler, zaman gelmiş başımızı döndürmüş, ortaya çıkan yeni buluşlar karşısında hayrete düştüğümüz çok olmuştur. Ancak, bilime değer verilen, bilimi kendine rehber edinen ülkelerde yeni buluşlar ve daha refah bir yaşam düzeyi kaçınılmaz sonuçtur. Bu konuda öncü ülkelerden biri olan Amerika'da sese hassas kompüterlerle çalışan makinelerin kullanım alanları giderek genişliyor. *Nokta Dergisi* 24 Kasım 1985 sayısında bu konudaki gelişmeleri geniş bir şekilde açıklıyor.

San Fransisco'da bir hastanede oğün doğan bir bebeğin karaciğerinin fonksiyonlarını yerine getirmediği fark edilmişti. Yetkililer derhal Ulusal Organ Nakli Eşgüdüm Birliği (NATCO)'ni telefonla arayıp durumu bildiriyorlardı. Telefonun öbür ucundaki mekanik ses, tüm verileri istemişti. Hastanın bebek olduğu öğrenilince ,aradıkları karaciğerin Minnesota'daki Üniversite hastanesinde olduğu mekanik ses tarafından bildiriliyordu. Ses Minnesota'daki telefon numarasını ve kiminle ilişkiye geçilmesi gerektiğini de bildirmeyi ihmal etmemiştir. Çok kısa süren telefon konuşması sırasında 3000 km uzaklıktan istenen karaciğer bulunacak ve bebeğin hayatı kurtulacaktı.

Bu mekanik ses ne bir santral memuresi, ne de bir sekreterdi. NATCO, bu tür acil olaylarda kullanılmak üzere bir tür kompüter yaptırmıştı.

Sesle çalışan bu kompüter, soruları yanıtladığı gibi, karşısındakinden eksik olan verileri de istiyordu. Makinenin yapımcıları, gerekli programlar verildikten sonra bu işin çok basit olduğunu da ekliyorlardı.

Bu tür çalışmalar NATCO'yu da aşıyor, birçok büyük kuruluş kompüter sistemlerini konuşan sistemlerle değişiyorlardı. Yetkililer yakın bir gelecekte sadece yanıt vermekle yetinmeyip, insanlarla tartışmalara da girecek düzeye geleceğini kaydediyorlardı.

Bu aşamada şu soruyu kendimize rahatça soralım.

Ulu önderimizin «Hayatta en hakiki mürşit ilimdir» sözüne daha çok kulak veremez miyiz?

Saygılarımızla
T.A.D.

Okul - Öğretmen ve yöntem ile ilgili Eğitimsel Nedenler

Mehmet GÜLSEREN
Eğitimci

AİLE yakın çevre ve arkadaş grubundan sonra çocuğun en önemli yuvası okul, onu hayata hayat için yetiştirip yapan mimarı ise, öğretmenidir. Okul ve öğretmen, çocuktaki aile ve yakın çevrenin verdiği eğitim hatalarını düzeltebilirse de, öğretmenin hatasını çocuk bir hayat boyu çeker gider. Bu nedenle öğretmen, herşeyden önce bir eğitimci ve öğretmen olduğunu bilmeli, son derece dikkatli, şefkatli ve insan sevgisiyle, meslek aşkıyla dolu olmalıdır.

Çocuk okula gelmeden önce ruhsal olarak hazırlanmalıdır. Bazı ön bilgiler yerine, okul, öğretmen ve öğrenci arkadaşlarının sevgisiyle doldurulmalı, okuma zevki verilmelidir. Okula geldiğinde de aynı sevgi ve şefkatle karşılanıp alıştırılmalıdır.

Öğrencilerin durumları okul idaresi ve öğretmenlerince bedensel ve ruhsal olarak öncelikle ailelerinden öğrenilmeli, tıbbi kontrolle bedeni arızaları bulunmalı, zeka yaşı ve ruhsal yapısı tesbit edilmelidir. Bedeni arızalarına göre uygun yerlere oturtulmalı zeka yaşlarına ve ruhsal yapılarına göre, özel eğitim programlarının uygulanması mümkün görülmezse de en azından ilgi ve seviye küme çalışmalarına yer verilmelidir.

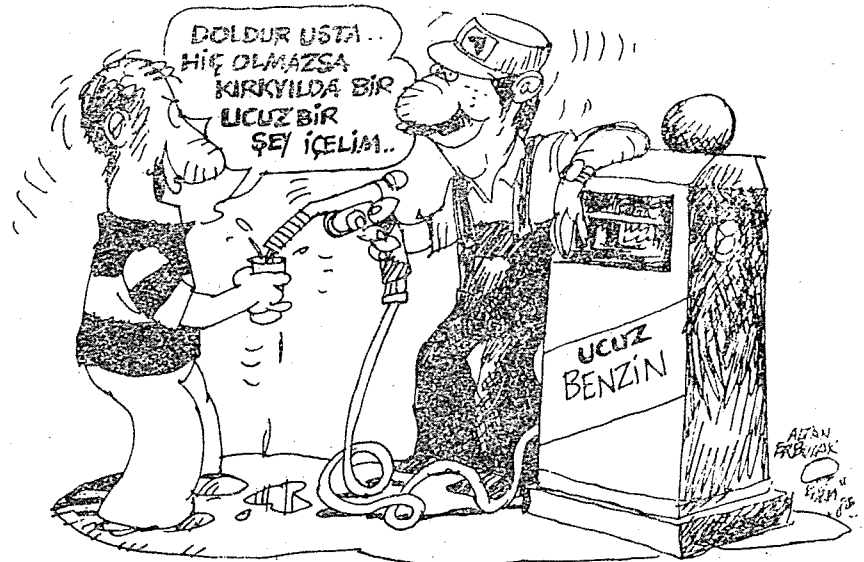
Ayrıca okul idaresi, ilk ve temel etkileri alacak birinci kademe birinci sınıflar ile, ikinci kademeye geçecek beşinci sınıfları her halükârda önemli oldukları için, daha öğretim yılı başından itibaren nakletmeyecek, rapor almayacak, devamlı ve mesleki tecrübesi güçlü öğretmenlere vermelidir. Gerekirse branş öğretmenliğine giderek her öğrencinin okuldaki her öğretmeninden yararlanması üzerinde durmalıdır. Okulu, aile ocağının ve yakın çevrenin kaynaşabildiği sıcak bir yuva durumuna getirebilmeli, çocu-

ğa dışarıyı aratmamalıdır. Karşılıklı sevgi, saygı ve güvenin geliştirildiği bir eğitim yuvası yaratılmalıdır. Yoksul öğrencilerin onurlarının kırılmadan mümkün olabilen araç-gereç ve okul ihtiyaçlarını temin edebildikleri bir ev, yönetici ve öğretmenlerine yaklaşılabilen samimi birer rehber gözüyle bakılmalıdır.

Sınıf öğretmeni, öğretmenliği yanında çocuğun anne, baba ve velisinin yerine geçtiğini, öğrencisinin büyük umutlarla bağlandığı, güven duyduğu birisi durumunda olduğunu asla unutmamalıdır. Öğrencisini bedensel durumuna göre dersanede uygun yere oturtmalı, zeka yaşına ve sosyal yapısına göre seviye küme çalışmalarına almalı, iyi yönlerini geliştirmeye çaba göstermelidir. Her gün öğrencilerinin karşısına çıktığında bir psikolog gözüyle onları süzmeli, müşvik bakışlarıyla öğrencilerinin günlük olabilecek okula getirdikleri sıkıntıları giderebilmeli ve dersaneye alıştırabilmelidir. Kesin kes zengin, yoksul, amir, memur, uzak, yakın v.b. ayrımlar yapmamalı çocukların tümünü tümüyle sevebilmelidir.

Bütün bunları yaparken yerine göre tatlı sert olmalı, aradaki mesafeyi fazla yaklaştırmamalı ve de uzaklaştırmamalı, öğrencisini dövmemeli, başkasının yanında azarlamamalı, onurunu kırmamalı, yapabileceği hataların hata olduğunu önce ona inandırmalı mümkünse bu hatayı birlikte düzeltmeye çalışmalı, planlı ders çalışmasına yardımcı olmalı, çocuktan yapabileceğinden fazlasını istememelidir. Öğrencisinin kendisine güven duymasını sağlayabilmelidir. Yeni eğitim-öğretim akımlarını izlemeli, mesleki tecrübe ve öğrencileri üzerindeki deneyimlerini değerlendirmeli, var olan usul ve metodları iyi bilmesi yanında kendisi de metodlar üretebilmelidir.

Aile, yakın çevre ve okul el ele, gönül gönüle çocuk etrafında birleşip birbirlerini tümlediklerinde ve çocuktaki - öğrencideki başarısızlık yani tembellik nedenlerini birlikte bulup giderilmesine birlikte eğildiklerinde çözülmeyecek hiç bir problem kalmayacak, çocuğun başarısızlığı büyük ölçüde azalacak; belki de en başarılı öğrenciler arasına geçecektir.

SANAYİLEŞME İÇİN STANDARTLAŞTIRMA ZORUNLUDUR

Türkiye gibi sanayileşme yolunda hızla ilerleyen ülkelerde, uygulamadaki farklılıkları ortadan kaldırmak için standartlaştırmaya gidilmesinde zorunluluk vardır.

Standartlaştırma yeni bir buluş değildir. Standartlaştırma insanlık tarihiyle başlar. İnsanoğlunun, karışıklıktan kurtulmak ve bir düzen yaratma şeklinde beliren içgüdüsünün ifadesidir. İlk çağlarda insan, kendi cinsi ile anlaşabilmek için «standartlaştırılmış» bir dil kullanmayı öğrenmiş, mesafeleri, zaman ve ağırlıkları ölçmek üzere metodlar keşfetmiş, belirli amaçlar için çeşitli el aletlerini şekillendirebilmiş, kalite ve fiyat unsurlarını da içine alan bir sistem çerçevesinde mal ve hizmetlerin mübadelesini mümkün kılabilmektedir.

İşte bütün bu sıraladıklarımız, bugün «standartlaştırma» dediğimiz bir disiplinin çeşitli yönleridir. Geçmiş zamanların standartları ile modern bir endüstri çağı görünüşünde olan zamanımızın standartları arasında esas bakımdan önemli farklılıklar yoktur. Bununla beraber standart çalışmaları, bugünkü düzenli hüviyetini ancak 20. yüzyılda kazanabilmektedir. Endüstriyel gelişmenin hızı ve milletlerarası ticaretin ulaştığı akıllara durgunluk veren seviye, artık milli ekonomilerin planlamasını ve gerek milli gerekse milletlerarası seviyelerde standartların uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Standartlaştırma :

İngilizcede «standard» Fransızca da «norme» kelimeleri ile ifadelendirilen ve bizde İngilizce aslına göre adlandırılan «standartlaştırma»

türlü çalışmalarda «bir örneklik» anlamına gelen usul ve kuralların tümünü içine alan bir kavramdır. Ölçüleri önceden konulmuş, tarifleri yapılmış ve bu ölçü ve tariflere uygunluk derece ve şekillerinin hangi usul ve kurallara göre deneceği belirtilmiş ve böylece her bakımdan birliği ve beraberliği sağlanarak «ortak anlam»a varılmış her iş, «standart» konusu içinde bir çalışma sayılabilir.

Standart «bir örneklik» deyimini, yapılaşta, anlayışta, ölçüde ve deneyiştir beraberlik anlamına gelmektedir.

Uluslararası Standartlaştırma Teşkilatı (ISO), standartlaştırmayı şöyle tanımlamaktadır:

«Standartlaştırma, belirli bir faaliyetin, o faaliyetle ilgili bulunanların ve özellikle ekonominin yararına olarak yapılabilmesi için, tüm tarafların katılım ve işbirliği ile belirli kurallar koyma ve bu kuralları uygulama işlemidir.»

Standartlaştırmanın İlkeleri :

Standartlaştırma, aslında toplumun bilinçli çabalarının sonucu olarak ortaya çıkan bir «sadeleştirme» işlemidir. Bu bakımdan standartlaştırma yalnızca bugünün değil, geleceğin karmaşıklığını da azaltmalıdır.

Standartlaştırma, ekonomik olduğu kadar sosyal bir faaliyettir. Bu bakımdan tüm ilgililerin katkıları ve karşılıklı işbirliği ile gerçekleştirilmeli ve genel kabul görmelidir.

Bir standardın hazırlanıp yayımlanmış bulunması uygulama olanakları sağlanmadıkça çok az değer taşır. Uygulama, bazılarının fedakârlık yapmalarını gerektirebilir; an-

cak bu fedakârlık büyük çoğunluğun yararına olmalıdır.

Bir standart çeşitli alternatifler içinden yapılacak bir seçim sonucu saptanır. Ancak her standart zaman zaman günün koşullarına uydurulmalıdır.

Standartlar belirli aralıklarla gözden geçirilmeli ve gerekirse revizyona tabi tutulmalıdır.

Bir standart herhangi bir malın işleyiş ya da öteki özelliklerini belirlemişse, o malın bunlara göre denenmesini sağlayacak deney yöntemlerini de göstermelidir.

Bir ulusal standardın zorunlu uygulamaya konması kararlaştırılınca, o standardın niteliği, ülkenin sanayileşme düzeyi, ilgili yasal durum ve standardın ilgilendirdiği grupların özel koşulları gözönünde bulundurulmalıdır.

Standart Çeşitleri :

Standartlar, çeşitli ölçülere ve hareket noktalarına göre sınıflandırılabilir. Ama herşeyden önce, standartlaştırılması sözkonusu onbinlerce madde, mamul, yöntem ve hizmetin tümünde ya da bir bölümünde ortaklaşa kullanılacak, yararlanılacak bazı esasların tesbit edilmesi ihtiyacı vardır ki, bunlara «temel standartlar» adı verilmektedir. Birimler, semboller, terimler, standart sayılar, teknik resim çizim kuralları vb. temel standartlara örnektir. Bu gibi konularda gerekli standartlar elde bulunmadıkça, standart çalışmaları ilerletme imkânı yoktur.

Temel standartlardan yararlanmak suretiyle meydana getirilen standartları da kendi aralarında gruplamak mümkündür.

Mustafa Kemal'in Makalesi

Mustafa Kemal, dâvasına merkez seçtiği Ankara'ya bayrağını da dikmeyi unutmamış; Hâkimiyeti Milliye gazetesini kurmuş ve Büyük Millet Meclisine dair ilk makaleyi de kendisi yazmıştı. Bunu, o gazetenin koleksiyonundan çıkarıp sunuyoruz:

«... Bugün Ankara, hakikaten tarihi bir vak'a'ya hem şahit hem sahne oluyor. Tehlikelere maruz olan mukadderatını selâmet sahiline çıkarmak endişe ve azmi ile bıkarak bulunan milletin her tarafta ve pek kısa bir zamanda intihap ve izâm ettiği mebuslar burada, büyük bir Millet Meclisi halinde içtima ediyorlar. Bu vak'a, harikalarla dolu olan tarihimizde, milletin yaşamak kabiliyetini ispat edici delillerin belki en yükseğini teşkil eder, denilse hata olmaz.

Milletimizin yalnız Osmanlılık hayatı nazarı itibara alırsa, yedi asırlık ve daha şâmil bir nazarla bakılacak olursa binlerce senelik hayatında pek çok felâket bâdireleri geçirmiş, âdeta inhilâl ve izmihlâlâline hüküm verilmekten başka yapılacak bir şey yok gibi görünen hengâmeler içinde yuvarlanmıştı.

Fakat her bâdireyi, akıllara hayret verecek yeni bir hayatın temelleri ve binaları takip etmiş, dün artık inhilâl ve izmihlâlâle yeniden kalkınmış ve yükselmiş olduğu görülmüştür.

Türk ili ve İslâm yurdu olan şu mübarek Anadolu topraklarında Selçuk hükûmetinin tavaif-i mülûke istihâlâle ile zavale yüz tuttuğu bir sırada, onun yerine Ertuğrul evlâtlarının bağbuğuyla daha muazzam bir saltanat çıkarmış olan milletimiz değil midir?

Meselâ, şu Ankara ovasında, Yıldırım Beyazıt'ın Timurlenk'e mağlûp ve esir düşmesi neticesinde Osmanlı saltanatı tarumar ve perişan olup gitmiş sayılacak bir vaziyete düşmüş iken, az zamanda derlenip toplanmağa ve mukadder istilâ mecrasında yürümeğe zafer bulması, milletin hayat kabiliyetine ait bir mucizeden başka bir şey midir?

İşte bugün, yine aynı millet, hayat ve memnûnata ait müthiş ihtimaller önünde yeni bir imtihan devri geçirmeğe davet edilmiş bulunuyor.

Ankara'da toplanmakta olan Büyük Millet Mec-

lisi, işte bu devri imtihanın pek bariz ve fiili bir macerasıdır. Bir macera ki, millet onu belki gayri ihtiyari bir hareket ve iradette fiil ve icra mevkiine çıkarmaktadır.

Bütün millet, tehlikelere maruz olan varlığını korumak endişe ve gayretiyle Ankara'da toplanıyor. Böyle bir içtimaî, toplanan fertler mi düşündü? Yoksa, onları intihab ederek buraya yollayanlar mı düşündü? Yoksa, bu toplanış şunun veya bunun sevk ve davetiyle mi vuku buluyor?

Ne o, ne bu, ne de öteki...

Milletin varlığı mevzuubahis olan bu gibi maceralarda fertlerin fevkinde ve cümleye hâkim tarihi bir ruhtur ki, yegâne denilecek kadar müessir ve âmilidir.

Aradaki sen ile ben, işte o milli ruhu sadece tercüman veya vasıta olmaktan başka bir şey değildir.

Ferd itibarıyla öyledir. Fakat ortaya çıkan fiil ve hareket, milli ve muazzam bir keyfiyettir.

Ankara'da içtima etmekte olan Meclis'i Kaberi-i Milliye vücut veren sebepler burada bir daha uzun uzun şerh edilmeğe hacet göstermiyecek kadar malûm şeylerdir.

Tatbikine başlanan sulhün şu müthiş mukaddemesi, onun diğer sahaları hakkında korkunç bir fikir vermeğe kâfi geleceğinden sarfınazar, İstanbul'un işgaliyle Anadolu başsız bir vücut haline gelmiş olduğundan millet idaresinde vahdet ve inzibatı muhafaza etmek, diğer taraftan, başta makarr-ı devletimizin kurtarılması olmak üzere hayatı mukarreratının istilzam ettiği tedbirleri ittihaz etmek mecburiyet ve elzemiyeti ile bir Büyük Millet Meclisi akdine karar vererek, derhal intihabatı icra etmiştir.

İşte; Ankara'da içtima eden Meclis, mukarreratını doğrudan doğruya kendi eline almak mevkiinde bırakılan milletimizin azim ve iradeti muhassalasıdır ki, istihdaf olunan hayırlı ve selâmetli neticeye vasil oluncaya kadar, milletin her türlü işlerine vaziyet edecek olan heyet-i meşrua işte bu Meclisten ibaret olacaktır, demek olur.

Bu meclisin ise, bugün millet demek olduğunu izaha hacet görülemez.»

Tarihin sesine kulak ver arkadaş!...

Tarihin sesine kulak ver arkadaş... Tarihin sesini dinle: Ey Türk kızı, Türk oğlu... Ey büyük Türk Milleti... Türk dün tarihte en büyüktü, bugün içinde en büyüktür... Bütün dünya milletleri, Türk ün büyüklüğünü iyi bilir, ondan korkar, onu sayar... Çünkü Türk adildir. Dürüstür. Çalışkandır. Namuslu bir millettir! Türk Milleti; kavim olarak tarihte görüldüğü çağlardan bu yana, kimsenin malına ve canına, hele hele namusuna yan gözle bakmamıştır. Bozkurtların oğulları, Mete Han'ların, K. Han'ların, A-tilla'ların, Alpaslan'ların, Fatih'lerin, Yavuz'ların, Kanuni'lerin ve Yıldırım Beyazıt'ların torunları... Bütün dünya senin önünde bir zamanlar kul köle gibiydi. A-deta senin esirindi.

O nesil, O kuşak nerede? Biz neredeyiz? Memleketin taşıda matemli nemli, mabedi de matemli, nemli, (insanı kul köle) iken «Sen M. Kemal olmadın mı?» Esaret zincirini ellerinle kırmadın mı? Aziz ve yüce Atatürk'ün millî kurtarıcımızın liderliğinde, bütün dünya milletleriyle çarpışarak, onları mağlup etmedin mi? Öyleyse daima tarihinin sesini dinle. Daima tarihinden ilham ve kuvvet kudret al.

Bu mübarek cennet vatan Türkiye, bir şehitler settidir! Türkiye'nin her karış toprağında ecdadımızın asil kanı vardır!! Onlar savaştı, bizi kul köle olaktan kurtardı, hayatlarını yitirdiler. Bu gün artık sıcak harp tarihe karışmıştır. İlmi güçler konuşmaktadır. Dün denilebilecek zamanda, dünya hükümranlığını Osmanlı büyük dedelerimiz ellerinde tut-

maktaydılar. Beş kıtada imtiyazlı bir devlettik. Diğer dünya milletlerine, «KULUMUZ KÖLEMİZ DİYE BAHSEDİYORDUK!» Bir tarih değişti (!) Bir tarih sayfası açıldı. Genç T.C. Osmanlıların milli mirası üzerine kurulmuştur. Daima dünün ve bugünün tarihi mukayesesini iyi, yapıp iyi değerlendir! Nezih vicdanının sesini iyi dinle. Koskoca Çin devletine kırk atlı ile sen saldırdın! Tarihi Çin settini senin korkundan inşaa ettiler!. Alp dağlarını sen delerek geçtin. Tanrı dağlarındaki çektiğin kılıcının sesi, atının nal sesi, Altaylarda yankı yaptı. Bütün dünyaya beş kıtaya yayıldın. Kıtalar medeniyeti sen götürdün. Işık sen tutun. Bir çay iken, ırmak, bir ırmak iken, nehir göl oldun. Her yerde uzmanlaştın. Taştın, çaktın... Yıldırımlar yağdırdın. Volkanlar oldun.. Rüzgar gibi estin. Nice ünlü hükümdarları yenip, dizinin önünde Papa'yı boyun eğdirdin. Bir çağı açıp bir çağı sen kapattın. Unutma kardeşim, unutma arkadaş, artık bunlar bir tarih olurken, sen bu gün ne yapıyorsun? O büyük şanlı ecdadına layık torunlar olarak, gece gündüz okuyup, gece gündüz çalışıyor musun ?Bütün dünyada artık bugün için iktisadi savaş başlamıştır. Ülkemizin kalkınması için biz ne yapıyoruz? Nerede fizik alimlerimiz? Nerede mucitlerimiz? Nerede bilginlerimiz? Oku arkadaş, oku ecdadın gibi daima büyük ol... Okumak ve çok çalışmak bir ulusu yüceltir.. Tembellik ise, bizi kul köleliğe esarete götürür... Şuurlu ve bilinçli ol arkadaş!..

Saygılarımızla
T.A.D.

Benim naciz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır.
Fakat; T.C. ilelebet payidar kalacaktır. G. M. K. ATATÜRK

SAYIN VELİLER...

Dünyanın en mantıklı, ülvî ve yüce dinimiz İslamiyet, ANASININ HER KARNINDAN DOĞAN ÇOCUĞUN, İslâm terbiyesi ahkâmı dahilinde, dünyaya geldiğini beyan etmektedir... YANİ DÜNYAYA GELEN HER ÇOCUK, SAF VE TEMİZ, TERTEMİZDİR... Masumdur günahsızdır... Bilahare çocuklar büyüdükçe, ailesinin mensup bulunduğu dinin esaslarını almaktadırlar... Elimizdeki yavrularımız, Hz. Allahın bize lütfederek, gönderdiği, en kutsal varlıklardır... Yine bu konu üzerine, İslam felsefesi şöyle seslenmektedir.

Çocuklar CENNET bahçelerine de henüz yeni açılan tomurcuk bir gül kadar taze, taptaze, capcanlı, hayat dolu, neşe dolu, ümit dolu, evlerimizin hayat kaynakları olarak, varlığımızın devamlarıdır!... Onlar bir milletin geleceğinin teminatı, ümit kaynağı, en gizli hazineleridirler... Onları hoş tutmak, azarlamamak, kalplerini kırmamak, incitmemek için, büyük iktina etmeliyiz...

Biz çocuğumuzun dünyasını daima aydınlatmak, parlatmak, ona en iyi şekilde, bir istikbal sağlamak, bağlı bulunduğumuz topluma, yararlı, hayırlı, faydalı bir insan yetiştirmek: En mükemmel şekilde eğitmek, ellerine geçerli bir istikbal garantisi vermek mecburiyetindeyiz... Bu konu çok hayati ve milli bir davadır... Öncelikle, ihtiyarlıkta bize bakacaklar, hem de kendi aile efradını geçindireceklerdir... Onlara, yararlı bir diploma, geçerli bir sanat, tahsil terbiye sağlatamamış isek, hayatlarının ne değeri vardır... Sürünmeye mahkum etmiş olmaz mıyız kendilerini...

Bizim burada durduğumuz mevzuu ve konumuz, çok kısa olan fani ve fiziki hayatımızı, tüketmeden önce, gözlerimizi mesut ve bahtiyar katabilmek için, evlatlarımızı hayata hazırlamak, onlara iyi bir meslek zamanın geçerli bir fâkültelerini bitirtmek, asli vazifemizdir... Onlara toplum ve insan aile olarak birşeycik veremez isek vay hallerine... Vay bizim de halimize...

maya çalışacağız. Önce ahlak ve sıkı bir terbiye, imanlı bir ilim üzerinde duracağız... İmanlı ilim, çocuklarımızın dinden nasibini alabilmeleridir...

Şimdi yine burada onun kutsal varlığıyla alakalı olarak, küçükük nasihatlarımızı sunup sırala-

DİN VE AHLAKTAN YOKSUN İNSANLARIN, dünyanın en değerli üniversitelerinden mezun et-seniz, de çok değerli bir bilgin ve alim olsa dahi bile... ÇOCUK YİNE MANEVİ BİR BUNALIM İÇİNDE BOCALAYIP GİDECEKTİR... Buhranlardan-bunahımlardan kurtulamıyarak, son nefesini verinceye kadar, maneviyat boşluğu içinde kalacaktır... Biz burada, nice-nice başarılar almış olan, dünyanın en sayılı bilginlerini dahiyane kimselerinin de, KUTSAL AİLE OCAKLARINDAN, DİNİ TERBİYEYİ, İYİ AHLAKI ALAMAMISLAR İSE, O topluma, zahiri yararları olduğu halde, manen bir şey veremeyeceklerini ima ediyoruz...

MUHTEREM ANNE VE BABALAR... Dinlerin en mütekamiline sahip, en yücesine sahip bir millet olarak, dini terbiye vermekten çocuklarınıza korkmayınız... Yalnız ilk okulu bitirinceye kadar yeterlidir... Biz konumuzu çok pratikten başladık, yine öyle devam ettiriyoruz... YÜCE İSLAM DİNİMİZ: Cennet anne ve babaların ayaklarının altındadır buyuruyor... Beşikten mezara İlim alınız demektedir... Fakat atıl olabilecek tek yönlü ilim değildir... ÜHREVİ VE DÜNYEVİ... Ahiri ve Zahiri... Mekan ve zaman ilimlerinden bahsediyoruz...

Müsbet ilim mutlaka ki, çocuğa birşeyler vermektedir... Bir meslek dahi tefrik ettirmektedir... Ya insanlık: O nerede?... İnsaf nerede?... Vicdan nerede?... İnsan sevgisi nerede?... Bir toplum dinsiz ve imansız, sümmaşa, ALLAHSIZ OLAMAZ EFENDİLER... Bu camımız varlıklar, yarın bir adam öldürür iseler: Biz günahkarız demektir... CİNAYETİN SUÇU BİZİMDİR... Aldığı vazifelerde, hırsızlık, yalancılık, sahtekârbk, torpil, rüşvete tenezzül ediyor ise, YİNE SUÇLU BİZLERİZ SAYIN VELİLER! Hülâsa ederek, onlara doğru yolu gösteriniz... Dürüst insanlar yetiştirelim!! Ülkemize yararlı olabilecek, evlâtlar olmasını temin ediniz...

Ahlâksız bir toplum yıkılır tarihten silinir gider... Allah korusun... Hem tahsil, hem sanat, yanında ahlak veriniz... Allahtan korkmasını, Peygamberden utanmasını, bir besmele çekmesini, ananelerimizi, aile ve toplum terbiyesini «ahlak kurallarını», (a'dan, z'ye) kadar öğretiniz... Bundan hem bizler, hem toplumumuz yaralanacaktır, sayın Veliler...

Saygılarımızla

T.A.D.

KEMALİST DÜŞÜNCEDE LAİKLIK

Doç. Dr. Mehmet E. PALAMUT

Laiklik, Atatürkçü düşünce ve yaşama sisteminin en önemli felsefi dayanaklarından biridir. Böyle olmakla birlikte, Türkiye'de, bu kavram çok tartışma konusu olmuş ve kendisine değişik mânâlar atfedilmiştir.

Bizce, Atatürk inkılaplarını tamamlayan ve onun dışında diğer ilkeleri de izah imkânı hemen hemen bulunmayan laikliğin (laïcité), bu denli tartışma konusu yapılmasının değişik sebepleri vardır ki, onları şu şekilde özetlemek mümkündür:

1. Öteden beri Halife-Sultanın dini ve siyasi nüfuzu altında yaşamaya alışmış bulunan Türk milleti-nin, yeni Cumhuriyet rejimine geçmiş bulunması —pek öyle sanıldığı kadar— hemen hazmedilmesi mümkün ve kolay bir olay değildir.

2. Türk toplumunun tamamına yakın kısmı müs-lüman olup, başlangıçta çoğunun eğitim düzeyi ol-dukça düşüktür. Bilindiği üzere cahil, cesur kişidir. Cesur fertlerden oluşan bir toplumda, her türlü ye-nilikçi adının ilk basamağını oluşturan «laiklik»in de-ğişik anlaşılmaya sebep olmasını ve zaman zaman kısmen tepki görmesini tabii karşılamak gerekir.

3. Toplumdaki eğitilmiş kişilerin (aydın ya da ya-rı aydınların), Batı'dan gelen bu kavramı yeterince Türk kamuoyuna lanse edememeleridir. Yani hata, aydınlarındır. Çünkü bu terim, uzun süre «dinsizlik» in ve/veya «Din düşmanlığı»nın müfredifi (synony-me) olarak kullanılmış; aydınlara gelince onlar, bu şekildeki yanlış ve tutarsız yaklaşımları düzeltcekleri yerde, aksine laikliği, konuşmalarının polemik ve mürekkeplerinin sulandırılmış istismar vasıtası yap-mayı, çoğu kere tercih etmişlerdir.

4. Kemalizmi, kendi maksatlı ve dışa dönük doğ-matik faaliyetlerini en büyük ve en etkin bir engel olarak gören aşırı uçların laikliğe cephe almaları; vatan ve milletin parçalanması hususunda, sağcı ve solcu uç akımların, bölücülük faaliyetlerini birlikte sürdürmeleridir.

Halbuki Kemalist düşünce ve yönetim sisteminin anladığı gerçek laiklik, hiçbir zaman «din düşmanlığı ve aleyhtarlığı demek değildir.» Ve olamaz. Batı düşüncesinin ve çoğulcu demokratik düzenin temeli-ni dokulayan laiklik ilkesi, «Devletin din sahası dışın-da kalması, din işlerine karışmaması, bir dini diğer bir dine tercih edecek veya kayıracak şekilde hare-ket etmemesi, hiç kimseyi muayyen bir dinin icrası-na, muayyen bir ibadete veya âyine mecbur tutma-ması, hiç kimseyi herhangi bir dine girmekten veya ibadet veya ibadet veya âyinden mahrum etmemesi, hiç kimseyi bağlı bulunduğu dini inançları veya di-ne aykırı fikirleri ve düşünceleri sebebiyle cezalan-

dırmaması, dini teşekkül ve grupların faaliyetlerine, ister âleni gizli hiçbir şekilde müdahalede» bulunma-ması anlamına gelir. Bunun mânâsı, devlet dünya iş-lerinin düzenleyicisi olarak kalacak, yani temsil et-tiği teba'nın maddi ve mânevi ihtiyaçlarını tesbit ve tedarik edecek, onların doyumlandırılmasına çalışa-cak; din de sürekli bir arayış içinde olan insanın ken-di beğendiği ve inandığı idealin kaynağını oluştura-caktır. Bir başka anlatımla, laik düşünce, dünyevi ve ruhevi faaliyetleri ve bunları sevk ve idare eden güçleri birbirinden tamamen ayırma amacına yönelik bulunmaktadır. Belirtmemizde yarar var ki, din ile devlet gücü arasındaki bu ayrılık söz konusu güçler arasında herhangi bir rekabet ve düşmanlık yaratma eğiliminde olmayıp, aksine bunların hayat yolunda işbirliği yapmalarını, gerek devletin ve gerekse dinin değişik alanlardan ve farklı yollardan, sırf kişinin mutluluğu için elbirliğiyle çalışmalarını istihdaf e-der. Hiç şüphesiz, böyle bir amaç da, hem modern devlet anlayışının, hem de insan mutluluğunu ve re-fahını en üst düzeye çıkarmak aşkıyla tutuşan sosyal devletin başlıca hedefi ve temel ödevidir.

Görüldüğü gibi, laiklik, devletin hiçbir dine men-sup olmamasını zorunlu kılarken; onun egemenliği ve korurluğu altındaki milletin, şu ya da bu ruhevi eği-lime temayül göstermesi gerçeği karşısında devletin kayıtsızlığını ve hiçbir etkileşim içerisine kendisini sokmamasını gerekli kılmaktadır. Belirtelim ki, hris-tiyan dininin koyu taassubuna ve skolâstik çağın ka-ranlığına karşı bir tepki olarak doğup gelişen laik-lik, tamamen Batı düşünce ve felsefesinin bir ürünü-dür. Zira islâm hukukunda (Mecelle m.39), «Zamanın değişmesiyle hükümlerin de değişme göstereceği» (Lâ yünker tagayyür-ül ahkâm bir tagayyür-ül ezman) genel kuralının bulunması; islâm dininin, insanın ö-bür dünya işlerinin yanında bu dünyadaki ticarî, sos-yal, demokratik, ekonomik, malî ve siyasi hayatına ilişkin bir sürü konularla da uğraşması, laikliği çok kere gereksiz kılmıştır. Bunun içindir ki, Cumhuri-yetin ilânından sonra Hilâfet kaldırıldığı (3.3.1924) halde, 1924 Anayasası'nın 2. maddesinde, «Türkiye devletinin dini, İSLÂMDIR...» hükmü 18 Nisan 1928 tarihine kadar korunmuştur. Fakat ne var ki, bir taraftan bazı sarıklıların dini bir istismar vasıtası o-larak kullanma temayülü göstermeleri, diğer taraftan da, ilmi ve fenne daima açık bulunan islâmiyetin git-gide doğurganlığını kaybedip, statik bir maliyet arz-etmeye başlaması, millî ve çağdaş nitelikteki Kemalist müesseselerin istenen boyutta gelişmelerini zaman za-man kösteklemişlerdir ki, işte bütün bu olumsuz en-gellerin kaldırılması ve toplumun gerçekte dini ol-mayan bir taassuba sürüklenmesinin önlenmesi de, ancak laiklik ilkesinin benimsenmesiyle mümkün ola-bilmiştir.

Geleceğe ışık tutan evrensel varlık Atatürk

Nimet KOYUNCU

Lalapaşa Lisesi EDİRNE

BAZI insanlar vardır ki, bunlar ölümlü bir yaratık olmaktan çıkar, ölümsüzleşirler. Bu ne demektir?.. Bir insanın ölümünden yıllarca sonra, büyük toplulukların kalbinde amaç olarak, sembol olarak yaşaya-

bilmesi, normal ölçülerin çok üstünde olması demek değil midir? Kant, dahi; «Kuralların üstüne çıkarak, orjinal ve örnek olarak bir eser yaratandır» diye, tanımlar. Toplum hayatının ve ilmin, bir çok

alanlarında gördüğümüz dahiler, yine bir şahıs olarak kalmakta, adları ait oldukları alanlarda geçmektedir.

Atatürk'ü onlardan ayıran nedir? Bugün Atatürk dediğimiz; Türk

Kurtuluş Savaşı'nı başarıyla sonuçlandırmış bir komutan, veya genç Türk Cumhuriyeti'ni uygar uluslar düzeyine ulaştıran, bir devlet adamı mı? Evet, Atatürk bunların hepsidir. Atamız neden en büyüktür? Bunu hiç düşündük mü?

Yurdumuzun, Kurtuluş Savaşı'ndan önceki durumunu, hepimiz çok iyi biliyoruz. Padişahın astığı astık, kestiği kestikti. Birçok yabancı örgütler, cemiyetler kurulmuştu. Yurdumuz içten parçalanmaya çalışıyordu. Halktan kimse yurdu bu kötü durumdan kurtarmaya çalışmıyor, bazısı İngiliz, bazısı Amerikan himayesine girmek ve böylece yurt dışına çıkmak için, çareler arıyordu. Yurdumuz artık «Hasta Adam» adını almıştı. Atatürk yurdu kurtarmak, düşmanlara karşı koymak fikrini ileri sürdüğünde, eşkiya olarak suçlanıyordu. Halkta yılların biriktirdiği bir cahillik egemendi. Bu kadar zor koşullar altında, bir kurtuluş savaşı nasıl gerçekleştirebiliriz? İşte bu Kurtuluş Savaşı'nı, Büyük önder «ATATÜRK» gerçekleştirdi. Bilgisizliğin, yobazlığın, cahilliğin önüne geçerek, halkı uyandırmaya çalıştı. Uçuruma yuvarlanmakta olan, Türk ulusuna bir hızcasına yetişerek onu ölümün pençesinden kurtarmasıdır ki; O'nu ölümsüzleştirmeğe yalnızca bu yeter. Devrimleri, ilkeleri ise, tarihimize ayrı kıvanç veren, anıtlardır. O'nun devrimleridir ki, bizi bu gün rahatça yaşıtan, O'nun devrimleridir ki, bizi uygar uluslar düzeyine ulaştıran ve O'nun ilkeleridir ki bize sürekli ışık tutan.

O'nun dünyadaki üstünlerden, daha da üstün olduğu, tüm uluslarca da benimsenmiştir. Yeni bağımsızlıklarına kavuşan, bir çok ulusların savaşım sembolü, Atatürk olmuştur. Bunun en güzel örneği, Hint, Pakistan, Tunus, Fas milliyetçilerinin ceplerinde, Atatürk'ün resimlerini taşımalarıdır. Onlar Atatürk'ün resimlerini, Türk ulusunun kurtarıcısı olduğu için değil, ilk defa, çabanın ve isteğin en zor koşullar altında bile başarıya ulaşacağı, Atatürk tarafından kanıtlanmış olmasındandı. O yalnız kendi ulusu ile ilgilenmemiş, tüm dünyaya barış fikrini aşılamıştır.

O, Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış, başarıya ulaşmış ve tüm bağımsız uluslara da böylece bir örnek, bir

önder olmuştur. O tek kelimeyle «Evrenseldir» O'nun güç ve cesaretini, Dumlupınar'da söylediği şu cümle, açıkca kanıtlamaktadır sanıyorum: Memlekette bir tek kaya kalsa, o kayanın başına çıkarak, vatani oradan idare edeceğim, «Ne Mutlu Türk'üm Diyene» dediği zaman, neden gözleri yaşarmıştı? Bir ulusu bir vatani, kendisinde Tanrı kuvveti duyacak kadar sevmek, olur muydu? Yurt düşmanlarla çevrili iken ve elinde hiçbir kuvvet yok sanılıyorken, Ulusu'nun içine rahatlık dolduran bir sesle, «Çekiliniz, Türk Milleti'nin şerefiyle oynamayınız, yoksa kahrolacaksınız» diye haykırması ve dediğini fazlası ile yapması, insan üstü bir iş değil miydi? Ulusların tarihinde, böyle, kaç adam çıkmıştır.

Bir Hitler, bir Musolini'de belki büyük önder insanlardır ama, onlar yaptıkları işlerle, sadece kendi çıkarlarına olan işleri, düzenleme yoluna gitmişlerdir. Oysa ATA'mız yalnız kendi ulusunun refahı, yalnız toplumun bir kesiminin mutluluğu için çalışmamıştır. «Yurtta Sulh, Cihanda Sulh» diyerek, yalnız kendi ulusunu değil, diğer dünya uluslarını da kurtarma çabasında olduğunu kanıtlamıştır. Bunun en güzel örneğini de sömürge ulusların önderi olması ve başarıyla sonuçlandırdığı «Büyük Kurtuluş Savaşı» ile Türk mucizesini gerçekleştirmesidir.

Halkın küçük düşürmemek için; İngiliz Kralı'na verdiği ziyafet sırasında, garson kahve tepsisini düşürdüğünde; «Bu insanlara her şeyi öğrettim ama, uşaklığı bir türlü öğretemedim» diyen, yine O'dur.

O'nun bu alçak gönüllüğü, bu vatanseverliği, nasıl bir yüceliktir ki, yalnızca bizim ulusumuzca değil, yabancı uluslarca da, coşkuyla alkışlanmıştır. O tüm sömürge uluslara önder olmuş, onlara özgürlük fikrini aşılamış.

O, her alanda önder, her alanda büyüktü. Askeri alanda yüceliğini kabul etmemek, güneşi balıkla sıvamak özentisinden ileri gidemez.

O'nu kendimize mal edemeyiz. Çünkü O'nun adı yalnız Türk ulusunun değil, tüm insanlığın gönlünde kutsal bir anıt olarak, ölümsüzleşmiştir.

Bugün, nasıl bu kadar rahat yaşıyabiliyoruz? sorusuna geniş bir

yanıt aranacak olsa O'nun devrimlerinin önemi, bir kez daha kanıtlanmış, ilkelerinin yolumuzu aydınlatan bir ışık olduğu, bir kez daha anlaşılmış olur.

Kıscacası o nedir neden büyüktür?

— Düzineler halinde uluslara karşı savaşan, eşsiz bir «Komutan» mı?

— Dil duygu ve düşüncede, millî birliği ve beraberliği kuran, realist bir «politikacı» mı?

— Sönmüş yürekleri tutuşturan, ateşli bir «meşale» mi?

— Yurtta Sulh Cihanda Sulh diyen bir «Diplomat» mı?

— İnsanların karakter ve değerini anlayabilen, çok başarılı bir «psikolog» mu?

— Türk ulusunun ruhuna işleyerek, O'nun zengin cevherini keşfeden bir «Sosyoloji Bilgini» mi?

— Öğretmenleri anlayabilen ve onlara; yeni nesil sizin eseriniz olacaktır» diyen, en büyük «başöğretmen» mi?

— Ulusunu dünyanın karanlıklarından sıyrarak, yarının ışıyan ufuklarına yönelten, eşsiz bir «devrimci» mi?

— Büyük bir «sanatçı» mı?

— Aydın bir «Ulusçu» mu?

— Savaş alanlarının, coşkuyla alkışladığı, büyük eşsiz «Asker» mi?

Bunların tümü, Atatürk'ün birer yüce yönü, kişiliğinin birer parçası, özelliklerinden yalnızca, bazılarıdır.

Bu özellikler, bu yüce kişiliktir ki, O'nu olumsuzca ve dünya uluslarınca içinde bulunduğumuz yüzyılın en büyük adamı yapmıştır. O tüm dünyanın önderi, geleceğe ışık tutan meşalesidir.

«ATAM» Sen ne kadar «büyük-müşsün» ki, bunca yıldır, seni öğrenmeğe çalışıyorum. Sana yaklaştıkça, gittikçe büyüyor, yüceliyor-sun. Ne kadar «Öngörüslüymüşsün» ki «ATAM» her şeyi vaktinde düşünmüş ulusu'mun geleceğine ışık tutacak, sağlam temeller atmışsın. «ATAM» sen ne kadar «saygılı» imişsin ki yabancı ulusların bayraklarını bile, yerde çiğnetmemişsin.

Ne mutlu ki ulusuma seni yetiştirmiş «ATAM».

Seninle övünüyoruz, her zaman izindeyiz «ATAM».

«Atatürk'üm Önderim, Nabzımda atıyorsun, sönmeyen bir nur gibi, kalplerde yatıyorsun.»

Tam Bağımsızlık Bağlamında Laikleşme

Mustafa Kemal'in Kişiliğinin Gelişiminde Laik Anlayışın Yeri

Prof. Dr. Özer OZANKAYA

Mustafa Kemal ancak laik bir dünya görüşüyle kavranabilecek olan tam bağımsızlık ilkesiyle yola çıkmıştır. Düşüncesini dinsel olsun, dünyevi olsun, dogmaların zincirlerinden kurtaramayan bir toplumun ulusal bağımsızlık kavramını algılaması olanaksızdır.

Mustafa Kemal gerikalmışlığın siyasal, askeri, ekonomik, kültürel, ruhsal yönleriyle toptumbilimsel bir çözümlemesini yapmış olarak tam bağımsızlık-ulusal egemenlik ilkesinde karar kılmıştır. Bu ilkeyi kavrayışı laik bir dünya görüşüne sahip oluşunun sonucu olduğu gibi, onu gerçekleştirebilmesi de laik kurum ve kavramlara dayalı bir yeni toplum örgütlemeye girişmiş olmasına bağlıdır.

Görüldüğü gibi bağımsızlık savaşı ve Türk devrimi, yalnız yurdu saldırgan düşmanlardan kurtarmak anlamına gelmez. Gerikalmışlığın yapısal çözülmüşlüklerine, kültürel dağınıklığına, toplumsal parçalanmışlığına yol açan tüm ekonomik, kültürel, düşünsel, eğitsel... bağımlılıklardan ve dış etkilerden de kurtulmayı anlatır. Bunun için en geniş anlamında uygarlıkta bir sıçrama yapmak ve çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmak zorunludur. Öyleyse Türk devriminin sorunu bir uygarlık sorünüdür.

Mustafa Kemal'in Türk Devriminin düşündürü, programlayıcısı, strateji ve uygulayıcısı olarak gösterdiği üstün başarının temelinde kanımca «Laik» dünya görüşü yatmaktadır.

Dehanın üçte birinin doğuştan, üçte ikisinin ise durmaksızın ve

büyük güç harcıyarak çalışmaktan, sürekli çalışmaktan ileri geldiği bilinmektedir. Mustafa Kemal de Türk halkının yüzyıllardan beri içinde kıvrandığı bir kapandan-nasıl kurtarılabilceğini doğal olarak bilimsel düşüncünün ilkeleri doğrultusunda çok düşünmüş, çok incelemiş, ülkenin dört bir yanında en zor koşullar altında yurdunun, halkının gerçeklerini somut biçimde gözlemlemiş ve değerlendirmesini yapmıştır. Bu kapan içerde kendisini, Türk halkının hemen her 10-15 yılda bir en değerli varlıklarını uzak diyarlardaki savaşlarda tüketmek zorunda bırakan saltanatçı yönetimin; dışarda da kaynaklarını sömüren ve zanaatlar, ticaret gibi yaşam damarlarını kurutan sömürgeci ülkelerin kurduğu ve sürdürmek için işbirliği yaptığı bir kapandı. Osmanlılık kapanydı bu, tüm met kapanydı. Hars ile uygarlık ayrı şeylermiş gibi aydını da, halkı da aldatıp birbirinden uzaklaştıran kapandı. Osmanlıca denen acı bir dil yoluyla yönetim diliyle halk dilini, bilim dili ile halk dilini, birbirinden koparan kapandı. Kadınları, toplumun bu en iyi yarısını yaşamın, bilimin, aydınlığın dışında tutan, onları ezen, aşağılayan kapandı. Gerçekliği gözlemleyip tanımak yerine kıyası fukahayı koyan medrese, tekke, tarikat, kapanydı.

Falih Rıfkı'nın yazdığı gibi «Türk ulusu, Atatürk'de iki yüzyıldır beklediği kurtarıcıyı bulmuştur. Atatürk'ün eseri, bir bütün olarak tek bir kelimedede toplanabilirdi: «Kurtuluş.» Bu gerçek, aydının kafası kadar, halkın da şuuru içindeydi.

Türk halkı için hatırası güzel ne varsa hepsi, özellikle Atatürk devrine aittir.

Atatürk'ün önder kişiliğinin belirleyici özü, temeli, laik anlayışta oluşudur. Hemen tek başına mimarı olduğu Türk Devrimi ile yeni Türk toplumunun da temel dayanağı, laiklik ilkesi, laik kurumlar, laik kurallardır. Atatürk'e dünya ölçüsünde saygınlık, Türk Devrimine de yine dünya ölçüsünde ilgi sağlayan husus, bilimsel düşüncü ve bilimsel verileri toplumda yönetim mevkiine getirmiş olmasıdır.

Doğunun mistik ve skolastik düşünce sisteminin yerine Batının yapıcı, yaratıcı, tartışıcı ve araştırıcı olumlu düşünce sisteminin nasıl geçirilebileceği sorusunu soran ve karşılığını veren ilk insan Atatürk'tür.

Eski Fransız Başbakanı Prof. Edouard Hériot'nun da dediği gibi «Onun bilime karşı duyduğu ilgi ve gelişme yolundaki azmiyle, genç Türkiye Avrupa'ya katılmıştır. O'nda bugünkü uygarlığın en coşkun merkezlerinden birini selâmlamaklığımız için artık hiçbir şey eksik değildir.»

Bağımsız, özgür, demokratik ve ileri bir toplum kurma ülküsüne ulaşabilmek için hem izlenecek yollar, getirilecek örgütlendirici ilkeler toptumbilim yasalarına uygun olmalı, hem de yüksek bir yönetim sanatı gösterebilmelidir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun yazdığı gibi:

Atatürk, olayları gerçek niteliğiyle kavrayan, insanın yaratıcılığına inanan, olayların oluşumunu de-

netimi altına alabilen, olamayacağı sınırını kavrayıp onu zorlamak gerektiğini bilen, gerektiğinde şımşek hızıyla davranırken, gerektiğinde zaman etkenine payını tanıyıp bekleyebilen üstün zekâsı ve bilimsel düşünce yapısı ile tarihte hiçbir önderin başaramadığı bir yüksek ölçüde halkını tanıyıp onunla kaynaşmış, onun kaderini değiştirmiş, yüzlerce yıllık göreneklerini sarsarken, ona ulusal özgürlüğünü ve bağımsız yaşama temelini kazandıran tarihsel özelliklerine de sarılmasını bilmiştir.

Atatürk'ü «çağdaş toplum yaratıcı önder» olarak evrensel ölçüde geçerli kılan özelliği, karar ve yön belirleyiciliğinde, tutkularında, eylemlerinde hep akıl ve mantık adamı oluşu; dünyayı, toplumu, insanı, uygarlığı, ulusal kategoriye... bilimsel yöntemin geçerlilik ilkelerine tamamen uyan tanımlamalara kavuşturmasıdır.

Bu konuda Ruşen Eşref Ünaydın'ın değerlendirmesi de aynı yöndedir:

Atatürk, milletin varlığına dayanan kök düşünceleri eleyip, inceleyip, derleyip, toplayıp, formüleştiren, sistemleştiren ve kanunlaştıran coşkun bir üstün zekâ idi.. O zekâ, bütün tasarladıklarında mantıklı idi... Sezişi keskin ve söyleyişi kesindi. İnançlarında çok samimi idi.

O'nunla hayalden realiteye inilmez, realiteden ülkeye çıkılırdı.

Eflatun'un 2000 yıl önce de dile getirdiği «Bilge devlet adamı» özlemini insanlık tarihinde en yetkin ölçüde kişiliğinde ve eserinde gerçekleştiren ilk ve tek insan Atatürk oldu. Düşünceleriyle ve eserleriyle yalnız kendi toplumuna değil, tüm insanlığa, özellikle de gerikalımlık kapanından kurtulma savaşımı içindeki azgelişmiş ülkeler halklarına değerli bir aydınlık kaynağı olan Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliği ve eserinin üzerine dayandığı mantık, yüzüncü doğum yıldönümünde asıl incelenmesi ve tanıtılması gereken yönleridir.

Mustafa Kemal «aynı şeye değişik koşullar altında değişik açılardan bakma» ilkesinin uygulanabilirliğini gösteren pek az sayıda üstün önderlerden biridir. Aslında bu kavrayış, bilimsel yöntemin gerçekliğini

her zaman somut olduğunu söyleyen geçerlilik ilkesi üzerine dayalıdır. Bu bilimsel bakış eşliğinde bütün ömrünce doğruluktan şaşmayan tutumu, Mustafa Kemal'e, bir sentez demek olan uzlaştırmacılığın güzelliğini de öğretmiştir. Üstün siyaset sanatı, toplum mühendisliği ve devlet kuruculuğu bu bilincinin kanıtlarıdır.

Mustafa Kemal'in nasıl yetiştiği, neler okuyup öğrendiği henüz yeterli ölçüde araştırılıp değerlendirilmiştir değildir. Yalnız kimi önemli bilgilere sahip bulunuyoruz. Bu bilgiler Mustafa Kemal'in laik kişiliğinin kaynaklarını aydınlatabilecektir kanısındayım.

Önce doğuştan ve ilk çocukluk yıllarında gördüğü aile ve çevre eğitiminden edindiği bir bağımsızlık tutkusu olduğunu biliyoruz. Laik anlayışın özü, olan bilimsel düşünüş için bağımsız kişilik yapısı vazgeçilmez bir özelliktir. Çünkü bağımsız davranış, sağlam bir mantık ve geçerli muhakeme için zorunludur.

Atatürk, bağımsız davranış tutkusunun kendisinde pek erken yaşta belirdiğini anlatır. Bu sözleri aynı zamanda Atatürk'ün önderliğindeki, siyaset anlayışındaki ve eserindeki dengeli karakteri ortaya koyucu niteliktedir:

Çocukluğumdan beri bir huyum vardır. Oturduğum evde ne ana, ne kız kardeş ne de sevdiğim arkadaşlar ile birlikte bulunmaktan hoşlan-

mam. Yalnız ve bağımsız bulunmayı, çocukluğumdan çıktığım zaman-danberi hep yeğlemiş ve sürekli olarak öyle yaşamışumdur. Tuhaf bir tutumum daha var, ne ana, babam çok erken ölmüş, ne kardeş, ne de yakın akrabamın kendi düşüncesi ve önermelerine göre bana şunu ya da bunu salık vermesine ve öğütte bulunmasına katlanamam. Aile arasında yaşayanlar çok iyi bilirler ki sağdan soldan pek temiz ve içten uyarılardan kendilerini sakınamazlar. Bu durum karşısında iki davranış yolundan birini seçmek zorunludur: Ya uymak ya da bütün bu uyarı ve öğütleri hiçe saymak. Bence ikisi de doğru değildir. Uymak nasıl olur? En aşağı benimle yirmibeş yaş farkı olan ananın uyarılarına uymak geçmişe geri dönmek olmaz mı? Baş kaldırmak, erdemine, iyi niyetine, yüksek kadınlığına inandığım ananın gönlünü kırmak, düşüncelerini altüst etmektir. Bunu da doğru bulmam.

Mustafa Kemal askerlik sanatını da, devrim ve siyaset sanatını da böyle, elden geldiğince en az acı, en az yitikle en büyük sonucu elde etmek sanatı olarak anlayıp öyle uygulamıştır. Bu noktanın önemi kanımca çok büyüktür. Mustafa Kemal'i tarihin bütün önemli önder kişileri içinde en seçkin bir yere getirici özelliği bu en gerçekçi, en dengeli kişilik tutumunda yatmaktadır. Bu kişilik tutumunda «mutlak doğru» anlayışına yer vermiyen bilimsel düşünüş yönteminin temel, belirleyici etkisi vardır.

Doğruluğuna inandığı düşüncelerini anasının gönlünü kırmadan sürdürebilmenin yolunu bulmaya nasıl özen gösterdiyse, gerçek ulusal kurtuluşun zorunlu olarak kapsadığı «Ulusal iradenin bütün gerekleri ve biçimleri» konusunda vaktisiz konuşmamaya da o ölçüde özen göstermiştir. Nutuk'ta bu konuda şunları söylemektedir: «Gelecek olasılıklar üzerine çok konuşma.. dış tehlikenin yakın etkileri karşısında üzüntü duyanlar arasında geleneklerine ve düşünce eğilimlerine, ruhsal durumlarına aykırı düşen olası değişikliklerden ürkekleri ilk anda direnmelerine yol açabilirdi. Başarı için işlemsel ve güvenli yol her aşamayı zamanı gel-dikçe uygulamaktı... ben, ulusun vicdanında ve geleceğinde hissetti-

ğim büyük gelişim yetisini bir ulusal sır gibi vicdanımda taşıyarak azar azar, bütün toplumumuza uygulamak zorundaydım.»

Bütünüyle bir aydınlanma hareketi olan tüm devrimci atılımlarını hep böyle insan ve ulus sevgisinden kaynaklanan yüksek sanatçı özeliyle planlayıp uygulamıştır. Bu nokta Atatürk'ü gereğince inceliyenlerin gözlemlerinden kaçmamıştır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, «Bütün inkılapları bir damla kan dökmeden daima kanuni şekillere dayanarak başarmıştır. Bu kadar medeni bir inkılap hadisesine cihan tarihinde ilk defa rastgeliyoruz. Mustafa Kemal, savaş tekniğinde olduğu gibi, ihtilâl tekniğinde de tek ve eşsiz bir taktisyendi» diye yazar.

İsmail Habip Sevik de aynı gözlemlerde bulunmaktadır:

Fikir ki, gövdesi yok, önde ve a-celecidir, fiil ki gövdeli, geriden ve ağır gider; fakat Atatürk'ün bütün inkılaplarında fiil fikirden daha çevik çıktı.

Atatürk inkılaplarda döğüşerek muzaffer olmadı, döğüşeceğe döğüşme fırsatı vermedi.

Atatürk'e yaptığı inkılaplarda milletin aziz kanını esirgediği için de minnettarız.

Somut Gerçekliğe Verdiği Değer

Mustafa Kemal'in dengeli, uyumlu bir bütün oluşturan önderliğinde, her zaman somut gerçekliği araştırması, öğrenmesi ve düşüncelerini de, onları uygulamak üzere aldığı kararları da bu somut gerçeklik ışığında biçimlendirmesi temel özellik olmuştur.

İncelemenin başında bilimsel yöntemin temel bir ilkesi olarak «somutluk ilkesi»ni belirtmiş, gerçekliğin her zaman somut olduğunu, hiçbir devrim hareketinin bir başkasının tıpkı benzeri olmadığını, anlatmıştım. Mustafa Kemal bu olgunun tam bilincindeydi, 1.12.1921 günü Bakanlar Kurulu Göreve ve Yetkileri Kanunu görüşülürken «Efendiler, biz benzememekle ve benzetmemekle öğünmeliyiz: çünkü biz bize benziyoruz» demiştir. Bu düşüncenin gerçek anlamı, kendi somut gerçekliğimize dayanma gereğini belirtir. Yoksa bu anlayıştan yoksun kimilerinin sığ görüşlü yorumu olan «keyfi tutumu», «öntünü, ardını düşünmeden davranmayı» savunma ya da «biz adam olmayız» gibi Atatürk'ün yanına bile yaklaşmamış olan bir aşağılık duygusu anlamında değildir.

Somut gerçeği mutlaka ve sürekli olarak tanımak gereğini Mustafa Kemal, savaştan hemen sonraki günlerde Konya'da Mart 1923'de gençlere yaptığı bir konuşmada aydınların sorumluluğundan söz ederken de çok güzel bir biçimde dile getirmiştir:

...aydın sınıfla halkın düşüniş ve hedefi arasında doğal bir uygunluk olmalıdır. Yani aydınlar sınıfının halka telkin edeceği ülküler, halkın ruh ve vicdanından alınmış olmalı. Oysa bizde böyle mi olmuştur? O aydınların telkinleri ulusumuzun ruhunun derinliklerinden alınmış ülküler midir?

Kuşkusuz hayır; aydınların içinde çok iyi düşünenler vardır. Ama genellikle şu yanlışımız da vardır ki

araştırma ve incelemelerimize dayanak olarak çoğunlukla, kendi ülkemizi, kendi tarihimizi, kendi geleneklerimizi, kendi özelliklerimizi ve gereksinimlerimizi almayız. Aydınlarımız belki bütün başka ulusları tanır, ama kendimizi bilmeyiz.

Bu kişilik özelliği Mustafa Kemal'in laiklik anlayışını da belirleyici olmuştur, denilebilir. Başka her konuda nasıl aşırı tepkiler Mustafa Kemal'in uzağında kaldığı tutum ve davranışlar olmuşa, din konusunda da dinin gerici ve sömürücülerin elinde toplumu karanlıklara ve yoksulluklara gömecek biçimde kullanılmış olması O'nu aşırı bir tepkiye götürememiş, günümüzde Einstein'ların yöneldiği ve kendisinin de içtenlikle kanısı olan, bireysel vicdanın sınırlarını taşımayan, bilimin ışıklarından geçip 'dupduru olmuş bir kozmik din anlayışına sahip olmaktan ve topluma da, sözleriyle olsun tutum ve davranışlarıyla olsun, böyle bir din anlayışını önermekten alıkoymamıştır.

Bu insancıl ve bilimsel dünya ve siyaset anlayışı hem yurdunda, hem yabancı ülkelerde kavranmış, derin saygıyla karşılanmıştır.

Eski Fransız Başbakanı Prof. Herriot devrim sanatına hayranlığını, hem de laiklikte ilgili olarak, sözlerle ifade etmiştir:

Paşa, size nasıl hayran olmalıyım. Ben Fransa'da laik bir hükümet kurmuştum. Bu hükümeti Papanın Paris'teki temsilcisinin yardımı ile papazlar devirdi... Siz ise halifeyi kovdunuz ve gerçek anlamıyla laik bir devlet kurdunuz. Siz bu taassup içerisinde laikliği bu topluma nasıl kabul ettirdiniz?

Falih Rıfkı'nın da belirttiği üzere «Atatürk'ün amacı yaratıcı «Batı» insanını yapmak, kafa yapısıyla, vicdanı ile böyle bir insanı yetiştirmeyi önleyen ya da geciktiren engelleri ortadan kaldırmaktır. Düşüncesi, kültürü ve vicdanı özgür «atom çağı» Türkünü yetiştirmek idi.»

Alman Prof. Melzig ise şöyle yazmıştır:

Yeni Türkiye Atatürk'le yalnız islâm anlayış ve görüşlerini değil, aynı zamanda Avrupa'nın düşünme tarzını da aşmıştır. Türkiye bir düristlük, samimiyet ve realite politikası gütmekte ve bu sebeple tep-

kilere, başarısızlıklara uğramamaktır. Bu politikanın kendinden öncekilere benzer tarafı olmadığı gibi, taklidi de yoktur.

Lord Kinross Atatürk'ün yurdu için yaşayabilecek bir demokratik düzen yaratmaya çalıştığını ve başarıya da eriştiğini yazmıştır. Dünyanın sayılı gazeteleri Atatürk'ün hazırlayıp yönettiği Türk Devriminin, erkek, kadın tüm yurttaşlara Türkiye'nin önceki kuşaklarından hiçbirinin görmediği bir özgürlük ve güven dolu yaşam sağladığını, bu devrimle Türkiye'nin «Avrupalı» bir devlet olduğunu yazmışlardır.

Mustafa Kemal'in kişilik yapısındaki bağımsızlık tutkusunu, Türk devriminin ilkeleri içinde en çok laiklik ilkesiyle özdeşleştir. Gerçekten laiklik düşünce ve inançta özgürlük, bağımsızlık demek olduğu için en temel, en öz kaynak ilkeyi oluşturmaktadır. Tam bağımsızlık akıl alanında bağımsız olmakla başlar. Boş inançların, dinsel baskıların dogmatik zincirleriyle aklı bağladığı yerde, ulusal bağımsızlığın düşü bile görülemez. İnançların yönetiminde bilim yapılamaz.

Atatürk'ün kendisi de 1921'de Ankara gazetesinde yayınlanan bir demecinde aynen şunları söyler:

«Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir. Ben ulusumun ve en büyük atalarımın en değerli mirasından olan bağımsızlık aşkı ile fet-hedilmiş bir adamım. Çocukluğumdan bugüne değin ailevi, özel ve resmi yaşamımın her aşamasını yalıktan tanyanlar bu aşkımla bilirler. Bence bir ulusta şeref, hay-siyetin, namusun ve insanlığın varlığı ve sürekliliği kesinlikle o ulu-

sun özgürlük ve bağımsızlığına sahip olmasıyla olanaklıdır.

Ben kişisel olarak bu saydığım niteliklere çok önem veririm. Ve bu niteliklerin kendimde varlığını ileri sürebilmek için ulusumun da aynı niteliklere sahip olmasını temel koşul sayarım. Ben yaşayabilmek için kesinlikle bağımsız bir ulusun çocuğu kalmalıyım. Bu nedenle ulusal bağımsızlık bence bir yaşam sorunudur. Ulus ve ülke yararlarının gerektirdiği, insanlığı oluşturan uluslardan her biriyle uygarlık gereği olan dostluk ve siyaset ilişkilerine büyük bir duyarlılıkla değer veririm. Ancak benim ulusumu tut-sak etmek isteyen herhangi bir ulusun bu arzusundan vazgeçinceye değin amansız düşmanıyım.

Atatürk'ün eserinin ruhu «ulusal bağımsızlık ve özgürlük» olduğu içindir ki bağımsızlık ve özgürlükten yoksun tüm ulusların saygı, imrenme ve hayranlığını kazandı. Türk kurtuluşunun böyle dünya çapında bir yeni dönemi başlatma etkisi olacağını Mustafa Kemal'in kendisi pek erkenden görmüştü:

Mustafa Kemal, «Doğu sorunu» nun aslında sömürgeci batı'nın sorunu olduğunu kavramış, Türk kurtuluşunun böylece dünya ölçüsünde bir yeni dönemi başlatma etkisi olacağını pek erkenden görmüştü:

Bugün günün ağardığını nasıl görüyorsam, uzaktan bütün doğu uluslarının da uyanışını öyle görüyorum. Bağımsızlık ve özgürlüğüne kavuşacak olan çok kardeş ulus vardır. Onların yeniden doğuşu, kuşkusuz ki ilerlemeye ve refaha yönelmiş olacaktır. Bu uluslar, bütün güçlüklerle ve bütün engellere karşın muzaffer olacaklar ve kendilerini bekleyen geleceğe ulaşacaklardır. Sömürgecilik ve emperyalizm, yer yüzünden yok olacak ve yerlerine uluslar arasında hiçbir renk, din ve ırk ayrılığı gözetmeyen yeni bir uyum ve işbirliği çağı egemen olacaktır.

Daha II. Dünya Savaşından önce, 1939'da Hint Meclisi başkanı Sir Abdurrahim «O, uğraşlarıyla, yalnız Türkiye'ye değil, bütün doğu dünyasına kurtuluş yolunu göstermiştir. O tarih büyüğünün, o Türk kahramanının, o doğunun kur-

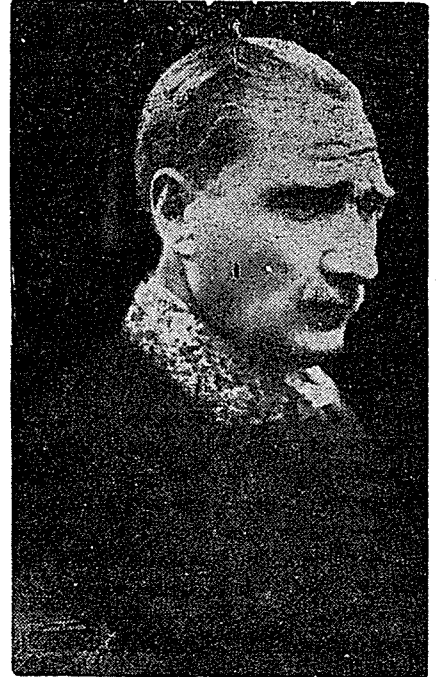
tuluş ve uygarlık önderinin eserlerini her zaman sevgi ve saygıyla anacağız.»

Yine Hindistan'da Gandhi'nin kaynatası olan Madros valisi «Bir Doğu ulusunun Batı sömürgeciliğinin egemenliği altından tam bağımsızlıkla kurtulabileceğine Atatürk'ün zaferi üzerine inandık» demiştir.

Çin'in 1933'deki Ankara elçisi Ho-Yao-Su da şunları yazmıştı:

«Türk devriminin bütün Doğu dünyasının ilerleme ve gelişmesindeki rolü, Batı dünyasına kültür ve uygarlık yoluna yönelten Fransız devrimi kadar önemli ve etkilidir. Devriminizin kıvılcımlarından çıkacak olan ateş bütün Doğu uluslarını aydınlatacak, kamaştıracak ve gerçek nuru yaratacaktır.»

Türk devriminin geri kalmış ülkelerdeki etkilerinin özünü ve derinliğini, laiklikle temel ilgisi bakımından anlatan Falih Rıfkı'nın şu gözlemi bu konuyu gereğince aydınlatmaya yetecektir.

Gençlere Atatürk'ü vatan kurtarıcısı asker olarak göstermek yetmez; O, asıl devrimleri ile kurtarıcı olmuştur.

Şimdiki Cezayir lideri :

— Ah bir Atatürkümüz olsaydı diyor.

Gelişen Teknoloji yeni doğuruyor

- Bilgisayar programcılığı ve mühendisliği önümüzdeki 10 yılın «FLAŞ» iş kolu
- İşgücü ihtiyacı, imalâttan hizmet sektörüne kayıyor.
- Silâh fabrikalarında robotlar ve işçilerin yan yana çalışmaları planlanıyor

Günümüzün yüksek teknolojisi, yıllardır montaj hattına bağlanmış birçok işçiyi bu zincirden kurtarıyor, geleceğe yönelik olarak milyonlarca çalışan için de yeni meslek dalları oluşturuyor. Uzmanlar, gelecek nesillerin atalarımızın yapmayı hayal bile edemeyeceği şeyleri gerçekleştirmek imkânı bulacaklarını belirtiyorlar.

Amerikan İşçi İstatistik Bürosu, 10 yıl sonra yüksek teknolojinin sadece ABD'de 2 milyona yakın yeni istihdam imkânı sağlayacağını tahmin ediyor. Günümüzde de bilgisayara ve elektroniğe yatırım yapan firmaların büyük ölçüde maliyet düşürdükleri ve verimlilik artışı sağladığı ifade ediliyor.

Yüksek teknolojinin yaratacağı yeni işlerin, eskilere oranla gelişmeye daha açık olduğu bildiriliyor. Uzmanlar, yeni mesleklerin daha çok karar alma gücü ve analiz kabiliyeti gerektireceğini belirtiyorlar.

Bilgisayar programcılığı ve mühendisliğinin en hızlı gelişen meslekler olduğu kaydediliyor. Bu alandaki eleman ihtiyacında 10 yıl içinde yüzde 28 oranında bir artış bekleniyor. Yeni oluşacak mesleklerin, imalâttan çok hizmet sektöründe yoğunlaşacağı da uzmanların önemli iddiaları arasında yer alıyor.

Gelişen teknolojinin insan ömrünü uzatması ile sağlık sektörünün de önü açık alanların başında gel-

diği kaydediliyor. Yeni mesleklerin başlangıçta büyük ölçüde teknolojik bilgi gerektireceği de veriler arasında yer alıyor. Uzmanlar, farklı iki dalda yüksek öğrenim görmüş veya uzmanlaşmış kişilerin, bir süre sonra büyük imkânlarla karşılaşacaklarını öne sürüyorlar.

Mezun olduktan sonra, sürekli çalışma ve ekip çalışmasına uyum sağlamanın çağdaş insanın meslek hayatında başarılı olması için şart olduğu belirtiliyor. Ücretlerin yükselmesinin de başarıda önemli bir prim olacağına dikkat ediliyor. Gelişen teknoloji, mesleklerin yanı sıra, işgücü niteliğini de değiştiriyor. Bugün daha çok sayıda kadının daha çok alanda çalışmaya başladığı biliniyor.

ROBOTLAR VE BİLGİSAYARLAR

Fazla kabiliyet gerektirmeyen, tekrara dayalı işlerin artık robotlara ve daha esnek kullanıma açık makinelere bırakılmaya başladığı da dikkati çekiyor. Son yıllarda gelişen teknolojinin en çok tekstil, a-yakkacı ve otomobil imalatı sektöründe istihdam gerilemesine yol açtığı gözleniyor.

Teknolojik gelişmenin izleri en çok tıp, bilgisayar grafikerliği, bioteknoloji, fiber optik, telekomünikasyon, enerji, robot imâlî, elektronik ve mesleki eğitim alanlarında ortaya çıkıyor.

Yeni geliştirilen bilgisayarlar, rahatsızlıkla uzak savaşlarının stratejisini belirleyebiliyor, otomobil dizaynı çizebiliyor. Bioteknoloji konusunda çalışmak için genel bir ilmi birikime sahip olmak gerektiği kaydediliyor. Bioteknolojinin yoğunlaşma noktası, tıp olmakla beraber, tarım sektöründe de kullanımının büyük faydalar sağladığı belirtiliyor.

Laser ışınlarının cam borular aracılığı ile iletilmesi esasına dayanan fiber optik, daha uzun mesafelere daha düşük maliyetle mesaj iletilmesini sağlıyor.

Telekomünikasyon alanında sürdürülen çalışmalarla telefonların bilgisayar sistemlerine bağlanması hedefleniyor. Uydu iletişiminde de, bu sektördeki gelişmelerden en çok faydalanan alanı oluşturuyor. Gelecekte, petrol işçilerinin kol gücünden çok beyin gücü ile çalışacakları, işlerini bir teknisyen veya bilimadamı gibi bilgisayarlar aracılığı ile yürütecekleri iddia ediliyor.

Günümüzde robotlar boya ve kazı yapabiliyor, bir şeyleri ölçebiliyor veya kaldırılabiliyorlar. Yarının robotlarının daha da üstün olacağı ve bugün insanoğlunun yaptığı birçok karmaşık işlemi başarabilecekleri tahmin ediliyor. Ancak uzmanlar, bu robotların gerek üretimi, gerekse pazarlanması için, yine de insanlara ihtiyaç olduğunu belirtiyorlar.

Gelecekte elektroniğin yüksek teknoloji ile en çok işbirliği yapacak ve gelişmeleri en iyi yansıtabilecek alan olduğu kaydediliyor. Bir süre sonra, silâh üreten fabrikalarda, robotların ve işçilerin yanyana çalışmaları da bu sayede mümkün olacak.

Sürekli mesleki eğitimin zorunlu olduğunu vurgulayan uzmanlar, 25 yaşındaki bir mühendisin, 40 yıllık meslek hayatı boyunca, 8 defa eğitilmesi gerektiğini öne sürüyorlar. Bugün, sadece ABD'de, firmaların elemanlarını herhangi bir şekilde eğitmek için, yılda ortalama 210 milyar dolar harcadıkları bildiriliyor.

DEMOKRASİYİ KONUŞMAK... DEMOKRASİYİ YAŞAMAK...

Ömer Alpaslan AKSU

Demokrasi Batı'da 1789 Fransız İhtilali ile bayraklaştı. O tarihten bu yana, demokrasi tartışmalarına katılan her düşünür, kendi şartları açısından anlamlar yükledi bu kavrama. Ama genel olarak, Fransız İhtilali'nin değişmez prensipleri «hürriyet-adalet-eşitlik» kavramları etrafında yoğunlaştı tartışmalar. Batı, bu prensipleri iktisadi ve siyasi sahada, yıllarca süren büyük çabalar sonucu ve hattâ kan dökerek uygulamaya koyabildi. Netice itibarıyla, 200 yıllık mücadele ve edinilen tecrübeler sonucu, siyasi ve iktisadi demokrasi özüm senerek, bugünkü Batı demokrasisi; kendi ölçülerine göre huzurlu, müreffeh ve istikrarlı bir yapıya kavuşturuldu.

Türkiye'de ise demokrasinin tarihi o kadar eski değil. Siyasi demokrasi gerçek anlamıyla 1950'lerde başlamıştır. İktisadi demokrasi ise kavram olarak henüz yeni yeni konuşulmaktadır. Toplumu-muzda iktisadi demokrasi şuuru, siyasi demokrasi şuuruna oranla oldukça düşüktür. Ancak bu durum, Türkiye'nin sanayi toplumu olmak yönünde ki kararlılığıyla zamanla gelişme gösterecektir. Bu gelişme, her şeyden önce, siyasi demokrasiyi sindirmiş bir toplum yapısının oluşmasına bağlıdır. Çünkü Türkiye'de hâlâ, siyasi demokrasi alanında önemli mesafelerin katedilmesi gerekmektedir. Yakin tarihimizde görülen demokrasideki tıkanmalar, kriz anlarında çıkış yollarının demokrasi zemininde aranmamasından kaynaklanmaktadır. Bu da, demokrasi kültürünün, demokratik kurum ve mekanizmalarının yeterli derecede güçlü olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, demokrasi kesintiye uğramaktadır.

Buna rağmen, 12 Eylül sonrası Türk siyasi hayatında, demokrasiye sahip çıkma şuuru yönünde olumlu çabalar görülmektedir. Mesleki ve benzeri demokratik kuruluşların sesleri, bugünlerde daha gür çıkmaya başlamıştır. Ancak, kişi ve kurumlar için istenen hürriyetin, bir kanun ve nizam hâkimiyeti çerçevesinde düşünülmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bunun için, Batı türü bir demokrasiyi yerleştirmek, Batı'da demokrasiyi başarılı ve yaşanır kılan şartların iyi bilinmesine bağlıdır. Bu konuda da en büyük görev, siyasi iktidarlara ve topluma düşmektedir.

Ülkeyi yönetmek talebiyle halkın karşısına çıkan siyasi partilerin en küçük teşkilât birimlerinde dahi, üstün vasıflı kişilerin yer alması şarttır. Toplumu yönetmeye talip kişilerin, ileri gelen ve gözde kişiler olmasından daha tabii ve gerekli ne olabilir? Ancak bu şekilde, siyasi partiler arasında demokratik ve medeni rekabet oluşabilir.

Siyasi iktidarlar, tesir alanlarını genel çerçevelerde kullanma ve gösterme yolunu seçmelidirler. Onlardan beklenen, ülkeyi ve toplumu en iyi biçimde yönetmeleridir. Ülkenin geleceğine dönük, müsbet kararlar ve uygulamalar, iktidarlari millet hafızasına nakşedecektir.

Siyasi iktidarların en büyük yardımcısı durumunda bulunan sivil bürokratların iyi yetişmiş, tecrübeli kişilerden meydana gelmesi de, hem demokrasinin yerleşmesi, hem de devletin sürekliliğinin sağlanması açısından şarttır. Siyasi iktidarlar, sivil bürokrasinin üzerinde bir noktada bulunmalı; bürokratlar da ülkenin refah dolu yarınlarına ulaşmasını sağlayacak uzmanlık, tecrübe ve birikime sahip kılınmalıdır. Böylece, sivil bürokrasinin güçlenmesi neticesinde, askeri bürokrasi de, demokratik yapı içerisinde ülke ve millet bütünlüğüne dönük asli görevini gönül rahatlığıyla yapabilecektir.

ZEKİ ÇAĞLAYAN

ŞAHİKA

İTHALAT - İHRACAT

Tahtakale Cad. Porselen Han No. 108 - İSTANBUL

Tel.: 528 03 93

ATOŞ KUNDURA

ATILÂ KUŞDİLİ

HAÇİK DEMİRCİOĞLU

Sakızağacı Cad. Kilise Han 33/14 Beyoğlu

Tel.: 143 68 52

HASAN HOŞBEN

Sigortacı

Refik Saydam Cad. Şimal Han Kat 8 No. 76

Şişhane - İstanbul Tel.: 149 58 03

KOZAN KUYUMCUSU

MEHMET KOZAN

Hamidiye Cd. Altın Han No. 26 Sirkeci-İSTANBUL

Tel.: 520 90 71

Ne Mutlu Türküm Diyene! M. K. ATATÜRK

FIKRALARLA ATATÜRK

ATATÜRK VE KADIN

Atatürk, kadın dâvasında son derece hassastı. Kadının ile erkek arasında müsavatın kayıtsız ve şartsız olmasını isterdi. Kadının ile erkek arasında her ne suretle olursa olsun, bir derece farkı olmasına şiddetle karşı gelirdi:

— Türk kadını tarihin her devrinde erkeğinin yanında yer almıştır. Ortaçağ'dan evvelki devirde bile Türk Başbuğları:

«Hakan ve Hatun buyururlar ki...»

Diye ferman neşrederlerdi. Türk ailesinde ana a-sıldı. Eğer Türk Kadını biz erkeklere müsavî hakları tanırırsa onu minnetle telâkki etmeliyiz... dedi.

Hayatının sonuna doğru, ömrünü ve fikirlerini anlatan bir film çevirtmek istedi. Bunun için bir senaryo düşündü. Bu senaryodaki bir sahneden kadın bir süs olarak sembolize edilmişti. Bu senaryoyu son defa gözden geçiren Atatürk:

«Kadın.»

Cümlesini yazdı. Velez muvakkat bir an için bile olsa kadının «süs ve oyuncak olmasına razı olmadı.»

KEMALİZM ve HİTLERİZM

Mahmut Esat Bozkurt, günün birinde bana dedi ki:

— Nalbanoğlu, Almancadan Fransızcaya tercüme edilmiş Hitlerizm başlığı altında bir eser intişar etmiş, seninle Karaoğlu'na kadar gidelim, kitap Edip beyde varsa alalım. Eğer içinde programı buluyorsa kitap benim, şayet programı yazılı değilse parasını vereceğim, kitabı sen alacaksın. Bana, programsız Hitlerizm kitabının lüzumu yok.

— Ben de programsız siyasi mezhebin propağandasını yapanlara yandaşlardan değilim. Programı yoksa kitabı almayız. Bırakır, geçer gideriz.

— Şu halde programı varsa iki nüsha alırız. Bedelini öderim. Biri bende kalır, biri sende.

— Bu duaya âmin, derim.

Yürüdük. Edip beyin kitapçı dükkânına girdik. Hitlerizm gelmiş. Evirdik, çevirdik, kitap Nazi programını ihtiva ediyordu. Bana:

— Program var, iki nüshasını alalım, kararımızı yerine getirelim. Faşizm hakkındaki eser, programı ile beraber sol cebimde. Bu nüshayı da sağ cebime koyuyorum. Nasıl muvafık mı, elimde mi taşıyayım?

— Kemalizm başta oldukça diğer programlar ceplerde gezer, yavrum; dedim.

Yememiş, içmemiş bu muhaverenin son fıkrasını Ebedî Şef'e arz etmiş. Ulu Önder bu son fıkrayı işittiği zaman:

— İlk gördüğünüzde Nalbanoğlu'nun tarafımdan alınmış öpeceksin.

ATATÜRK'TEN İKİ HÂTİRA

YIL: 1935

Atatürk, bir gece, Çankaya'daki köşklerinde —aynı zamanda bir ilim ve edebiyat mecmua'ı olan meşhur sofrasında— yine dil meseleleri görüşülürken, Arapçaya ait bir Sarf (Grammer) kitabı istiyor. Hacı Zihni efendinin, bulunup kendisine takdim edilen «Elmüştazzebe» adlı Sarfını o gece okuyor tetkik ediyor. Ertesi akşamki toplantıda bermutad davetli bulunan Dil Kurumu ileri gelenleri ile sofraya katılan diğer zatlara hitaben şöyle diyor:

«— Arkadaşlar! Kitap, mektup! ilim, âlim benim. Geri, kalanı arabındır.»

Atatürk, her halde bu kabil kelimeler artık halk diline kadar girmiş ve bizim olmuştur, demek istemiş bulunsalar gerek.

Bir halk içtimasında, bir genç O'na şu suali sordu:

— Paşam, sana diktatör diyorlar, ne dersin?

— Ben, diktatör olsaydım, sen bana şimdi bu suali soramazdın!

Ulus: 15.11.1938

Vedat Nedim TÖR

ÖLMEZ BU VATAN

4 Şubat 1922 günü Gazi Mustafa Kemal'in Başkomutanlık vazifesini üç ay daha uzatan Büyük Millet Meclisi 1 Mart 1922 de üçüncü çalışma yılına giriyordu. Bu devrenin açılış nutkunda millî davamızdan bir kere daha bahsettikten sonra dahili siyasete gelen Mustafa Kemal:

«Türkiye'nin sahibi hakikisi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür. O halde herkesten daha çok refah, saadet ve servete müstahak ve elyak olan köylüdür. Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisinin siyaseti iktisadiyesi bu gaye asliye istihale matuftur » diyor ve sıra askeri duruma ve millî mücadelesinin neticelerine gelince, son zafere olan imanını tekrarlıyor ve nutkunu Mithat Cemal'in şu beyti ile bitiriyordu:

Ölmez bu vatan, farzı muhal, ölse de hattâ

Çekmez kürenin sırtı bu tabutu cesiml...

SIFIR

Atatürk, memleket içinde meşhur tetkik seyahatine çıkmıştı.

Bir gece, Kayseri'de sofa sohbeti başlayınca, Hasan - Âli Yücel'e sordu:

— Bu gün, lisede sizin mantık kitabınızı karıştırırken «matematikte usul» diye bir bahis gördüm... Demek siz riyaizyeden de anlıyorsunuz?

— Biraz paşam...

— Peki, söyleyin bana: Sıfır neye derler?

Maarif müfettişi Hasan - Âli Yücel, sesini tatlı bir tevazuyla yumuşatarak cevap verdi:

— Huzurunuzda bana!

FUAT PAŞANIN RAPORU!

Yazan: Ahmet KABAKLI

İskender'in, Sezar'ın, Darius'un, Fatih'in, çok iyi tarih bildikleri söylenir, devlet adamları, tarih bilince tarihin «kötülükleri» artık «tekerrür etmez» de denilebilir.

Eski dönemlerin başlıca «kültürü» de zaten tarih, hitabet ve şiir'dir. Onun için eskilerin tarih bilmeleri ve geçmişleri kavramak isteyen merakları ayrıca olağandır. Günümüzde ilgilenilecek konular pek çok. Onun için, aydınlar ve devlet adamları da, tarihi açıp bakamıyorlar.

«Geçmiş... masal» demek bazılarınca kolaydır. Ama sözün doğrusu öyle değildir. Tarih bir ibrettir. Onu bize unutturan cahillik ve tembelliği sarsmalıyız. Özellikle kendine dönmek niyetinde olan milletimiz, temel kitaplarına, edebiyatına ve tarihine dönmek zorundadır.

Elbette, hiçkimseye tarihi zorla okutamayız. Hem kocaman ciltler, onlara çok da ağır gelebilir. Onun için, biz de «çağa uyarak, hafif, komprime ve özet» yollarını seçeceğiz. «Sinema devri insanını» tarihe, bir çeşit film objektifiyle baktıracağız.

Bugün Sultan Abdülaziz devrinin ünlü sadrazamı Keçecizâde Fuat Paşa'dan size bir rapor sunacağız. 1866'da, Paşa'nın ölümüne yakın günlerde yazılan bu rapor, Sultan Aziz'e sunulmuş olup «Batılılaşmanın zarureti»ni ısrarla ifade eden önemli belgelerdendir. Bu raporda Keçecizâde'nin, 120 yıl önce başlıca Avrupa devletleri hakkında, padişaha arzettiği görüşler, bugünkü bakışımızla da hayret verici «isabetler» taşımaktadır.

Aşağıdaki satırları, rahmetli Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu'nun sadeleştirerek, «Komitacılar» adlı kitabına koyduğu «Keçecizâde Fuat Paşa'nın Raporu»ndan alıyorum:

«Efendimiz, eski gidişat ile alâkanızı derhal kesmelisiniz... Eğer komşularımız, dedelerinizin günlerindeki komşularımız olsaydı... Elbette eski vasıtalarımız, bütün Avrupa'yı Efendimizin fermanına ram etmeğe yeterdi. Ama ne yazık ki Avrupa iki yüz yıl önceki Av-

rupa değildir. Hepsi birden yürümüşler, ileriye, pek ileriye gitmişler, bizi de pek geride bırakmışlardır... Bugün, Osmanlı Devleti'nin Avrupa kıtasında kalabilmesi için dedelerimizin devrinden üstün olmamızı da değil, etrafımızdakilerin kuyvetine erişmemiz, hattâ onları geçmemiz lâzımdır. Osmanlı Devleti paraça İngiltere kadar, ilim fen bakımından Fransa kadar ve askerlik bakımından Rusya kadar kudretli olmazsa, selâmete ulaşamaz.

İslâm dini, ilmi daima benimsemiştir. Dünyada ilim, Müslüman, Hristiyan diye ikiye ayrılamaz. İnsanlığa faydalı yeni bir şey nerede icad edilirse edilsin derhal benimsemek gerekir. İslâm dini, bu yeni nesne Medine şehrinde mi, Paris şehrinde mi icad edilmiş? diye sorulmasını, kimseye emretmiş değildir. Bu ciheti arzetmekten kasdim, devletimizin eski usullerini değiştirmekle, dine karşı

yalçın inşaat sanayi ve ticaret a.ş.

RUHİ YALÇIN

İnş. Y. Müh.

Tel.: 172 68 96 - 172 68 97 - 167 29 13

Telex. 24 404 RAHİ-TR

Barbaros Bulvarı 135/5 Pınar Ap. Beşiktaş-İstanbul

TURİSTİK OTEL DUYGU

- * BAR AMERİKAN
- * KALORİFER
- * ASANSÖR
- * BANYOLU ODALAR

Tel. : 167 41 - 230 16 - 125 16

İnönü Cad. 14/1

ADANA

bir harekete girişilmiş olmayacağını belirtmektedir.»

(Fuat Paşa, daha sonra, Sultan Aziz'e, dış politika üzerine bakışlar arz ediyor. «Evet, düşmanımıza karşı ,tek başımıza kalmamalıyız. Ama kiminle ittifak etmeliyiz?» sorusunu cevaplandırırken şunları söylüyor.)

«Avrupa devletleri, birbirleriyle devamlı rekabet halindedirler. Fakat bize karşı öyle bir cephe aramışlardır ki, en ufak bir hakkımızı korumak için korkunç gayret harcıyoruz. Öyle ki, dedelerimiz, birkaç padişahlık bir memleketi zaptetmek için bu derece zahmete katlanmamışlardır.»

(Paşa, Avrupa devletlerini, inanılmaz incelik ve vukufu padişaha tanıtıyor. Bu sözlerini, ölüm döşğinde bir adamın vasiyeti olarak, «şüphesiz» kabul etmesini de rica ediyor:)

«Bugünkü müttefiklerimiz içinde İngiltere birinci tabakadadır. Bu devletin politikası da, dostluğu da kanunları ve nizamları gibi sağlamdır. İngiltere'nin bize ettiği ve edeceği yardımlar azımsanamaz... Bu devlet, bizimle

ittifak için daima başka devletlerle yarış eder ve edecektir. Devletler, ittifakımızdan ayrılmak isterlerse, bilinmelidir ki, en son ayrılan devlet İngiltere olur.» (Not: Belli ki, Fuat Paşa, aşırı derecede İngiliz hayranıdır. Çünkü Reşit Paşa Mektebi'nden gelmektedir.)

«Fransa'ya gelince, bu devletin de hatırı-nı daima göz etmek gerektir. Bu görüşüm, Fransa'nın bize son derece yardım edebileceğini umduğumdan değildir. Belki her an bize helâk edici bir kaya fırlatmasından ürktüğüm içindir. Bu devlet, şövalöresk hareketlerden hoşlanan, düşmanlarında gördüğü iyi tarafları dahi beğenen bir milletin devletidir. Onu hoşlandırmak için durmadan medeniyet eserleri yaratmalıyız. Fransa bizden ümidi keserse, düşmanlarımızın başına geçebilir.

Rusya'nın Doğu'ya yayılması Moskofluğun terkedemeyeceği bir emeldir. Ben de Rusya ministrosu (dışişleri bakanı) olsaydım, «Konstantiniyye»yi almak için cihanı tarumar ederdim.

Rusya'nın bize saldırmalarına hayret ve taaccüp etmemeliyiz. Bir zamanlar biz Bizans kayzerlerine ne yapmışsak, şimdi onlar da bize başka türlüünü yapmaktadır. Rusya'nın karşısında sadece haklarımızı ileri sürerek kendimizi savunmamız mümkün olmaz. Böyle hareket sadece gaflet ve safdillik olur. Rusya karşısında, bize lâzım olan kahredici bir kuvvettir.»

MİKRO-TİP

EMİN DOĞAN AYDIN

General Manager

Barbaros Bulvarı Gamze Apt. 46/7
Tel.: 172 21 58 - 172 12 78 - 173 29 83 Beşiktaş-İst.
Telex: 26 377 dmno tr Posta Kodu: 80 700

YÜKSEK MİMAR

ALİ YILDIRIM

Barbaros Bulvarı 135/10 Balmumcu-İstanbul
Tel.: 173 34 26

Kenedi Cad. 37/A-4 Kavaklıdere - Ankara
Tel.: 17 06 92

19 Mayıs Mah. Talimhane Caddesi 2/1 Samsun
Tel.: 15 995

ÇAKIR YAPI SANAYİ VE TİCARET

MEHMET ÇAKIR

Barbaros Bulvarı İBA Blokları
No: 16/8 Beşiktaş/İST.

Tel: 166 57 08
167 58 35

